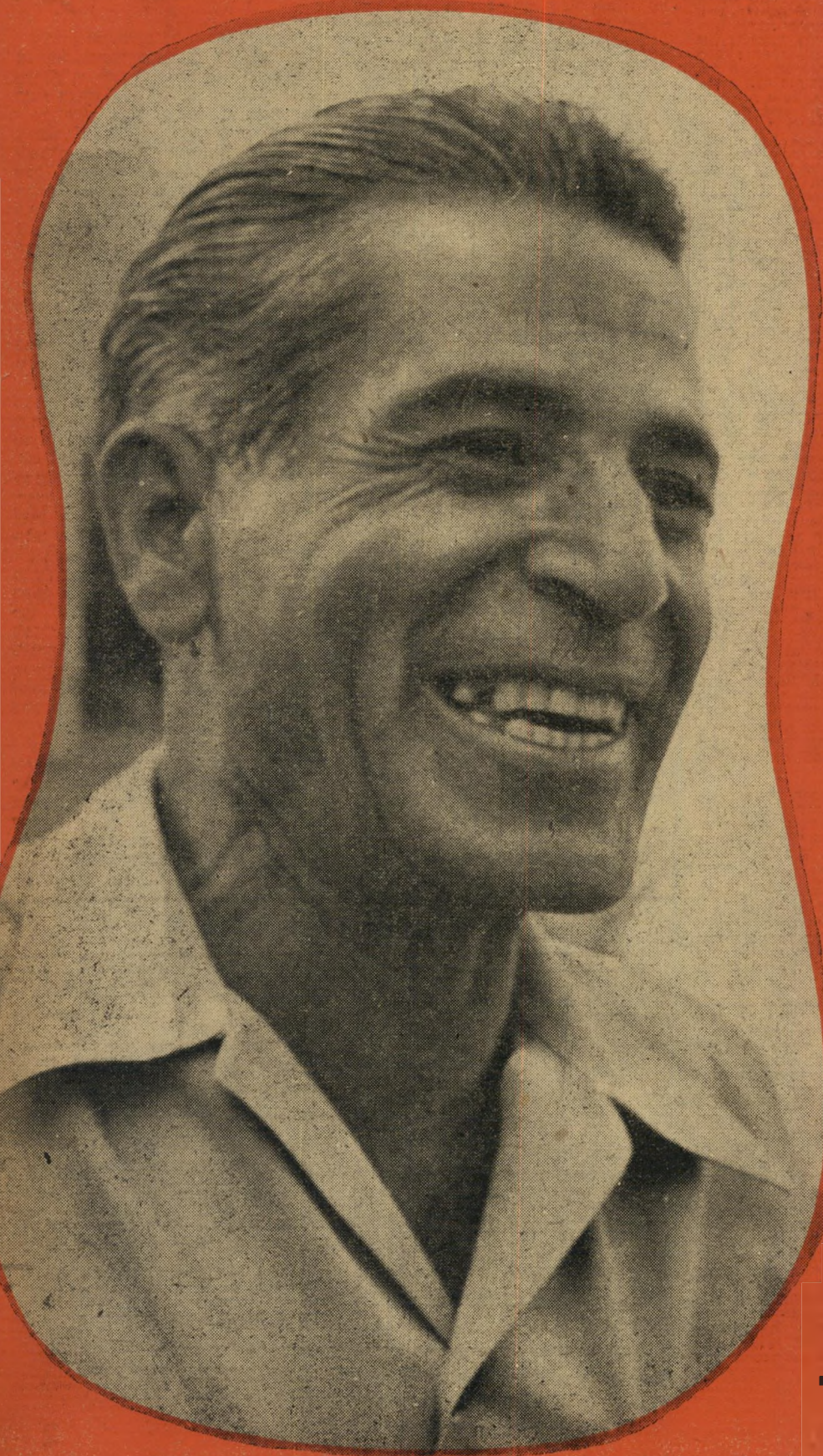

העובדים החדש

עקובוביץ ויצא

„אני חף מכשע!”

קרא בצאתו מן הכלא

*

האם תתעורר מחדש

כדשתרצח גן-מאיד?

*

יעקובוביץ דודש:

„חדשו את משפטי!”

האם יצליח בדדישתו?

רעיון ז"ל

מהרגע שעלתה האפשרות שתר פיע במערכת ההחירות בשותפות עם הפעולה השמית, האיחוד הלי אומי של הספרדים, ארגון ליכוד עולי צפון אפריקה והחזית העמית מית הערבית. חזית מאוחדת כזאת יכולה לגרום נזק ניכר למפי לגות. היוזמה לפעולה משותפת באה בשבוע שעבר מפני הפעולה השמית..."

כתבה זו קולעת ישר למטרה. היא מגלה גם מדוע פחדו מנהיגי כל המפלגות דווקא מפני רעיון זה. פחד זה היה מבוסס על חישובים קרים.

תרורת החשבון, שתיים ועוד שתיים שחת ארבע. בחיים המדיניים, אין זה תמיד נכון. שתיים ועוד שתיים יכולות לה יות שחת עשר.

אף לא אחד מכל הגופים החדשים הספיק לחרוש תלם עמוק בדעת הקהל. ככל שרעיון עקבי וקיצוני יותר, כן הוא קשה יותר לעיכול. ודרוש זמן לפני שהציבור יכול לקלוט אותו. לכן יכול להיות כי אוהדי

לכן עקבו עסקני המפלגות בעני יו, אך לא בחרדה, אחרי הופעת הצי תרוסר גופים קטנים חדשים, שהתימרו להציג רשימות לכנסת. הם לא היו מסוכנים למשטר.

אז דפתע נולד הרעיון הגדול — ותוך שעות מעטות השתנה החלוטין היחס של מרכזי המפלגות כלפי הגופים החדשים. העתונאים עקבו אחרי כל רחשוש שלהם. אחירת מתחזות אפפה את מעשיהם.

הרעיון הגדול היה פשוט בתכלית. הוא המחנה הבלתי-מפלגתי לאגרוף —

הגיעה השעה לקבור אותו רשמית — את הרעיון הגדול של הופעת כוח חדש, רציני ובעל-מעוף בבחירות לכנסת. כאחד שנכח בשעת לידתו ובשעת גסי סחו, יורשה לי לנאום את נאום ההספד. אקדים, כמו מארק אנטוניוס: "באתי לקבור את קיסר, לא להלל אותו!" רעיון שמת, אין לבכות אותו. אך יש ללמוד ממנו לקח. **פרשה זו שאלה גורלית מאד: האם ייתכן שינוי פני הדברים במדינה בדרך של בחירות? האם המחפכה העברית תתחולל בקלפי?**

תכונה לקראת הבחירות לכנסת הרביעית החלה במול של שיעמום גדול. במשטר של פיאודלים מפלגתיים, המשעבדים את האזרחים למנגנונים, לא נשאר מקום לתחוות גדולות בין המפלגות עצמן. הקפי און הוא מצב של קבע.

השאלה היחידה שעוררה ניחושים היתה: בכמה תעלה תנועת הרוח? אך גם זו אינה שאלה מרתקת ביותר בשלב הנוכחי. כי אפילו יתגשמו החלומות המתוקים ביותר של מנהיגי חרות, לא תוכל מפלגה זו לעלות אלא על חשבון מפלגות מיניות אחרות, שכוחן דרוש להקמת "ממשלה לאומית ליברלית".

כנסת הרביעית לא תיתכן ממשלה פלי מפא"י. לשמאל כולו — ממפא"י ועד מק"י — יהיו למעלה מ-60 קולות. על כן עלית תנועת-חרות לא תהיה עליה לשלי טון, אלא עליה באופוזיציה. עליה זו מעוררת ענין, אך לא מתייחות.

הפרשנים הפוליטיים היו סקרניים יותר כאשר כמה קבוצות חדשות, העומדות מחוץ למעגל המפלגות הישנות, הודיעו על רצונן להשתתף במירוץ. היתה זאת סקרנות מהולה בספקנות, כי כל אחת מן הקבוצות האלה יכלה רק להפיג את השיעמום, מבלי לשנות את המצב ביסודו.

כדי להבין זאת, יש לקחת בחשבון את מרוץ המכשולים העומד לפני כל גוף חדש המתכונן לקפוץ לתוך מערבולת הבחירות: **דרושות לו 750 חתימות** לעצם הגשת הרשימה. משמע: 750 איש ואשה חייבים להזדהות בשמם ובכתובתם המלאה. אם המדובר בגוף הלוחם במשטר, הרי יודעים החותמים שיקום נגדם מלאו כוח-המחץ של משטר, הרגיל לזרוק ממקומות-עבודה אנשים החותרים תחת קיומו. ככל שהתגור עה עקבית יותר ברעיונותיה וקיצוניות יותר בקריאת-התגר שלה, כן גדלה כוונה זו לחות מים. תנועה רצינית תתגבר על מכשול זה, אך הוא רציני למדי.

● מלחמת-הבחירות המינימלית והצנועה ביותר זקקה לתקציב של 100 אלף לירות לפחות. אסיפת-עם בתל-אביב עולה כ-700 ל"י, הדבקת המדעה ברחבי הארץ עולה כ-1500 ל"י. כדי להגיע רק פעם אחת אל כל בוחר פוטנציאלי — דרוש הון. כוח חדש, שאינו מקבל תקציב ממכשירי-החלוקה של המשטר, אינו יכול לגייס סכום כזה, מבלי לאחוז באמצעים מפקפקים ביותר. ● ביום הבחירות דרוש לפחות נאמן אחד ליד כל אחת מ-2500 הקלפיות. אחרת, קיים חשש רציני כי נציגי כל המפלגות ליד הקלפי יעשו יד אחת נגד הרשימה הנעדרת, ביחוד כשור רשימה המאיימת על כולן. אם אין נציגי במקום, כמעט ודאי כי פת-קי הרשימה הנעדרת ייעלמו במהרה מהקלפי. ● בגלל אחוז החסימה, יהיו דרושים כ-10 אלפים קולות כדי לזכות אפילו בציר אחד בכנסת. בארץ בה הרבה מאות אלפי בוחרים — באווירה הממשל הצבאי, ברי כווי העולים הקטנים, במחנה פועלי-הדחק, בקיבוצים ובתחומות הקניזיות — אינם חוס ישיים להצביע בהתאם למצפונם, מספר זה אינו מבטיח לגבי גוף חדש, שאין לו מנגי גון והחסר כלי-ידיכוי וכלי-שוחד.

הנושא: ההמון שהקשיב לנואמו של בגין בתל-אביב

כל הגופים החדשים אינם עולים ביחד על 20 או 25 אלף איש.

אולם יש בארץ כ-300 אלף איש אשר לפי מיטב החישובים יימנעו בכלל מלהצביע בבחירות הבאות, מפני שהם מואסים בכל המפלגות. יש כ-200 אלף בוחרים חדשים, ובכללם כ-120 אלף בני ארבעת המחוזים שגדלו בארץ מאז הכר חירות האחרונות, שלא הצביעו מעולם בעד מפלגה כלשהי, ושרדי כם בחולים במפלגות הקיימות, מסיבות מובנות.

זהו מחנה אדיר של חצי מיליון בוחרים פוטנציאליים — 42% מכלל בעלי זכות הבחירה — שבכוחם להכריע גורל המערכה. מחנה זה לא יתגייס למען קבוצה זו או אחרת, שרעיונותיה נקלטו רק ברמו. קיים בארץ משבר של אמון, ושום קבוצה של עסקנים לא תרכוש אמון במהרה. אולם אילו קם מתנה מלוכד של בלתי-מפלגתיים, בנייהם אנשים שהוכיחו נכונות ויכולת של לחימה במשטר הקיים, הרי עצם ויתורם על שיקולים אישיים וכתייתים היה מעורר אמון. חלק מסויים של המחנה הבלתי-מפלגתי היה (המשך בעמוד 13)

ולהנחית אגרוף זה ביום הבחירות על המבנה המפלגתי הקיים.

אך הושמעה ההצעה, וכבר צילצלו פעמוני-האזעקה במרכזי כל המפלגות. כמו בני רומא בימי חניבעל, עברה הקריאה מעסקן לעסקן: האויב בשער. בבטאונים המיועדים לתצרוכת פנימית, מצאה החרדה את ביטוייה במאמרים ראשיים רהייה-השמעות, אך בטאונים המשטר המופני עים בחוץ-לארץ ניתחו את הסכנה בגילוי לב.

הגיואים אונטרבר, השבועון הלונדוני המי שמש בטאון למרכז מפא"י, פירסם ב-14 באוגוסט כתבה על הרעיון הגדול. כתבה מקבילה הופיעה גם במהדורה הצרפתית של אותו שבועון. בשתייהן מתבטאת חרדה-עמוקה ומבוססת, לאמור:

"בישראל, כמו בצרפת לפני שנה, בולטת יותר ויותר סלידת הציבור מן המפלגות. יחס זה למפלגות אינו מכוון רק כלפי מפא"י ושותפיה בקואליציה, אלא כלפי כל המפלגות... מנהיגי המפי לגות החלו להתייחס ברצינות רבה יותר (לקבוצת המשטר החדש)

היה מבוסס על העקרון הנודע של המצביא הגרמני פון-מולטקה: "לצעוד לחור, להלום יחד!" בהתאם לכך, היה מולטקה שולח את גייסותיו בדרכים שונות לקראת האויב, מאד חד אותם רק בשדה-הקרב ממש.

זוה היה הרעיון: ליצור חזית משותפת של כל הכוחות המתמידים (בצדק או שלא בצדק) ללחום נגד המשטר הישן — תוך הסכמה מינימלית על כמה עקרונות יסוד חיוניים.

איש לא נדרש לחתר על עצמאותו האר-גונית והרעיונית. להיפך, החזית המאוחדת היתה זכה לאהדה דווקא מפני שהיתה מר פיעה בגלוי כהתלכדות גדולה של גופים ואישים עצמאיים, קשת רחבה של דעות וגחמים המתחרים ביניהם חופשית, תוך חתי רה משותפת אל יעדים מעשיים משותפים. רעיון זה יכול היה להציב דגל שמסביבו היו מתלכדים לא רק כל הגופים החדשים, אלא גם מאות אישים בלתי-תלויים המוא-סים באווירה הקיימת ושפרשו לקרן זוית. הוא היה הופך נקודת מוקד לתהליך חדש. לא חשוב מי יום את הרעיון למעשה, מי זרק אותו לתוך החלל המדיני. יתכן כי אין זה מקרה כי יוזמה זו יצאה היה הפעולה השמית — היחיד מכל הגופים החד-

העם

הספינקס ללא סוד

משרדיה החוקי לכל העולם יודעים כי יש ראל דומה לעתים ללדה קפריזית. הם למדו להתיחס אליה בסבלנות. השבוע עמדה סבי לנות זו במכתן רציני.

גרמה לכך חופשתו של דויד בן-גוריון, שעלה על האוניה תיאודור הרצלי והפליג לנופש בחוף צרפת. היתה זאת חופשה רגילה מאד. אולם בישראל, בה קיים בחור גים מסוימים שעוין-הסודיות איאפשר היה לפרסם זאת.

על כל פנים — הכל בסוד, עד ש' הענין התפוצץ בצרפת — דבר שהיה מובן מראש.

מיד עלה ים הניחוש על גדותיו. כי ערב מיבצע סיני ביקר ביגני באורח סודי בצרפת, כדי לקבל הנחיות לפעולה. יתכן שבישראל היה מישהו מעונין ין בחשך כזה, כדי להסתיר את עבד אל-נצאר באיזה לידותי. אולם משרד-החוקי הי צרפתי, המנסה לפייס את עבד אל-נצאר כדי לבודד את מורדי אלג'יריה, הגיב בועם.

בסך הכל הזכירה הפרשה כולה את הי בדיחה אודות היהודי שעלה לרכבת בלבוב ושאל את שכנו לאן הוא נוסע. "לפינסק", השיב הלה. "רמאיו" התרגש הראשון, אתה אימר לי פינסק, כדי שאחשוב שאתה נוסע

של העולם הזה, ודו"חים מקבילים של פעילי-המפלגות העובדים בין ההמונים, הר סיפו להכרה כי כוחה של חרות נראה הפעם גדול מכפי המשוער מראש.

בלפא"י דרשה גולדה מאיר להכריז על גיוס טוטאלי, ללכת מדירה לדירה כדי להדביר את הסכנה. מפ"ם ואחדות-העבודה, שהיו בטוחים, על סמך תוצאות הבחירות להסתדרות, כי יפכו לעליה קטנה בכנסת, החלו חוששים מפני עלות המודד וירידה מקבילה של כוחם.

אולם כמעט כולם היו בטוחים כי הסר-בל העיקרי יהיה, מישו הוא: מפלגת הציונים הכלליים, כי לפי אורח החישובים, יכלה עליה רצינית של חרות לבוא רק על חשבון מפלגה ימנית של כוחם.

כתב "העולם הזה" שראיון השי- בוע את ה"ב הצ"כ יוסף סרלין, מדווח:

האחירה בבית ציוני אמריקה שונה מאד מן האחירה במצודת-זאב. כאן אין התרג שות, איש אינו מתרזק. מיוג-האחיר מש' רה הרגשה של נועם. המזכירות הנאות אי נן נראות כחדרות מיוחדת לגורל המפלגה. מאחורי שררת תמונות של נשיאי ארצות-הברית, התלויים על הקיר לפי הסדר וה-מזכירים את כוחה של המפלגה באמריקה, נמצא משרדו של יוסף סרלין, שהוא גם ראש הנהלת בית ציוני אמריקה. סרלין מע' דיף לנהל את פעולתו במקום שקט ונוח זה. כי סרלין, הבוס האמיתי של המפלגה, אינו נואם המוני ולא הוגה-דעות — הוא איש-מפלגה מן הסוג האמריקאי, איש מק-צוע הסר-אשליות הרואה את העבודה המפ-לגתית כגיוב ארגוני בעיקרו.

גם בעת פניו הפיקחיות של סרלין אומ רת כולה שקט ושלחה. "חרות?" הוא מחייך בנחת, "מנחם בגין הוא נואם טוב. הוא יודע לרתק קהל. אבל יש הבדל בין נואם ובין הצבעה. האיש הפשוט הולך ליש מוע את בגין, ונהגה — והולך לבחור בש' בבל הציונים הכלליים. כי הוא יודע שזו מפלגה רצינית."

צפורני ציפורי-הארץ. סרלין מזמין

קפה, חותם על כמה צ'קים, מסרב לחתום על חוזה המבוא לו על-ידי שליח אחד המוס' דות ("מה רוצים ממני? הייתי כבר מזמן צריך להפטר מזה!"). מנוץ את עיניו הכחור לות הערמוניות במראיו.

"מה יש לחרות? זו מפלגה של העבר. עולי גרדום, אלטינה, מחתרת, הבוחר השקול והשקול שואל את עצמו מה התר עלת בכל אלה. הוא יודע שקול הניתן לחרות הוא קול ההולך לאיבוד. כי חרות תשב באופוזיציה, ולא תוכל להשיע על הנעשה. חרות לא תוכל לשנות את המשטר. אנחנו נשנה את המשטר!"

איך? על-ידי קואליציה. צריכים ליצור מצב בו לא תיתכן הקמת ממשלה בלי הש' תחפת הציונים הכלליים. ואז, בפנים, יוכ' לו הציונים הכלליים לפעול. המשטר דומה לציפורי-הארץ. הוא נעץ את צפורניו באורח בכל חלקי הגוף. הוא שולט בכל: בפרנסתו, בביראותו, בחינוך ילדיו, התפקיד שלנו הוא להוציא את הצפורניים האלה מן הגוף, לאט-לאט ובהדרגה. להבייר תפקידים לידו הממ' שלה ולשתרם מידי המפלגות. מה יכולה חרות לעשות בענין זה?"

ובטון של בטחון עצמי: "בפעם שעברה, היו כמה מקומות שבהם נאם בגין ונאמתי אני. בגין נאם יותר יפה. אבל אני קיבל-תי את הקולות!"

אבא או אמא. המשטר החדש? סרלין מושך בכתפיו, בהבעה של בוז אינסופי, כשחוק בליגה הלאומית שמזכירים באוזניו שחוק המסועל קרית-גת. מדוע לא הכניסו הצ"כ את אנשי המשטר החדש למפלגתם, כדי להראות לציבור כמה פנים חדשות?

"זה מוזר לו בדיחה", אימר סרלין. "שלה ציוני חור מביקור בעייר סולנין, ואומר שהצליח לשכנע את הגביר המקומי לעמוד בראש רשימת-המועמדים של המפ' לגנה. מסכם רשימת-המועמדים, יתכן שה' גביר יצטרף אפילו למפלגה."

מוסר-השכל? "איני מוכן לקבל מועמדים ערב הבחירות. זה יוצר מרירות במפלגה. מי שלא עובד בשביל המפלגה כל היום, לא צריך להיות מועמד ברגע האחרון!" מה בדבר טענת אנשי המשטר החדש כי הציונים-הכלליים היו מוכנים לתת לאחד מהם מקום בטוח ברשימתם? "לא דובים ולא יער", מכחיש סרלין בתוקף. "זה לא הובא אף פעם לדיון, אולי דיבר (שמואל) תמיר עם האבא או האמא שלו — שניהם עסקנים ציונים-כלליים."

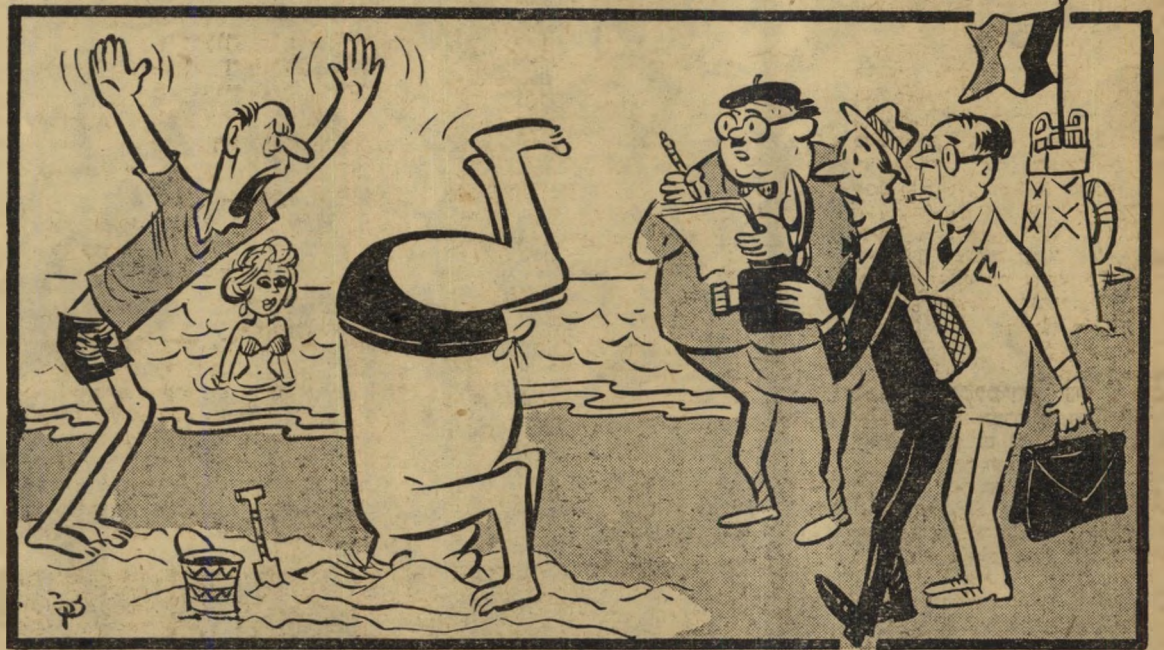
הנאום . . . הן הבית. סרלין טוען שאינו מודאג לגבי התוצאה. עשרת אלפי

● **יחסי ירדן-רע"ם יורעו שוב.** הרקע הפעם: נסיונה של רע"ם להקים ממשלה פלסטינית אשר תטען לבעלות על החלק הפלסטיני המסופח לירדן. חוטיין יציע כי נושא זה יידון בוועידת-פיסגה, בה ישתתפו גם הוא וגם עבד אל-נצאר, אולם הצעה זו תיחזה סופית ודחייתה תשמש אות לחידוש ההתקפות המילוליות החריפות בין השניים. עבד אל-נצאר מצידו, יממש כמעט בהזדאות את תוכניתו להקמת ממשלה וצבא פלסטיניים.

● **יתכן שמשלחת ארגוני-הנוער היוגוסלביים תבקר בקרוב בישראל.** ההזמנה לביקור נמסרה על-ידי המשלחת הישראלית שהשתתפה בחודש שעבר במחנה-העבודה של הבריגדה הבינלאומית ביוגוסלביה. היוגוסלבים, המקפידים בדרך-כלל על נייטרליות הפגנית ביחסיהם עם ישראל כדי לא לקלקל את יחסיהם הטובים עם רע"ם, נוטים כנראה לקבל את ההזמנה.

● **צפוי סיכסוך רציני בקרב צמרת אחדות-העבודה, בקשר לרשימת מועמדיה לכנסת הרביעית.** המפלגה, שהנהגתה מורכבת מסייעת-מימון של פועלי-ציון העירוניים וסייעת-רוב של ציני הקיבוץ המאוחד, מיוצגת בכנסת על-ידי רוב מכריע (8 מתוך 10) של חברי קיבוצים. לאחר הבחירות האחרונות, עלתה זכתה אחרות-העבודה לרוב קולותיה המכריע דווקא ביישובים עירוניים, דרשה סיעת פועלי-ציון הגדלת חלקה ברשימת המועמדים הבטוחים לכנסת. דרישה זו לא רק שתיחזה, אלא שכנראה אף ינסו הקיבוצאים לצמצם את ייצוג העירוניים בסיעה הפרלמנטרית. הצימצום המוצע: אי-הכללת יו"ר הכנסת נחום עייר, ברשימת המועמדים.

● **במשרד החוץ מעבדים כבר עתה תוכנית לריאורגניזציה מקיפה.** לפי תוכנית זו יחולו חילופי-גברי בעיקר בדוגים הגבוהים יותר של נציגים בארצות-חוץ ושל ראשי המנגנון בירושלים. מאחר שכבר ידוע

שקט! זה סודי!

לפלונסק. אבל אני יודע שאתה באמת נוסע לפינסק!"

מפלגות

שקט ומ'זוג אוויר

"איני יודע מה קרה בארץ!" אמר עסקן שמאלי, שחזר השבוע אחרי העדרות של שלושה שבועות בלבד.

התופעה שרהימה אותו היתה זו שה' טילה השבוע את צלה על מרכזי כל המפלגות: פחד תנועת-חרות נפל על כולם. היה זה חילון הצליח מנחם בגין בהשגת מטרותו הראשונות: להשלים פאניג בלב כל יריביו.

גם גרם לפאניקה זו? שני כינוסי-ההמ"ר נים של בגין בחיפה ובתל-אביב, כותם ריתקו רבבות אנשים במשך שעות ארוכות, הפתיעו את העסקנים. תוצאות הקלפי הנסיגות

ה' העולם הזה, שלא יכול היה לפדרס את ידועה, הכניסה בשבוע שעבר במדור תצ' פית, במילים: "צפה לשינוי ערכים יסודי בהשקפתו של דוד בן-גוריון על חוזה ה' בנשנות תיאודור הרצל. המרות הסתייגותו האישיות של ביגני מכל הקשר בדמותו של הרצל, דבר שהתבטא בהתנגדותו הנמרצת שעתה להעלאת עצמותיו של הרצל ארצה, יודע בקרוב בע' קשרים אישיים הדוקים שקשר ראש הממשלה עם מפעל הנושא עליו את שמו של הרצל."

סגולדה מאיר לא תשוב להיות שרת החוץ בממשלה הבאה, יעוכב ביצוע חלק מן השינויים עד לאחר הבחירות, כדי שהשר הבא יוכל לאשרם.

● **צפה לשערוזיה נוספת בקשר לעיסקות הכספיות של המדינה.** מכירת מפעל-הסוכר בעפולה לידי משקיעים פרטיים, תביא בעקבותיה לשורה של שאילתות בוועדת-הכספים של הכנסת, שמטרתן תהיה להוכיח כי מכירה זו בוצעה כדי להבטיח עיסקת-סוכר אחרת שערך גוף מונופוליסטי אחר במדינה.

● **קרוב לודאי שלהתאחדות הפוחרים יהיו שני נציגים בכנסת הרביעית.** מלבד שלמה פרלסטיין שיופיע ברשימת הציונים הכלליים, תציב גם תנועת-החרות במקום ריאלי ברשימתה את מנחם שיף, מנהל החברה המרכזית ליבוא של התאחדות הסוחרים. אם אמנם יבחר שיף בן ה-34 יהיה הוא הח"כ הצעיר ביותר ברשימת חרות.

● **סכסוך פנימי נוסף, על רקע מוניי המועמדים לכנסת ברשימת הציונים הכלליים, יתגלה בעתיד הקרוב.** המדובר הוא בעורך-דיון סלו וולף, שחסתכסך בגלוי עם מפלגתו, אחרי שבמקום שהובסח לו הוצב עורך-דיון צבי צימרמן מחיפה.

● **אם אתה רוכב אופניים ומזלול, כמו מרבית בעלי רכב זה, בחוקי התנועה, צפה להסתערוות-רבותי של שופרי-התנועה עליך.** משרד התחבורה, שהגיע למסקנה כי ההקלות הנהוגות כיום לגבי עבירות של רוכבי אופניים, גורמות למספר רב של תאונות-דרכים קטלניות, עומד להגיש הצעת חוק, בה תנתן לשוטרים סמכות נרחבת ביותר, עד לחחרת תאונות של העבריין לתקופה מסוימת, וחייבו את כך בדמי אחסנתם.

ת"א - הצפון נגד הדרום

הקלפי הנסיונית של העולם הזה הוצבה השבוע בשני מקומות שונים זה מזה, במרכזים ההומים של תל-אביב. ההר הרב שעוררה הקלפי הנסיונית הראי שונה, שהוצבה שבוע קודם לכן בכיכר מוג' רבי בתל-אביב, התבטא בהצבעת הקהל רבים מהם, שקיבלו את הכרוז שחולק לעוברים ושבים במקומות הצבת הקלפי, לא היו צריכים לקרוא אותו עד תומו. הם ידעו מיד כמה המדובר, מיהרו לרשום את אות המפלגה בה בחרו, שילשלו אותה אל תוך הקלפי. אחדים מאלה אף התנדבו להסביר לאחרים כמה המדובר, סיפרו להם במקום על הקלפי הנסיונית הראשונה ותוצאותיה. ללא כל הודעה מוקדמת הוצבה הקלפי הנסיונית ביום החמישי האחרון בתחנה המרכזית בדרום העיר, בין השעות חמש לשש בערב, ובכיכר דיונוגוף בצפון תל-אביב, בין השעות רבע לשבע עד רבע לתשע בלילה. מאות המצביעים שהצביעו בשתי הקלפיות היו גם הפעם חתך של קהל מגוון מכל שכבות הצבור. אולם הבדלי המקום והשעות יצרו בהכרח הבדלים בהרכב המצביעים בכל קלפי וקלפי. אם קהל המצביעים כתחנה המרכזית היה מורכב רובו ככולו מפועלים ואנשי-עבודה שמיהרו לחזור לבתים, הרי מצביעי ככר דיונוגוף נמנו בעיקר על הקהל היוצא לבילוי הערב שלו בבתי-הקולנוע ובתי-הקפה של רחוב דיוגוף. זהו ברובו הקהל האריסטוקרטי של צפון תל-אביב, הישוב המסודר ביותר.

★ ★ ★ הצבעה במצב של "רוץ!"

הקלפי הנסיונית מספר 2 שהוצבה בתחנה המרכזית, הועמדה ליד הרציף בו עומדות מכוניות דן מכו 4. תורי האנשים המתמיינים לאוטובוסים התמוגגו כמעט עם התורים הקטנים יותר לקלפי. היה קושי ניכר בארגון ההצבעה במקום זה. רוב האנשים שעברו ליד הקלפי נמצאו כור לם במצב של מרוצה או הליכה מהירה. הם נפלטו מאוטובוסים ומיהרו לאוטובוסים. במצב זה קשה היה להסב את תשומת לבם אל הקלפי. רוב רובם של מקבלי הכרוז יזם טמנו אותם בכיסם והמשיכו לרוץ. משום כך היה אחוז המצביעים מקרב

- מקבלי הכרוזים במקום זה קטן יותר. רק 259, שהם כרבע ממספר מקבלי הכרוז, הצביעו. תוצאות ההצבעה בקלפי זו היו:
- ח - תנועת החרות: 120 קולות (46.5 אחוזים);
- א - מפא"י: 42 קולות (16.2 אחוזים);
- ת - אחדות העבודה: 17 קולות (6.5 אחוזים);
- מ - מפ"ם: 15 קולות (5.8 אחוזים);
- ב - המפלגה הדתית הלאומית: 14 קולות (5.4 אחוזים);
- צ - ציונים כלליים: 11 קולות (4.2 אחוזים);
- ד - אגודת ישראל ופאג"י: 7 קולות (2.7 אחוזים);
- ק - המפלגה הקומוניסטית: 7 קולות (2.7 אחוזים);
- פ - המפלגה הפרוגרסיבית: 6 קולות (2.3 אחוזים);
- הפעולה השמית: 4 קולות (1.5 אחוזים);
- האיחוד הלאומי הספרדי: 4 קולות (1.5 אחוזים);
- המשטר החדש: קול אחד (0.3 אחוזים);
- פסולים וריקים: 11 - (4.2 אחוזים).

כל הפתקים שנפסלו הכילו עליהם כתובות: "אין בעד מי להצביע."

★ ★ ★ צפון תל-אביב

קלפי נסיונית מספר 3 הוצבה בכיכר דיונוגוף. עצם העבודה שהאנשים עוברים במקום זה, בעיקר למטרות טיול וביילוי ודעתם נוחה להתבונן סביבם, העלתה את אחוז המצביעים בקלפי זו בצורה ניכרת. בקלפי זו הצביעו במשך השעות, בהן הוצבה, 430 איש, שהם 43% ממקבלי הכרוז. זיכר, תופעה אחרת בה ותקלו אישי חולית-המחקר שעמדו ליד הקלפי במקום זה -

ליד התחנה המרכזית

- מספר רב של אנשים, כמה עשרות, ביקשו לאחר שהצביעו לקבל עוד כרוז אחד, קיפ' לו אותו לכיסם כדי לשמור אותו למוזכרת מהמבצע לו היו שותפים.
- כשנפתחה קלפי זו והחל בספירת הקולות, התברר כי עקב שינוי המקום חל שינוי בנורגון של כמה מהמפלגות. ואלה היו התוצאות:
- ח - תנועת החרות: 169 קולות (39.5 אחוזים);
- א - מפא"י: 118 קולות (27.7 אחוזים);
- ת - אחדות העבודה: 30 קולות (6.9 אחוזים);
- המשטר החדש: 19 קולות (4.4 אחוזים);
- פ - המפלגה הפרוגרסיבית: 18 קולות (4.2 אחוזים);
- מ - מפ"ם: 16 קולות (3.7 אחוזים);
- צ - ציונים כלליים: 16 קולות (3.7 אחוזים);
- ק - המפלגה הקומוניסטית: 10 קולות (2.3 אחוזים);
- ב - המפלגה הדתית הלאומית: 7 קולות (1.6 אחוזים);
- ד - אגודת ישראל ופאג"י: 6 קולות (1.4 אחוזים);

בתחנה המרכזית את פתק ההצבעה שלו. משמאל, נראה חניך קורס קצינים של צה"ל, מצביע בקלפי הנסיונית של העולם הזה אשר הוצבה הפעם, מבלי להודיע מראש על הסקום, בכיכר דיונוגוף.

שהשתתפו בבחירות הקלפי הנסיונית היו גם הפעם מבני כל שכבות הצבור, בני כל הנולים. סימן נראה בוחר דתי מבני-ברק כשהוא משלשל קלפי

הבוחרים

חברי מפלגה התגייסו למיבצע הבחירות. איננו דוגלים באסיפות המונים. זה לא יעיל. קיימנו הרבה מאות אסיפות בבתים פרטיים, בנוכחות חמישים-ששים איש בכל פעם. או אפשר לדבר ברצינות, החברים יכולים לשאול שאלות, להביע דעה, להשיח תכנון. הנה הערב באים אלי הביתה בכסר

דויד בן-הרוש. בפעם הראשונה הוזכר שמו של בן-הרוש במקשור זה עלידי דובר הפעולה השמית, שהציע פומבית לבחור לכנסת כדי לשחררו בצורה זו מן המעצר, ולתת לו אפשרות להביע את דעותיו ודעות עדתו בדרכים חוקיות. המצב החוקי: מאחר שבן-הרוש

שמריהו, חמישים צעירים. זה רציני. ערות האיש בטכריה סימן-השאלה הגדול של מערכת הבחירות נשאר-באתא-מעצר במסורת טבריה. היה זה

מתקלים מצביעים סביב הקלפי. משמאל נראים אנשים המעיינים בכרוז הקלפי. במרכז נראה דתי משלשל פתק הצבעה. ומימין, מאחורי הקלפי ממלא זוג את פתקי הבחירה שלו.

מספר רב של אנשים, כמה עשרות, ביקשו לאחר שהצביעו לקבל עוד כרוז אחד, קיפ' לו אותו לכיסם כדי לשמור אותו למוזכרת מהמבצע לו היו שותפים. כשנפתחה קלפי זו והחל בספירת הקולות, התברר כי עקב שינוי המקום חל שינוי בנורגון של כמה מהמפלגות. ואלה היו התוצאות:

ההבדל המהותי בין שני מקומות אלה יאפשר כמה השוואות מענינות ומאלפות. הוא מוכיח כי בקרב הישוב המבוטס של צפון תל-אביב ניתן יותר מעמדה של מפא"י ואילו אחויה של תנועת החרות פוחתים. קבוצת המשטר החדש למשל, זכתה ל-4.4 אחוזים ברחוב דיונוגוף לעומת 0.3 בתחנה המרכזית - פרט המוכיח כי קבוצה זו מעוררת ענין בשכבה החשובה אך הקטנה של בני המעמד המסודר ביותר במדינה, אך אין לה שרשים בקרב ההמונים. מצבה של הפעולה השמית כמעט הפוך. היא זכתה בתחנה המרכזית לאחוז כפול מזה שבצפון. לקח אחר שאפשר ללמדו מתוצאות שתי קלפיות אלה - מסירות בוחרי מפלגה מסוימת למפלגתם. גם מפא"י, וגם הציונים הכלליים במידה פחותה, יותר סבלו מחוסר הנכונות של בוחריהם להזדהות עמם בהצבעה בקלפי הנסיונית, דבר שעזת את אחר זיהם לעומת כוחם האמיתי. אולם עצם היות עובדה שחסידי חרות מוכנים לנצל כל הדדמנות כדי להביע את תמיכתם במפלגתם - ולהפגין נואת יחס הרבה יותר אינטנסיבי לתנועתם מאשר אהדיה שאר המפלגות - הוא גורם חשוב להערכת סיכויי הבחירות. כי חבר נלהב, המוכן לשרת את מפלגתו תמיד, יביא יותר תועלת בבחירות מהפסיבי

ליכוד עולי צפון אפריקה: 5 קולות (1.1 אחוזים); הפעולה השמית: 3 קולות (0.6 אחוזים); האיחוד הלאומי הספרדי: 2 קולות (0.4 אחוזים); פסולים וריקים: 11 - (2.5 אחוזים). התוצאות של שתי הקלפיות הנסיוניות, שהוצבו השבוע, יחד עם תוצאות הקלפי של השבוע שעבר, החלו להצביע בבירור על ערכו של מבצע זה. כי למרות שתוצאת הקלפי הנסיונית אינן מחקר מדעי על דעת הבוחר, ואין הן מבטאות כמובן את מספר האחוזים המדויק שתקבל כל רשימה, אין ספק שהן מצביעות על תהליכים וכיוונים. התוצאות יכולות כבר היום להצביע לאיזון מפלגה סיכויי עליה, ולאילו סכנת ירידה, לעומת אחוזי הקולות שקיבלה בבחירות לכנסת השלישית.

מספר רב של אנשים, כמה עשרות, ביקשו לאחר שהצביעו לקבל עוד כרוז אחד, קיפ' לו אותו לכיסם כדי לשמור אותו למוזכרת מהמבצע לו היו שותפים. כשנפתחה קלפי זו והחל בספירת הקולות, התברר כי עקב שינוי המקום חל שינוי בנורגון של כמה מהמפלגות. ואלה היו התוצאות:

נאשם רק בעון, לא בפשע, ישתחרר אוטוריטת כיום שייבחר לכנסת. (המשך בעמוד 8)

אילו נאשם בפשע, היה משתחרר רק שבועיים לאחר מכן. כדי לתת עד אז לכנסת החדשה הזדמנות לבטל את חסינותו.

מדינה בתוך

היסודי יצירות מופת כמו זו: "אבא נתן לי שש פרוטות / שלוש נתנה לי אמא / אחי זידי גם הוא שלוש / שתיים אחותי פנינה / מה אעשה בכל זה? אקנה מקל עם גולה? / לא! הנה על הקיר קופסה כחולה / זאת קופסת התכלת / לה אתן את כל כספי / כי קרן קיימת היא לישראל / קרן הגאולה."

מלחמת העצמאות של מנדל פישר

איסוף התרומות מתחיל אמנם עם ילדים, אולם הוא רחוק מלהיות משחק ילדים. זהו בינוס בינלאומי מסועף, אשר בשנתיים האחרונות הכניס לק"ל 32 מיליון לירות בתרומות. אירגון השנור משול לאימפריה: בירושלים יושב השלטון המרכזי, החולש על מושבותיו שמעבר לים. מן המושבות זורם מים הדולרים, הפראנקים והלירות בזרם אי-תן. על כל מושבה מונה מושל, שהקים לעצמו מנגנון שליחים ומתרימים החי בי-רוחה.

בארצות הברית, הגדולה שבמושבות הש"נור, נמסר השלטון לידי פקיד ותיק של הקרן הקיימת בשם מנדל פישר. פישר הביט בדולארים הטובים הזורמים מזרחה ולש אליהם עין. הוא עשה מה שעשו מושלים קולוניאליים לפניו: השתחרר מכבלי הבי-קורת של ארץ-האם והכריז על עצמאותו. הוא ממשיך אמנם עד היום הזה לנהל בשם הקרן הקיימת את מערכת הפירסומת האדירות של השנור בארצות הברית, אך הקרן קיימת רק לו; לישראל הוא שולח את הריבית. ההבדל בינו לבין הכוהנים של בית המקדש הוא כזה, שהם הסתפקו בי-בית מעשר; מנדל פישר גובה הרבה יותר.

בראש הרשימה - "אני!"

כאשר קרן השפע היתה עדיין בגדר חלום, גולד בעיר יקטרינוסלב שברוסיה הילד מנדל אוסישקין, שנועד להיות המלך הראשון של ממלכת הקרן הקיימת. הילד התפתח ליהודי פיקח, בעל אינטליגנציה מפותחת ואהבה עצמית מפותחת עוד יותר. כאשר גולד בנו, למשל, והיה צריך לערוך רשימת המזומנים לברייתמילה, רשם בראש הרשימה את המלה הרוסית: "אני!"

עוד בימי חייו, נקרא רחוב על שמו בירושלים. סמוך לרחוב אוסישקין נקרא רחוב גם על שם הקרן הקיימת לישראל, אשר בראשה עמד אז אוסישקין. אופיינית ללוח הערכים של אוסישקין העובדה, שה-רחוב הנושא את שמו, היה הארוך שבש-ניים. תושבי העיר זוכרים עדיין את התי-מניה הזקנה שהיתה עוברת מדי ערב שבת כשבידיה סולם ודלי, ממרקת בקפדנות את השלטים שנשאו את שם אוסישקין בכל קרנות הרחוב. אוסישקין עצמו היה עובר לאתר מכן, למיסקר.

המלך מת - יחי וויץ!

חייה נרמה היה כי הממלכה תעבור בירושה מן האב לבן. אך מינויו של שמואל אוסישקין למשרת אביו נמנע ברגע האחרון, ובראש הקרן הועמד אברהם גרנות. אך השליט האמיתי, מאז ועד היום, היה יוסף חיץ.

חיץ נכנס לקרן הקיימת כנציג הפועל הצעיר, אחד מאבות מפא"י הנוכחית. תחילה השתלט על מחלקת הייעור, דחק את רגליו של מנהל המחלקה. משם כבש את עמדת הכוח המכרעת: אנף הקרקעות. שלושים שנות עבודה חסרת ליאות ביצרו את מעמדו כמלך החדש של ממלכה עשירה ומתפתחת.

היא התפתחה בהתמדה, עד כי עם קום מדינת ישראל חלשה הקק"ל על קרוב למיליון

ימי המנדט קראו לה "המדינה בדרך". כיום, היא מדינה בתוך מדינה. 600 ישובים כפריים, מתוך 745 בכל ישראל, עומדים על אדמותיה של מדינה זו; חצי מיליון אזרחים חיים בגבולותיה; וכל הקרקע הפרטית שבידי אזרחי ישראל אינה מגיעה אלא למחצית הקרקע הרשומה על שם המדינה שבתוך המדינה. ערך קרקעותיה, כפי שהוא רשום בספריה, הגיע השנה ליותר מ-127 מיליון לירות. למעשה הוא שווה מיליארדים. יש לה לאותה מדינה מטעים ויערות בשחי של 21 מיליון ל"י. פקידה נוסעים במכוניות שעלו חצי מיליון ל"י ולרשותם בניינים במיליון לירות. בבנקים ובקופותיה נמצאו בתחילת השנה הכספית הנוכחית - 2,726,843 ל"י במזומנים. לממלכה זו קוראים הקרן הקיימת לישראל. מה דמותה של מעצמה זו, בעלת הזכויות המיוחדות, המנגנון הפרטי ומעמדה של מעצמה עצמאית? אושיני לק"ל שאפילו את שמה לקחה מאחרים. בבתי הכנסת ברחבי העולם היהודי היו תלויות משך דורות קופסות לאיסוף נדבות למען היהודים שעלו לארץ ישראל. היו אלה יהודים שעזבו את מזרח אירופה וארצות האיסלאם לפני שתיאודור הרצל חלם את חלמו הגדול. לרוב באו להתפלל ולהכין עצמם למות בארץ הקודש. את ימיהם בילו

ההווה הציני

מודגם בכל ניפוחו עליידי טכס מסירת דגל הקרן הקיימת, ברחבת בניין המוס"ד הצינויים בירושלים. הדגל נמסר לבית הספר המצטיין בפעולותיו בישיבות ובבתי-הפילה. הנדבות שקובצו איפשרו להם להיות.

אך לא כל הכסף שנאסף הוצא על מחייה. היו תורמים שרצו כי כספם ישמש לצרכים יסודיים יותר, כגון בניית בתים ומוסדות בהם ישוכנו בני הישוב חינו. כסף זה הוכנס לקרן מיוחדת, שקראה קרן קיימת. כאשר החליט הקונגרס הצינוני השני, לפני 57 שנים, להקים מוסד כספי משלו, קראו לו משתפי הקונגרס בשם הגרמני קרן יהודית לאומית. אלה שחיפשו תרגום עברי, לא טרחו לנדוד למרחקים, מצאוהו בבית הכנסת הראשון, על קופסת הנדבות של הקרן הקיימת ליהודי הישוב בארץ-ישראל.

הרעיון היסודי של הקק"ל היה פשוט: לרכוש בכסף את אדמת ארץ-ישראל, ליישב עליה יהודים. עקרונות העקרונות: אדמה זו תהיה לעולם שייכת לעם היהודי, לא תימכר לצמיתות. באסיפת היסוד הסביר מייסד הקרן הרמן שפירא: "בצורה זו נפצה את העם היושב בפלסטינה בעד אדמותיו, בכדי שיהיה בידו מספיק כסף לעבור ולהתיישב בארצות אחרות."

הכסף הדרוש נאסף מהעם היהודי - מן החייט המהגר בברוקלין והבנקאי העשיר בברלין, עד לסוחר-הבשרים בפסינג. מנגנון הקק"ל, שהוקם במיוחד למטרה זו, פיתח את השנור למדע מדויק. הוא אימץ לעצמו את קופסת בתי-הכנסת, הוסיף לה חידושים כמו מכירת עצים ובולים, רשימת כל דיכפין בספר הזחב תמורת תרומה, התרמת-חובה של תלמידי בתי-ספר, שלמדו לראות בקרן הקיימת תחליף לבית-המקדש בכל הנוגע להבאת ביכורים ומעשר. בשלבים המאוחרים יותר, כאשר כבר הוכנס גם היישוב העברי המתבסס והולך למעגל התרומות, הונגה גם ניכויים אוטומטיים ממשכורותיהם של עובדים. משוררים וסופרים עמלו והמציאו שירים לתהילת השנור. השלאגר של דורות עבריים היה: "את קופסה את קופסתנו / את גואלת אדמתנו / את מרבה שדות בכפר / אילנות בגיא בהר." אחיהם הצעירים יותר של מפזמי שיר זה מדקלמים כיום בגני-הילדים ובבית-הספר

מדינה

דוגם. זהו שטח עצום, כאשר מודדים אותו בדונמים בודדים, הגורמים דונם פה, דונם שם / רגב אחר רגב / כך נקנה אדמת העם / מצפון עד נגב. מדינת ישראל, לעומת זאת, רכשה את אדמותיה בשיטה מהירה יותר. למחרת מלחמת תש"ח היו לה 17,5 מיליון דונם אדמה. לכאורה לא נותר לקרן הקיימת ממי לגאול את אדמת המולדת; אולם היא המשיכה בכל זאת לשיר את שיר גאולת האדמה.

באחת העיסקות המשונות ביותר בתולדות מסחר-הקרקעות שארץ זו ראתה, מכרה ממשלת ישראל 2.4 מיליון דונם לקרן הקיימת לישראל. היתה זו כולה אדמה טובה, ראויה לעיבוד — מחצית האדמות שניטשו עלידי הערבים ב-1948. כמה שילמה הקק"ל עבור אדמות אלה? מתי? האם בכלל שילמה? על כך אין איש יכול לתת תשובה מוסמכת. התסבוכת הגיעה לידי כך, שבמשך חודשים נמשך סיכסוך בין הקרן הקיימת לבין משרד האוצר. הקק"ל טענה כי שילמה ארבעה מיליון ל"י למדינה; האוצר טען כי לא קיבל סכום זה מעולם. הציע אחד מחברי הכנסת, בישיבת ועדת-הכספים: "אולי הכסף הלך לאיבוד בדואר?" הלצה יקרה זו היא הפתרון היחידי שניתן עד כה לתעלומה. הכסף הלך מן הקרן הקיימת לקרן הצבאי, מבלי לעבור דרך קופת המדינה.

מעצמה ירודתית בישראל

אזרחי הארץ לא ידעו על ארבעת המיליונים המטיילים בדואר, אולם הם ידעו כי משהו רקוב בממלכה. הקרן הקיימת, מצידה, התעקשה לבצע עסקות-קנייה משונות, לחפש בקדחתנות תפקידים חדשים שימלאו את הכלי המתרוקן ולהעמיד פנים כאילו לא תם התפקידה.

עד קום המדינה היתה הקק"ל חברה אנגלית. רק ב-1953 נחקק חוק מיוחד והקרן הפכה חברה ישראלית בע"מ, אשר חבריה-הבעליה הם חברי הוועדה-הפועל הציוני. ועד זה אינו נבחר עלידי שום ציבור או גוף מוכר; חבריו מתמנים לפי מפתח מפלגתי, בקנוניות של מקח וממכר. כך שעסקנים מפלגתיים מקריים שולטים על חמישית משטח המדינה, ללא כל ביקורת ציבורית או פרלמנטרית. הם אינם אחראים בפני תושבי הארץ, שאותה נשבעה הקק"ל לגאול, כי אם בפני "העם היהודי" כולו. הצהירו לא פעם עסקני הקרן: כל עוד לא הושגה זהות מוחלטת בין "העם" לבין המדינה, תמשיך הקרן הקיימת — במסגרת ההסתדרות הציונית — לייצג את העם היהודי בתוך המדינה. המדינה עצמה צידדה בהסבר זה, חוקקה חוקים שהעניקו להסתדרות הציונית מעמד של מעצמה עצמאית, אם כי ירודתית, בתוך תחומי המדינה.

האורח הפשוט לא ערך חשבונות מסובכים של חוקה ומעמד. המורה שתרם בנדיבות-לב בימי המנדט והפועל שהפריש ברצון חלק משכרו ללחום בגזירות הספר הלבן, חשן עתה כי סימנת גאולת האדמה הפכה סימנת-שקר — והם חדלו לתרום. מורים הסבו על ראשם את זעם מעבידיהם, הורים נועזים הצהירו כי לא ירשו לבניהם לשלם את המט השובעי, פועלים שולחו כתבים למערכת נגד התרמות-החובה. משתכנים שרכשו זירות על אדמת הקק"ל סירבו להינעם לסחטנות המוסחית, שתבעה מהם לתרום לקק"ל לפני שיוכלו להיכנס לדירתם. במקרה אחד, אף הגיע הדבר לבית-המשפט, כאשר סירב אחד הדיירים, עורך-הדין אליקים העזני, להיכנע ללחץ.

אילו שאלו תלמיד הכיתה השלישית, היה אומר כי ישנו פתרון פשוט וטבעי: להעביר לידי הממשלה את כל הפעולות הקשורות ברכישת קרקעות, הכשרתן, ייעורן, יישובן ופיתוחן. שהרי אלה הם תפקידיהם של המשרדים הממשלתיים השונים, שנבחרו לשם כך עלידי אזרחי המדינה והעומדים תחת ביקורת הכנסת ומבקר המדינה. הקרן הקיימת וההסתדרות הציונית יכולות אמנם להמשיך ולקיים את המגביות שלהן בחוץ-לארץ, וזכותן כזוהו של כל יהודי שתרם כסף — לפקח על הוצאת הכסף למטרות שלמען הוא נאסף. אך הביצוע של תפקידים ממלכתיים אלה חייב להיות ביצוע ממלכתי.

מנהיגי התנועה הציונית, מנחם גולדמן ואברהם גרנות ועד ליוסף וייץ, ידעו כמה חשובה נקודה זו של איסוף תרומות. כי מספיק בניפנוף חרב הפסקת-השנור, כדי שאזרחים ועסקנים רבים במדינה ייכנעו לכל דרישה. הסבירו ראשי ההסתדרות הציונית: מסירת תפקיד כה חשוב וחיוני — כפיתוח אדמות ישראל — לידי הקק"ל יתן תנופה חדשה למערכות-השנור שלה ברחבי העולם, ימלא את הכלי הישן בתוכן חידש ומלהיב.

מיהו ישראל?

הפתרון הפשוט — של ריכוז כל הפעולות הקשורות בקרקעות המדינה בידי משרדי הממשלה השונים, העוסקים ממילא בשטחים אלה — לא נתקבל. במקומו הניחה הממשלה לפני חודש על שולחן הכנסת שלוש הצעות חוק ושיטת של הסכם עם הקק"ל אשר כולן דגו בקרקעות העם. הציעה הממשלה: כל קרקעות המדינה קרקעות רשות הפיתוח (רכוש נטוש) וקרקעות הקרן הקיימת לישראל ייקראו מעתה "קרקעות העם", ואי אפשר יהיה לעולם למכרן. כדי לנהל את הנכס העצום הזה, יוקמו לשי הצעת הממשלה שני מנהלים, המינהל הארץוני יהיה נתון בידי הממשלה ויטפל בניהולת הקרקעות. המינהל השני יהיה נתון בידי הקק"ל ויטפל בכל הדרך בפיתוח קרקעות אלה; ייעור, ייבויש-ביצות, סלילת דרכים, סיקול, הכשרת-קרקע.

כלומר: במקום לשים קץ להתערבותו של גוף זר בענייניה החיוניים ביותר של המדינה, ביקשה הממשלה להרחיב את שטח פעילותו של גוף זה, להפקיד בידי גורמי-כוח נוספים וחשובים שהיו ערוך. לא רק שהקרן הקיימת תמשיך בעבודות פיתוח והכשרה באדמותיה המדינה, אלא שהיא תעשה זאת גם באדמות המדינה — לא מתקציבה, כי אם כקבלן, למען הקק"ל. וזאת, בשעה שלמדינה עצמה קיים מנגנון ממלכתי שלם לביצוע אותן משימות. תוצאה אחרת של אותה הצעה: הקרן הקיימת היא שתקבע במשך השנים הבאות היכן, מה ובאיזה מידה לפתח. הגוף הרואה את עצמו כבא-יכוח "העם היהודי" יקבע באיזה קצב — אם בכלל — תפתח הארץ.

במאמר שפורסם בחוברת הקק"ל קרננו, לכבוד חתימת הטיוטה של האמנה, בין ממשלת ישראל לבין ההסתדרות הציונית, כתב שרה-אוצר, קדיש לוו: להסדר החדש היו שתי מסרות. הראשונה — חיוק מעמדה של הקרן הקיימת. הסיבה האחרת, הממלכתית, של פיתוח קרקעות, תפסה בעיניו מעמד משני.

העבר הציוני

משתקף בצילום זה, שנעשה ביום עליית חברי קיבוץ חניתא על הקרקע, ב-1938. בתקופה זו מילאה הקרן הקיימת תפקיד חלוצי ראשוני, ברכשה אדמות ובהכשרה אותן לעיבוד חקלאי ולהתיישבות יהודים. אולם מאז שהוקמה ממשלה ריבונית, אין מקום לפעולות כאלה מצד גוף אחר.

הויכוח על החוקים המוצעים התנהל בכנסת לפי הכללים המפלגתיים המקובלים. היה זה באחת מישיבותיה האחרונות של הכנסת השלישית, כשמחוגי השעון מאיצים בהם להודרו. משם עברו ההצעות לוועדת הכספים של הכנסת, שכתביא את ההצעות הסופיות לאישורו הסופי של הבית. אחרי קריאה שניה, היו ההצעות הופכות חוק.

במדינות אחרות, היו עורכים בחירות מיוחדות כדי לשאול את דעת העם על חוקים כה מרחיק-לכת. ממשלת ישראל החליטה להגניב אותם ברגע האחרון ממש לפני הבחירות, כשהכנסת מתכוננת כבר להתפורר. ואמנם, הכנסת יצאה לפגרתה האחרונה כשברור לה שהיא תיקרא לישיבה מיוחדת בעוד שבועות אחדים, לאשר את החוקים הגורליים.

אך בוועדת הכנסת קרתה חקלה קטנה. ח"כ חרות יוחנן באדר, אשר מפלגתו אינה שותפה מלאה לחלוקת-השלל עלידי הקק"ל, רצה לדחוק את הקץ. הוא ביקש את רשות הדיבור, עוד בתחילת הבידור, הציג שאלת-תם: "מהו העם — האם הכוונה לעם היהודי ברחבי העולם, או לעם הישראלי, ערבי כיהודי?"

היה זה סוף הבידור הענייני. כדי להתגבר על המכשול הבלתי-צפוי הוצעה אף נוסחה חדשה: "מקרקעי ישראל". אלא שגם כאן הודקרה השאלה: "מיהו ישראל — מדינת ישראל, או עם ישראל?" עסקני המפלגות עשו מאמצים נואשים לעקוף את הויכוח, להביא את הצעות החוקים לפני הכנסת בטרם תתפורר סופית. עד לפני שבוע נראה היה כי יצליחו. פרשת מינויו של שרון וייץ עלידי אביו (הנולד זה 1142) הרתיעה את חברי הוועדה ברגע האחרון. אך ברתיעתם לא הרחיקו החיכים לכת עד כדי מחשבה שעברו ימי הקרן הקיימת.

העיקר — השיבוץ

הקרן הקיימת נחוצה למשטר משתי סיבות חשובות: כדי לקפח ערבים ולהבטיח חלוקת הרכוש לפי מפתח מוסכם בין המפלגות הקיימות. המפתח להבנת חשיבותה של הקק"ל למשטר נעוץ בחוק נכסי המדינה. חוק זה מגביל את מימכר קרקעות המדינה עלידי הממשלה, מחייב אותה לקבל את אישור ועדת-הכספים של הכנסת לפני כל מכירה. לגוף אחד בלבד מותר למכור אדמה ללא אישור הכנסת: הקק"ל. בהתאם לחוק זה מכרה הממשלה 2.4 מיליון דונם לקק"ל היו אלה כולן אדמות ערביות נטושות. יתכן ותושבי ערבי היה מבקש את הרשות לעבדן, כחוכר. הממשלה, שאינה יכולה להפלות בין אזרח ערבי לאזרח עברי, היתה אולי נאלצת להענות לבקשה זו. אך ברגע שמכרה את הקרקעות לקק"ל, שוב לא נשקפה כל סכנה כזו. שהרי הקק"ל מחזירה אדמות אך ורק ליהודים.

את התפקיד השני ממלאת הקק"ל באותה יעילות. בבית-הספר העברי ממישיכים אמנם ללמוד את הגיאוגרפיה בצורה מיושנת, מחלקים את המדינה לאזורי הגליל, הנגב, השרון. אך החלוקה האמיתית היא אחרת: חלוקת המשבצות של הקק"ל. היא מקציבה לכל מפלגה אזורים משלה, בהתאם לערכה בממלכה הפיאודלית. החלוקה היא כה מקודשת, שכאשר שאלו את אחד ממנהלי הקק"ל, מדוע הקצו אדמה חקלאית טובה להקמת כפר העשירים סביון (סנוביון?) ליד תל-אביב, בשעה שתושבי המעברה הסמוכה נמקים מחוסר-קרקע, השיב המנהל בכנות: "איננו מכשיר של מעמד מסויים בלבד. גילינו שבני המעמד הבינוני יצאו מקופחים בשיבוץ הקודם, לכן הוספנו להם חלקת אדמה חקלאית."

החקלאות היחידה שהיה עוסקים תושבי סביון היא טיפוח המדשאות שליד בתיהם. אולם במציאות החדשה לא היה זה חשוב כלל בעיני הקרן הקיימת. העיקר היה השיבוץ:

במעולה

ביותר

הזמן עוד היום את נציגנו להדגמה

או בקר בביתנו

בתערוכת היובל

אחים קרסו בע"מ

רח' ריבל 24/6 תל-אביב

טלפון 33241

דחף

בכל קצות תבל

משתמשת הנשים לשביעת רצונן בטקסטיל שמפן לכביסה צמר, משי וכל האריגים העדינים. המשתמי גם את בקצף הרך ללא אלקלי של

תוצרת נקה תוצרת איכות המפיצים היחידים: חבי נורית בע"מ

פקידים!

תלמידים!

הרשמו עוד היום לקורס ל

קצרנות

עברית ו/או אנגלית

(שני חודשים, פעמיים בשבוע) באולפן גרג (GREGG) המנהל: ח. ברקמא (קמפינסקי) תל-אביב, רחוב גורדון 5 הצלחה מובטחת!

במדיונה

(המשך מעמוד 5)

ההשקעה למשלחת של הפעולה להתראות עם בן-הרוש במקום מעצרו, בזכות ציפי משטרה, להסביר לו את ההצעה (ראה הני דון). לא היה צורך בכך. בן-הרוש, שקרא את כל העתונים, הבין היטב במה המדובר. בצורה ידידותית סירב לקבל את ההצעה: "איני יכול להופיע ברשימה אחת עם כל גוף אחר. אני צריך לשמור על הניטרליות של ארגון ליכוד עולי צפון-אפריקה."

אין פירוש הדבר שבן-הרוש פסל את הרעיון עצמו. היה ברור כי הוא שוקל את האפשרות להופיע בבחירות ברשימה נפרדת של ארגון ליכוד.

השיחה היתה טובה, אך בתומה מסר בן-הרוש הודעה כתובה לעתונות: "עמדת הפעולה השמית בנינו ואדי-סליב נגעה ללבי וללב חברי. אני מודה לכל הגופים והאני שים שפעלו להגשת עזרה למשפחות העצור רים, שלא על מנת לעשות מזה הון פוליטי."

הדמות הכפולה. התנגדותו של בן-הרוש להתקשרות עם כל גוף אחר היתה כללית. היא נגעה גם לפרקליטו. תמיד הוא עורך-דין שלי, ואני משלם לו כסף, הצהיר. אין לזה כל קשר עם המשטר החדש. בכלל לא ידעתי מה זה. אולם לבני הפרקליט עצמו לא היה הגבול ברור כל כך. שמואל תמיר הבין כי עמדתו הכפולה כעורך-דין וכראש הקבוצה החדשה שתחת לפניו סיכויים מסויימים, ובזריזות האופיינית לו מיהר להמשיך סיכויים אלה.

כך קרה שיומיים אחרי הכרתו הפסקנית של בן-הרוש על התנגדותו לכל קשר עם גוף אחר, כולל המשטר החדש, התקיימה בואדי סליב אסיפת-עם מטעם קבוצה זו. הנואם הראשי: סניגורו של בן-הרוש, שמר אל תמיר. אשתו של בן-הרוש עצמו הועלה תה על הבמה, כקישוט מתאים. זה האיש שמגן על בן-הרוש, אמרו בני השכונה, ובאו לשמוע על מנהיגיהם העצורים, שפרק-ליטם הוא הקשר היחיד עמם.

בשביל תמיר, היתה זאת אסיפה חשובה. יום לפני כן החליט מרכז תנועתו ברוב קולות שאין לה סיכויים ממשיים בבחירות, וכי אסור לה על כן להגיש רשימה. אולם ההכרעה הסופית נדחתה לשבוע, עד למרועד האחרון להגשת הרשימה. מודע? אמרו אנשי הקבוצה, שתמית: "אולי יתפתח משהו חדש עד אז."

האסיפה בואדי-סליב באה כדי לתת דחיפה למשהו חדש. זה. בתוספת הופעתו במשפט עצמו, הוזכה לפרסום רב, קיחה תמיר לאי אולי יצליח ברגע האחרון לר"כוש אהדה בין המאורקאים, יתרגם את הופעתו המשפטית לגורם פוליטי. קרא הוא, באסיפה בואדי-סליב: "המשטר הקיים מעוגן יין במהומות. אני אשאל אתכם, ואתם תענו בקול רם: האם אתם רוצים מהומות?" השיב הקהל במקלה: "לא!" על אף התמרון הפיקחי של תמיר בדמוי תו הכפולה, אין להניח כי יצליח לחרוג מן הפרפריה המצומצמת של בני הישוב המסודר, אליה פונה מצעו. הסיכויים לזכות בקולות ואדי-סליב שמורים לבן-הרוש עצמו. סיכויים, אם יתיצב בבחירות: בחי'רתו בטוחה, מובטח שיחרורו מן המעצר, ביטול המשפט.

יחסים מרחביים

שכונת יידיות

על סיפון האוניה הצרפתית ליברס, שהצתה בשבוע שעבר את האוקיינוס האט' לנטי, הסתובב גבר מקורח כבן 35, הירבה לרקוד עם נערות חניניות. אחר שעת ריקוד רצופה התפנה להררר בעיסוקיו, התיישב ליד קבוצת נוסעים ישראלים. הוא הוציא מכיסו את כרטיס הביקור שלו, הוכיח את אמיתות הכתוב בו בעזרת דרכון-דיפלומטי: מאיר טולידאנו, הנספח הכלכלי של מארוקו בארץ ובארצות-הברית. טולידאנו, יהודי מצליח, המקורב אל ראשי השלטון המארוקאי, לא נסע לחופשת-מולדת המקובלת בין הדיפלומטים. הוא התכונן להגיע לפאריס.

"וזהי טעות לחשוב שיהודי מארוקו שוני אים את הערבים ותומכים במאבק הקולר? ינאלי הצרפתי באפריקה הצפונית," הסביר טולידאנו בבחירות. "ידוע לנו היטב כי בימי מערכת-סיני היו רגשות-הם של יהודי מארוקו מעורבים: הם קידו לנצחוננו של צה"ל והתפללו למפלת הצבא הצרפתי." הדיפלומט המארוקאי מוכן היה להסביר לישראלים את יחס שלטונו ליהודים. גישתו החשה שונה מכפי שמקובל לחשוב ביש'

ראל: "היהודים תומכים בכל לבם בתנועת-השיחרור הערביות. הצרפתים יודעים זאת היטב."

יהודי מארוקו אינם אהודים על מוחמד החמישי, מלך המדינה, הקשור בצרפת. כי הם שלחו תרומות רבות לתנועת-השיחרור האלגירית, עוזרים גם לשרידי המורדים, הלוחמים נגד השלטון הקיים במארוקו עצמה.

הפתרון הפשוט של המלך: לאפשר את עליית היהודים לישראל.

פרוטקציה פוליטית. אולם לא כל הפתרונות טובים בכל המקרים. מאורעות ואדי-סליב גילו ליהודי מארוקו את היחס הגרוע לבני עדתם בארץ, שינו את עמדתם החיובית לעליה.

השלטונות ראו את ההתפתחות החדשה בעין רעה. כי הישארות היהודים במארוקו עלו לה לכביד על שלטונו של מוחמד החמישי, שי לחבל ביחסיו הטובים עם צרפת.

ליד כמה כוסיות משקה בבר האוניה, גילה טולידאנו המשמין לאיש-עסקים יש'

משחק המפלגתי הרגיל. הוא מיהר להודיע על מינוי ועדה-קרואה.

יחד עם המינוי הפומבי, הקים ברי-הודה ועדה אחרת, לא הודיע על כך לעתונים. תפקידה לא היה לדאוג לעניני נתניה: הם ניצלו את הבילבול בעיריית-נתניה, מיהרו לדון על חלקה הדרומי של העיר. כי הם רצו לקבל את החלטתם לפני שיבחר ראש-עיר חדש.

מסקנתם: לקרוע את חלקה הדרומי של נתניה — כולל מכון-הספורט עלישם ויני גייט — מן העיר. "איזור זה," קבעו חברי הוועדה, "יצורף אל מועצת חוף-השרון."

העובדה שבראש מועצה-מקומית זו עמד דויד אמן, איש אחדות-העבודה וחבר מפ'לגתו של שר-הפנים, היתה מקרית בהחלט.

דרכי אדם

הצעיר והים

בבית אבן משוקם, ליד כותרת אבן בת 2000 שנה שנמשתה ממצולות הים, ניצב

אלי אביבי, ירידה ובית

נקודות-ית על גוף האהובה

צעיר שזוף-עור ונוקשה-פה, וצפה בעצב אל הים. אלי אביבי (28), גבר שבילה את מחצית חייו על הים ולחופו, עמד להיות מנישל מתלום-חייו: מוזיאון ימי פרטי ש' הקים לו בכפר הנטוש אכזיב.

לצד אביבי עמדו אהבתו הגדולה למפ'עלו ונערה צעירה בודדת, שהחליטה לקשור את חייה בחייו. נגדו ניצבו כל מוסדות המדינה, שניצגם, משרד הבטחון, הבטיח השבוע לצעיר החולמני, במכתב חוזר, ל' נשל אותו מבינתו, לגרשו מאכזיב בגלל "סיבות בטחוניות", להרוס את הכפר ה' ערבי החרב לחלוטין.

על מה שחביא אותו לאכזיב, וכיצד הקים את המוזיאון הפרטי שלו, סיפר השבוע אלי אביבי ל' כתב "העולם הזה" בחרו אלי אביבי זוטרי הצופה אל אחד החופים ה' יפים ביותר בישראל — חוף אכ' זיב:

מעולם לא כתבתי כל כך הרבה מכ' תבים ולא הייתי כל כך עצוב, כמו השבוע. לפני ימים אחדים שלחתי מכתבי אוצרות לראש הממשלה, לרמטכ"ל, לחברת החירות, למשרד החינוך, לממונה על התכ' נון ולראש המועצה האזורית סולם צור, שאליה משתייך המקום אליו קשרתי את גורלי לפני כשבוע שנים. התחנתי במני כל האנשים הללו, שיתחשבו פעם נוספת לפני שהם מאשרים על ידי אי-התערבותם, את המעשה הנורא שעומדים לעשות לאכזיב ולי.

עוד לפני שנתיים הודיע לי משרד ה' בטחון כי עלי לפנות את המקום, כיון ש' עומדים להרוס את המבנים של הכפר מ' טעמי-בטחון. כתבתי אז מכתב לראש-הממ' שלה דוד בן-גוריון, בו ציירתי את הנתו' גים הנפלאים של המקום, ואת העובדה שהפכתי לחלק מן הנוף. הגורה בוטלה בעצתה אולם לא לאורך ימים. השבוע, כשראש הממשלה היה מחוץ לגבולות הארץ, שוב נשנתה התביעה: עלי ללכת מכאן. נאמר לי כי שני המבנים, הנמצאים ברשותי מזה שמונה שנים, יופקעו מידי ויהרסו בקרוב. הרס בית אלי אביבי אינו רק חיסול מקום מגוריו של אדם פרטי, וזהי פגיעה

ראלי את מטרת נסיעתו לפאריס: "אולי הצרפתים יוכלו לשכנע את ממשלת ישראל למנוע פירסומים עיתונאיים על מצב יהודי מארוקו בישראל," אמר טולידאנו. "זה יב' ביר את קצב העליה לישראל, יקל על ממשלתנו."

הוא לא הבין את טענת הישראלי, לפיה אי-אפשר למנוע פירסומים אלה במשטר הדימוקרטי הקיים בארץ. אפשר לאסור את פירסום מאורעות ואדי-סליב ומצב יהודי מארוקו בישראל בטענה שהם קשורים בבטחון המדינה, ממש כפי שממשלתכם אסרה כל פירסום על העליה בטענה דומה, קבע טולידאנו בהתרגשות.

עצה זו תזכה בודאי לדיון נכבד מצד הגורמים הישראליים המתאימים.

נתניה

זכרי בהחלט

לשר-הפנים הישראלי יש יותר כוח מאשר לציבור בוחרים גדול. הוא רשאי לפזר כל מועצה מקומית, שניצגי המפלגות המתכת' שים ביניהם. אינם יכולים להקים בה קר' אלציה. במקומם הוא מכריז על מינוי ועדה קרואה, מחתר על שירותו של ראש-העיר. אולם שר-הפנים ישראל ברי-הודה אינו שש בדרך כלל לנצל זכות זו. הוא מעדיף לחכות, גותן לחברי המועצות-המקומיות למצוא בעצמם את הפשרה.

לפני למעלה מחודש, פרץ משבר רגיל בעיריית נתניה. כמו בכל שנת בחירות פרצו סיכסוכים בין השותפים הקואליציוניים, ראש העיר משה שקד נאלץ להתפטר. הגורם למשבר: ניצגי אחדות-העבודה דויד אנצ'י לביץ.

אנצילביץ, שהיה סגנו של שקד, לא מיהר להתפטר. הוא היה ראש-העיריה בפועל, נהנה מן המשבר.

ועדה-קרואה. ההנאה לא היתה ארוכה. חבריו של אנצילביץ דאגו להדיח גם אותו. למרבית הפליאה לא רגז אנצילביץ על חבריו למועצה, כשהחליטו לפטר מתפקידו. הוא שתק, נתניה נשארה ללא ראש-עיר. בניגוד למקובל לא חיכה שר-הפנים ל'

צימח ויריך *
חתול בביתו של איש האריה

בכנס תרבותי בעל ערך שלעולם אי אפשר יהיה לתקנה.
ציד דובים בגרנדנדר. הים היה כל חיי 14 השנים האחרונות. בגיל 14 עזבתי את הורי וששת אחותי ויצאתי להכשרת צופיים לקיסריה ונוהים. הייתי הצעיר בחבורה. ההמשך היה רגיל, גיוס לפלוגות היג של הפלמ"ח ועליה ב' כשהחלה מלחמת העצמאות, צרפו אותי לחיליהם.
הייתי בין הראשונים שהשתחררו מהצבא. עוד לא הספקתי לחשוב מה לעשות וכבר קיבלתי הזמנה ממחלקת הדיג הממשלתית לצאת, יחד עם עוד 15 צעירים, להשתלמות בדיג במים עמוקים בארצות אירופה הצפונית. יות, כשנה עבדנו שם. עזבתי את חברי והחלטתי לצאת למסע פרטי ביבשת, לפני טובי לארץ. השתתפתי בציד דובים בגרנדנדר ושיפצברגן ומשם המשכתי, בכסף ש' השתכרתי בציד, לרומה. נאלצתי להפסיק את המסע המתוכנן באמצע. חשבתי להמ' שיך אל המזרח הרחוק שקסם לי מאד, אבל מחוסר כספים ויתרתי. חזרתי ארצה.

תר בעולם. החיה הגיעה בכלוב, אולם מאל-פי הגן חששו להוציאה מתוך הארגו. עד שיבוא האיש שליחה אותה מאפריקה. כש' בא האיש הוא הוציא את החיה המסוכנת בידי, הוביל אותה ברחבי הגן כשהיא קשורה אליו בחבל דק והכניסה לכלובה. האיש היה **מישה פינזילבר** (40) יהודי יליד בסרביה, הדובר מעט עברית ואידיש. מישה הוא אולי היהודי בעל המקצוע הנדיר בעולם. הוא מגדל אריות ונמרים. מישה הולך תושב טנגניקה, שם מכנים אותו הילי-דים בשם בונה סימבה, שפירושו איש האריה. יחסיו ההדוקים עם ציטה נובעים מחיים משותפים במשך שבע שנים, בהם גידל את נמר הצייד בביתו כחתול. גילוי נוסף של מישה: שני אחיו, שחיו שנים בישראל, ואחד מהם אף היה מפקד בהגנה, מגדלים אף הם חיות טרף בטנגניקה.

★ ★ ★
צבע תכלת בחדר-ילדים

למחואי נסים אלזני אין הרבה מול. חברתו **אילנה קופר**, שחקנית הבימה, רק חזרה ארצה, אחרי שילתה שבוע בלונדון במבטני בד עבור הסרט רות המואביה העומד להיות מופק על ידי חברת פוקס, וכבר הגיעו אליה מברקים בהולכים מארצות הברית, שקראו לה לבוא ולשם מיד לשם ברור האפשרויות המאד חודרות להפיכתה לכוכבת הוליוודית. אילנה הספיקה לשהות רק שלושה ימים, וכבר הגיע מברק נוסף השואל מדוע היא מאחרת לבוא. נסים נראה הולך קודר-רוח. אמר לו אחד מידידיו: "מה יש? יש עוד נסים בעולם". . .
נירה שזורק, היספניה הפתח-תקואית, שלפניו שבע סופר על צאתה לחוף-לארץ לשם נשואים עם תייר, החזירתי לעצמה את הכבוד הלאומי. נירה אמנם טסה לחוף-לארץ. את דמי כרטיס הטיסה שילם גם בעלה לעתיד. החתונה גם היא תיערך בחוף-לארץ. אולם מסתבר שהחתן יהיה לא אחר מאשר אחד מאילי-ההון של מלכס, שהחליט לשאת את נירה והקא בחוף-לארץ. . . למחואי **יורם מלמור** אין תרביה חדשה, אין הוא מטיל ספק כלל מה עומדת להביא אשתו, קטי מסמור, הנמצאת בחודשי הריונה האחרונים. בדירתם החדשה, בת ארבעת החדרים, הכין הוגג חדר ילדים, צבע אותו ללא כל היסוס בצבע תכלת. . .
כאשר קיבלה על עצמה הומרת **שיבולת דחאן**, את תפקיד המלצרית-זמרת במועדון הלילה תל-אביב הקטנה שבתערוכת היובל, נדו לה כמה מחברותיה. חברות טובות אלה היו מסירות את החיובים הטפשים מעל שפתותיהן, לו ידעו למשל שבערב אחד קיבלה שיבולת, מלבד משכורתה הקבועה, 21 ל"י תורן טיפים מאורחי המועדון. . .
לחיי עזבו את הארץ הומי **תיאודור בר קל** את שחקן תיאטרון זוסא, **מאיר ינאי**, לבוא עמו לארצות-הברית. אמר ביקל: "תבוא לניירורק ועם פרצוף שלך תעשה קריירה קולנועית תוך חצי שנה". השב לו ינאי: "אז למה לך זה לקח שלוש שנים? נו, אתה הרי יודע שאני צלן". היתה תשובתו של ביקל. . .
תמר רובינס שחקנית הבימה, שיצאה השבוע למסע במוס' קבה, השאירה ערב נס'עיה את התפק הבא לידידה בתיאטרון: "אם לא אמות ואשתגע עד יום ראשון, אז מי שיסע למסקבה ביום ראשון-תהיה **בדאי תמר רובינס**".

אנשים

פרסומת בכנס חברות

בעיה מיוחדת במינה ניצבה בפני **פולדה בך-גרין**, בעת הפלגתה עם בעלה לחופ' שתל, על סיפון האניה תיאודור הרצל. פולה, שעד לעלותה לאניה הוסתר גם ממנה יעד ההפלגה ומשך זמן החופשה, מחשש הדלפה, לקחה עמה מלאי גדול מאד של בגדים. באניה עצמה התקשה פולה לכבס במו ידיה את בגדיה של ביג'י, למרות שאסר עליה זאת, הסתייה מפניו את הבגדים המ' כובסים בעזרת מגבת גדולה שכיסתה עליהם. . . בכנס חברות מפא"י שנערך בביתה באניה, פרה את הודותיה עם המין הזכר, ותוך כדי נאומה לא הבחין כי הת' חיל את המשפט: "אנחנו חושבות". . .
כחב של אחד מעותיו הילדים במדינה בא לראיין את הזמרת **יפה ירקוני**. בין השאר ביקש אותה הכתב לספר על אהבתה הראשונה. אולם כאן התערבה לפתע בתה בת ה-10 של יפה, שנוכחה במקום, סירבה בכל חוקף שאמה תשוחח על נושא זה. יפה ניסתה להסביר לבת את עובדות החי' ים, אולם דבר לא עזר והתשובה לא ניתנה. . .
בעת מסעה של משלחת הנוער היהודי-די'רבי של הסתדרות בתורכיה, החרשם למלחין **עמנואל זמיר** מהנעימות התור' כיות עד כדי כך שבו במקום חיבר כמה שירים על נושאים תורכיים כמו שיר אידי' מיר, שיר הדרדנים ושיר איסטנבול. את המילים לשירים כתב המשורר הערבי **אבול אמין**, מכפר רנה בגליל, שהשתתף במסע. ליטנט תורכי צעיר, מדריך-טיסה בשם מי' תהת תימל, תרגם את המילים לתורכית, והשיר זכה לפרסום רב בתורכיה. עקבות הפרסום באו מאמרים ותמונות, ועמנואל זמיר עומד להפוך למלחין שירי עם תור' כיים ידוע. . .
לגן-החיות התל-אביבי הגיע השבוע אורח חדש - ציטה, נמר הצייד האפריקאי הידוע בתור החיה המהירה ביו' . . .

• מגדל חיות-הטרף מישה פינזילבר, כש' הוא משכנע את נמר-הצייד להיכנס לכלובו חחדש בגן-החיות.

התראה, הפעם החלטית וברורה: עלי לעזוב את המקום. ניסיתי כל אשר יכולתי, שיגרתי מכתבים לכל כתובת אפשרית. טרם קיבלתי תשובה. האמנם מתכוונים לגרש אותי מהבית האחד שהיה לי?

צלב הכרם

עוברים ושבים נעצרו בתמיהה ליד חלון גדול באחד הצירפים שבשכונת נורדיה, במרכז תל-אביב. המודעות התלויות בחלון הבטיחו ללקוחות להגשים את מיטב חלו' מותיהם, לתקן את כל פגמיהם הגופניים והרוחניים. המבטיח: אליעזר פריד (40), יליד ראשי'נה.

בעברית רעועה הציג פריד את סחורתו: החורת הצבע לשערות מלבינות, ללא שי' מוש בצבעים-מלאכותיים, הצמחת שערות על קרחות, החזרת הנעורים, העלאת והורדת המשקל ללא הרעבה והתעמלות.

לא היה זה העיסוק היחיד של פריד. הוא הציג לאנשים סקרנים להביא תמונות וכתבי-יד של ידידים, לשמוע מפיו מה אפיים האמיתיים וכחנותיהם הנסתרות. לי' חובבי אמנות היה לו להציע משהו נוסף: תמונות פרי מכחולו.

איפה יש כמוני?

"אני מוכשר מאד", הודה השבוע פריד בלי שמץ של בושה ובכנות מדהימה. "כבר בגיל 22 נחשבתי כפרופסור לכל מיני דברים. הכשרונות שלי התפתחו בשטחים רבים". פריד, הנחשב בעיני עצמו כגאון, הדפיס על חשבונו ספר בשם הרופא הטבעי, אינו מצליח להסביר מדוע אין הספר נמכר.

כיצד הוא מטפל בכל הפגמים השונים, זה ענינו שלו. הוא מוכן רק לגלות טפח מהם: על הקרחות הוא מורח חומר מיוחד עשוי מצמחים, שפנט שלו. כעבור זמן קצר צומחות השערות המיוחלות. אפילו אם יגלה את הפנט שלו לא כל אחד יוכל להשתמש בו. "יש לי השפעה אישית עצומה על האיש שמקבל ממני טפח פול", מסביר פריד.

את יכולתו האישית העצומה הוא מתאר בצורה מוצלחת יותר, לגבי אנשים שצרי' כיס להשמין או לרדות. "שני סוגי האנשים האלה מקבלים את אותו הטיפול כמעט", מודה פריד. "רק השפעה האישית עוזרת לסוג הנצרך לגדל את כרסו לשני - לתוריד אותה".

פסוקי השבוע

- **הגברת פוזי אבן**, רעייתו של אבא אבן: "החיים המדיניים בחשינגטון הם כאירועי גן-ילדים לעומת סערת הפעילות הפוליטית בירושלים ובתל-אביב".
- **יוסף אלמוג**, יושב-ראש מטה הבחירות של מפא"י, על ועדת המינויים של מפלגתו: "זאת לא ועדת מינויים - זאת ועדת עינויים".
- **מנחם בגין**, באסיפת חרות בתל-אביב: "מנהלי סולל בונה לוקחים 60 אלף לירות שצויים, ואחר-כך הם שרים את שיר האינטרנציונל על מזיזה-רעב".
- **שמעון פרס**, לצלמים שרצו לצלמו במסיבת נשי מפא"י בביתה של הגברת סווי אבן: "אל תצלמו אותי, אני לא אוהב פרסומת".
- **יונה עמרי**, שחקנית שלישית תל-אביב חסונה בראיון שהעניקה בתור מלכת פורים של תל-אביב דאו לקורסופונדנט של הפועל הצעיר: "היה לי חקא בחור נחמד. הלך אחרי, חזר אחרי, הלך אחרי וחזר אחרי, עד שהלך ולא חזר".
- **רוכל ספרים**, ליד התחנה המרכזית: "רק היום בואו הנה / מוכרים ספרים בזול / אם בן-גוריון היה יודע / היה קונה את הכל".

או פגשתי לראשונה את המקום שהפך לביתי בשבע השנים האחרונות. רצייתי לנות, להעלות רשמים ממסעותי. ביתה של אחותי הצעירה עליה, במושב זהל ליד נהריה, נראה לי אידיאלי למטרה זו. אולם במהרה געתי על טעותי. הגעתי לבית אחותי בצהריים. היא ביקשה אותי מיד לספר לה על נסיעותי. כשנוכחתי שלא אוכל לנות בביתה, יצאתי לטייל בסביבה.

למחרת לקחתי את המיטה המתקפלת מ' בית אחותי, דלי, כליניקו, מגורת נפט ופתיליה ישנה. העמסתי הכל על צגלה רתימה לפרדה ויצאתי אל אהובתי החדשה, השרועה בין החולות. שבועיים עברתי ב' פרך בטיהור הבית השלם ביותר, הקרוב ביותר לים והרומנטי ביותר בכפר. חיפשתי מקור מים לשתייה. זכרתי שבחוף סנטורה ניצלו הערבים מעינות מים מתוקים ש' גבעו מתוך הים ליד החוף. חיפשתי ול' מזלי מצאתי מספר מעינות כאלה. ממש ליד הבית. בזמן הראשון היה זה מקור המים היחיד שלי. הייתי מחכה לשעת ה' שפל, מסיר את השכבה העליונה של החול ומים כמעט מתוקים היו מבעבעים אל תוך הספל שבדי.

נקודות חן מקסימות בגוף.

הקיום העיקרי שלי היה הדיג. או שהייתי מפור חילות מסובים לסלעים, או שהייתי יוצא בכלות מחשבים עם מגורת לוקס בעלת אור חזק. הדגים היו מתקרבים למ' נורה ואז הייתי תופס אותם בידיים. לא הייתי צריך להרבה יותר מזה. מלבד הדגים אני מסתפק במעט חלב, ירקות וביצים, ואתם אני קונה בכסף שקיבלתי ממכירת הדגים. היגשתי שהנה הגעתי סוף סוף אל המנוחה שכה חיפשתי.

את רוב זמני הקדשתי לחקר המקום. הס' תרבותי ימים מצלמים בין החורבות. צלחתי בים וגיליתי שמיצאים יקרים. נודע לי כי המקום הראשון בו נזכר המקום, הם מכתבי תל אל-עמרנה, שם הוא נקרא אקוסיס. היתה פה עיר נמל בנעינה. בתנ"ך מוזכר המקום, בנחלת שבט אשר, בשם אנכיב. עד לפני 12 שנה גרו פה קרוב לאלפים ערבים מוסלמים, שלמראית עין עסקו בדיג, אולם למעשה התקיימו על הברחות. ככל שולקתה את גופה של אהובתי, גיליתי בה נקודות-חן מקסימות ביופין. סימני חציבה על הסלעים, ברכות קטנות הפתק מלח והמוץ פלשות ים. אספתי את הכל לחרירי הבית והקמתי לי מוזיאון די נכבד. אושי מדע רבים, שביקרו פה, הביעו כפני את התפעלותם ממספר רב של הממצאים שלי. לאט-לאט הגיע שמע המקום אל אלפי אנשים ברחבי הארץ, ותנועת המבקרים הל' כה וגדלה. בזמן הראשון קשה היה לי להסי' תגל לכך, כי באתי ללאן כדי למצוא את השקט, ולא להיפך. אולם במשך הזמן הת' רגלתי. מלבד זה חשבתי שאם אהובתי ב' אמת כה מקסימה ומשוכת, מדוע שלא יהנו ממנה אנשים רבים ככל האפשר? אולם לא זה היה הגרוע ביותר.

לפני שנתיים קיבלתי לפתע הודעה ש' עלי לפנות את המקום. הגזרה בוטלה. ב' נתיים פגשתי את תמר. היא החליטה לקשור גורלה במקום ובי' השבוע קיבלתי שוב

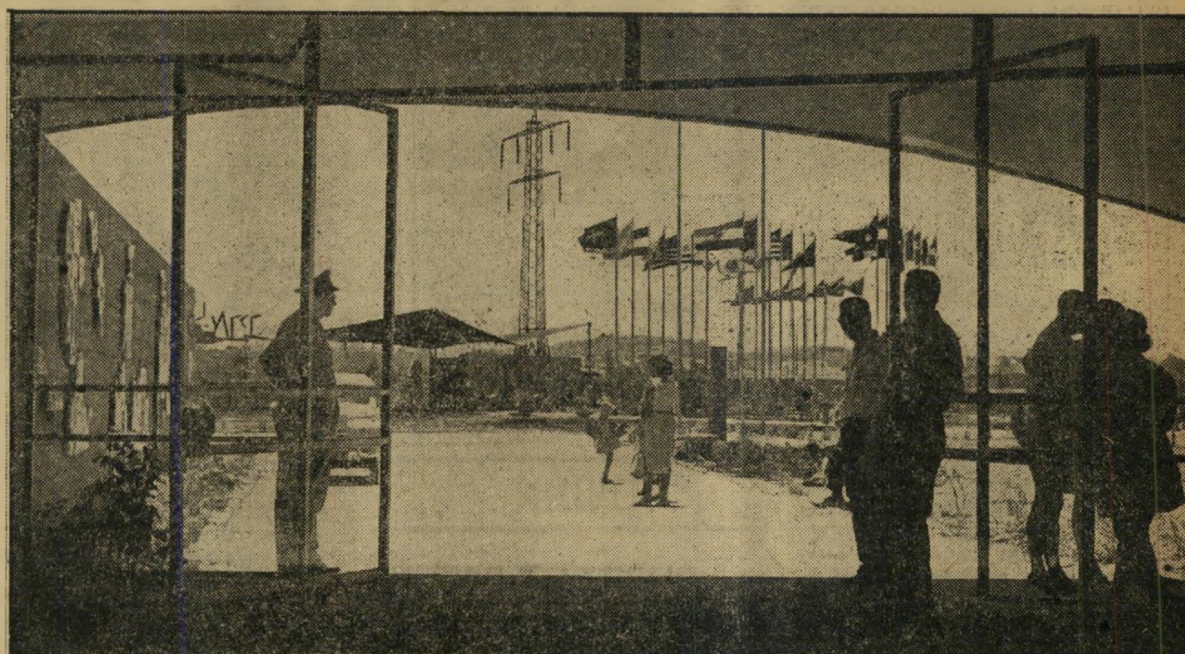
תערוכה של די

מה שאצלי נ

תנ

קוביק בריסה ספר ה הזה מי חתה שון. ונהנית תק. ניס - מאוד זה שים כים ונהנית לה פח אבל פקתי יצחק. כאן תום מעדות לחתום. אמרת אתם פרוסק סליב

„מה פתאום, השתגעתי? ! אני לא חר שבת שהצויר האבסטרקטי הגדול הזה זה שלוש נשים באמבטיה של פיקאסו. התמונה ה משוגעת הזאת באה לסמל מה עושים עם כל החמרים שמוציאים בנגב. האמבטיה מס מלת את מפעלי ים המלח. תוריד את הידיים. חצאי העיגולים מסמלים את ייצור האשלג על כל שלביו. לא, אני לא פקידת משרד הפיתוח. רק בחופש אני עובדת כאן. מה שאתם רואים שם, העיגול שכתוב עליו אש לג הנפגש עם העיגול שכתוב עליו פוספט, זה במטרה להראות את איחודם של שני ה מפעלים למפעל הדשנים. התמונה של האוטו התובלה של כל חמרי הגלם תיעשה בעתיד על-ידי הרכבת. מה זה חשוב מה אני לר מרת. לומדת רפואה. אי אפשר לדעת איזה רופאה אהיה. קודם צריך לגמור ואחר כך רק יודעים מה לעשות. כל הדגים האלה שאתם רואים כאן טורפים. מאוד מסוכנים אפילו לבניאדם: יש להם רעל. כולם מאי לת. כולם...“

של 21 ארצות ששלושים ואחת מעריהן מציגות בביתן ערי עולם, מתנוסס בכניסה לתערוכה. התמונה צולמה מביתן הכיפה

עד של דגלים

של תל אביב, הביתן המרכזי במפוארת והעשירה בתערוכות שנערכו אי פעם בישראל. משמאל נראה קיר התבליטים האמנותיים שבכניסה לביתן תל אביב, בו מוצגות תכניות הפיתוח של העיר תל אביב.

★ ★ ★

הכל טבעי

ביתן התצוגות המסחריות. תצוגת חברת תמה. תעשיית פלסטיק במשרהעמק.

קול אשה (קולה של תהילה, בת קיבוץ משרהעמק, הלומדת בסמינר גבעת השלום שה נראית כבת 14. אומרת שבת 18): „כל

את השאר תעשו כבר עם עיני הרוח שלכם.

★ ★ ★

דגים מאיפת עם רעל בנגב

ביתן „עריהעולם“ שבתערוכת יובל תל אביב ישנו אולם בו מקרינים די שעה סרט קצר של קרן הסיוע האמריקאי על תל אביב. באנו בדיוק בזמן שלא יציגו. „אין דבר, אמר האיש שישב בפתח, רשיש לנו גליון נייר מודפס בסטנסיל. כאן כתוב כל מה שיש בסרט.“ לקחנו את הנייר וראינו שהוא מכיל את דברי הקריינות ומילים את הסרט.

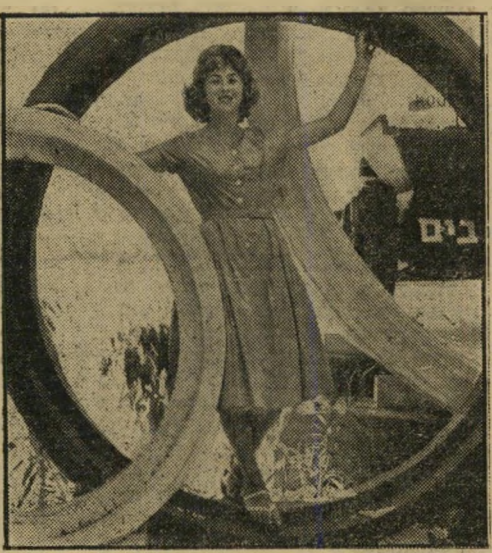
קראנו מה שכתוב:

קול גבר: „ערים מזקינות לאט לאט. 5 שנה מלאו לתל אביב ועודנה צעירה ו לאת תקווה ומצפה בבטחה להמשיך גי וזה שסופו עדיין רחוק.“

מיד ראינו בעיני רוחנו את התמונה אותה יוד דברי קריינות אלה — אשה בת שלוש יזמפלום, שהטיפול הקוסמטי הוריד ממנה זנתיים, יושבת בקפה ברחוב דינגוף, מס וכלת בגברים החולפים פניה ומצפה ובטחה להמשיך גידולה ססופו עדיין רחוק.“

קול אשה: „תל אביב צומחת בכל ה יכיוונים בעת ובעונה אחת. לגובה, לאורך, רוחב ולעומק. העיר ההומיה — דופקה זומהיר...“

המשכנע לראות את הסרט בעיני רוחנו, ישלפתע נפסקה התמונה כמו בסרט שנקרע, מיד ידענו מה עלינו לעשות. כל אחד כר ונבו על מה שאפשר לראות בתערוכת היובל. ונחשו לא נכתוב על זה. לא נכתוב על יצירות האמנות ועל הברבורים שבבריכת זמים. לא על האורות הצבעוניים ולא על הדגים הססגוניים. לא על סוסי הפוני והג דלים, ולא על תוכניות פיתוח תל אביב. לא נכתוב על המנומנט של בנג הפועלים ה מזדקק כמו סד עץ ענקי, סמל לריבית ה יוחצת, ולא על מגדל פיזה של חברת ה יושמל. לא נכתוב על עגלות הילדים של זלכה, ועל תנורי פזגו (עם הסיסמה „אויף זוג קאנסטו זיך פאראן“) ועל מפתחות יעיל של ירדני ועל צמרה הפלדה של סטיבו על המקלחות של דמט („נחדר לחפפת ה יאש“) ועל מקלטי הטלביזיה של אמרון ישניידר, ועל מגורות השולחן, בתוכן מת ועעים פרפרים השוחים במים (10 ל ילבד — על כיסך לא יכבד ובידך מתנה נאה לכל אחד) ועל מכונית הכביסה, וה אוירונים, הבנות של החשבי, האוטובוסים, הזניות, הספות הקפיציות של פרדיה המר נמות, פצצות האטום ואבקת הכביסה של קלי. לא על זה לא נכתוב.

יעל ונעמי שתי סטודנטיות תיירים, מדריכו פסל אבסטרקטי, כשברקע נראה ביתן ה

אילנה דיילת בביתן המשביר המרכזי, בין המע טות שבדיילות שאינה סטודנטית אלא זבנית. כאן היא נראית על רקע צנורות, תוצרת מגדל.

חיה זבנית המציגה את מדינתה לכל דור מעבודתה, משתדלת כמיטב

תהילה בת מסרהעמק, מסבירה ומשניחה על תצוגת בית החרושת לקרמיקה ופלסטיקה של קיבוצה לפי דבריה — לא נדבקה ממוצגי הפלסטיק שסביבה

„כל הדגים שאתם רואים כאן הם דגים טורפים. תוריד את היד ממני. זאת שושנת ים ממשפחת המדוזות. מאוד פרימיטיבית. בזרועות יש לה רעל. משתקת את הקרבן ואחר כך אוכלת אותו. פשוט מאוד. לא, אין לי חומר בכתב על דגים. אבל יש כאן משהו מעניין מאוד, כתוב בצורה מרתקת ממש, זה על חברת האשלג. גברת, אל תעברי את החבל. הדגים כאן הם רק לקי שוט, אבל מה לעשות? הם מוכנים את כל השומת הלב. אם אשאל אותכם באיזה ביתן אתם נמצאים בטח לא תדעו. מה יוצא מזה שכולם מסתכלים רק על היופי של אילת, ולא יודעים שאילת היא גם נמלהנפט ה גדול ביותר של ישראל. תוריד את הידיים, אתה מבין? ! כן, בטח שהייתי באילת. הייתי פעמיים.“

„כל הביתן הזה זה על משרד הפיתוח. בטח. זה פשוט מאוד. מסודר בסדר הגיוני מאוד. כל החלק בכניסה מסמל את חמרי הגלם שבנגב. האבנים הכחולות הן פשוט מאוד גפרת הנחושת של תמונע. אתם רואים שם את הגוש הגדול יותר. זה מסמל פוסי פט. האמבטיה הזאת עם התחתית הכחולה מסמלת את מפעלי האשלג. בלילה זה עושה רושם הרבה יותר גדול מבחינה אסתטית.“

וודנטיז שובחרו לדיילות התערוכה

יילות

רואים כאן עשוי מפלסטיק. לא! זכר טבעי!

★ ★ ★
5 איזמים בעברית נמצת

נועצת פועלי תל-אביב

אשה (קולה של נורית מושי) ודנטיז לספרות ולאנגלית באוניברסיטת בירושלים. שנה שניה): "זה קרוב בביתן הזה. לא הפוקט-בוק קוראת לא שייך לביתן. תראו הגברת רחל בן-צבי בעמוד הראשון מה שכתבה: "מה טובים ויפים גהוב יבלונקה. הנתיבי מאד. גלי-גלי" (ליא העיר ביוכל השני מאות מר" יהיה עוד זכר למשכנות הענוני. הדפים שאחרי זה לא לחתימה. לאנשים חשבים. אחר כך חותמי יוני מבקרים. הנה, למשל: "ראיתי גהוב יבלונקה. הנתיבי מאד. גלי-גלי" סקי בת 13. עוד לא ראיתי הכל יום נפלא. בלה רוזנפלד. לא הס' לראות כלום. הנה מאד. משה

זם אנאלפאבית אחד. לא ידע לחי שמו או עשה איקס. בא כאן אחד מזרח שהולך עיזר. רצה גם כן דיוק היו אז המון אנשים, אז יחתום רק את שמו בלי רשמים. יום מה שאמר לי: "מה זה פה, ?" התחיל כמעט לעשות לי ואדיר

"התמונה הראשונה מראה את מערכת העתון אחות. רואים את בן-צבי, רחל יני איתן, בן-גוריון וזרובבל. השמות הם באמת לא בדיוק לפי הסדר, אבל זה בגלל שהאורי כיטקט אמר שרצוי לכתוב את שמו של ה' נשיא קודם. בעד זה זה לא מתאים. אשה אחת שאלה אותי למה בן-צבי יושב בצד אחד ורחל בן-צבי מהצד השני. אמרתי לה שזה בטח מפני שהם רבו או. כאן רואים את חוזה-העבודה הראשון. התנאים אימים אבל העברית מאוד נמצת. כאן זה פסל של נפתלי צום. ארבע ידיים מחזיקות באת. מי אמר כאן ששתיים עובדות ושתיים מפ' ריעות? ! אל תהיו צינייים. אם השם שלי יופיע בעתון אני אגיש תביעה משפטית. שני ילדים עברו עלידי התמונות או האחד אמר לשני: עזוב שטויות אלה תמונות מ' לפני 50 אלף שנה. ילדים לא אהבים רור מנטיקה. אולי כשיגדלו. זה טבעי. גברתי, לא לגעת בתמונות. הפלקט הזה מראה את גידול מספר חברי ההסתדרות ב-50 שנה. המספר של 202 אלף זה לא רק משלמי המס. זה גם הנשים שלהם. אני לא חושבת שגם האהובות שלהם. הבעיה הזאת טרם התעוררה בהסתדרות.

"הנה כאן יש תמונה יפה. הרבה חושבים שזה אברהם שפירא. אני לא יודעת מי זה, אבל אברהם שפירא בטח לא. זה הקיר של מבטחים. אתם רואים שגם אילה הראל, ה' דיילת, חברה במבטחים. אתם יודעים בכלל מה הבדל בין מבטחים לקרן הביטוח? ! מבטחים זה כשביל הפועלים הרעים. לא ה' רעים — פועלים ארעים. קרן הביטוח זה כשביל פועלי-בנין. מה עושים פועלי-מתכת קבועים? נדמה לי שיש להם קרן תגמולים. "זה ציור של הארכיטקט. עמרים גוטר שטיין תיכננו כאן. השתגעתי? זאת לא קריקטורה! ישראלים בכלל לא שואלים שא' לות כאן. זאת תערוכה שמתרשמים ממנה. אין מה ללמוד אלא רק להתרשם. זה ביתן

ים של אורות

כן נראית תערוכת תל-אביב בלילה — אורות ססגוניים, ביתנים מאירים בשלל צבעים וברקע מתקני הלונה-פארק. אלה יוצרים אורה דומנטית ועליזה של קרנבל. מתכנני התערוכה דאגו לבידור למבקרים.

שמעורר יראת-כבוד. כאן נראה הקשר בין 50 השנה, כאן מרגישים את ההמשכיות." **★ ★ ★**
"מי גר במטבח משותף?"
ביתן חברת "שיכון עובדים"
קול אשה (קולה של חנה לויג, סטודנטית לספרות ולהיסטוריה. שנה שניה): "בתמונה הזאת רוצים להראות את מעבר המשפחה מכגוריים בתנאים בלתי אנושיים לתנאים אנושיים. אתם רואים שיש להם כאן בתחלה, לא יותר מחדר אחד ומטבח משותף. זה אני חושבת תנאים לא מספיק אנושיים. אתם מוכנים לגור במטבח משותף? אני לא מוכנה!"

★ ★ ★
"את המפתח גנבו למזכרת!"
ביתן עריהעזוב.
קול אשה (קולה של לילי וולקוביץ, קרן רדנית ב"הבימה"): "בביתן הזה מש' תחפית 21 ארצות ו31 ערים. כביכול, רור אים בכניסה את המפתחות של כל עיר ו' עיר. הקהל שואל מרוע כל המפתחות אותו דבר. זה סתם ככה, סימבול. לקופנהאגן ול' ל'און אין מפתחות מפני שפילחו איתם ל' מזכרת. עכשיו שמו שומר שישמור על ה' מפתחות. בכל התערוכה יש רק מפתח אחד אמיתי של עיר. המפתח של דטרויט. "תראו, התפקיד שלי זה לא להסביר אלא רק לארח. בביתן הזה אין מה להסביר. זה ביתן רעיוני. אני אפילו לא יודעת את ה' שמות של הדגלים. הבטיתו שיעשו כתובת למטה, מתחת לדגל, אבל לא סידרו. רק כשי באות משלחות אנחנו מסבירות. היתה כאן משלחת של סרדיניים. לא באמת, משלחת מסרדיניה, אז הסכרנו. אנחנו בעצמנו לא קיבלנו שום הסבר. רק שומרות על הסדר. כל אחד רוצה לנגוע בתמונות. אסור לגעת בתמונות. זה משאיר כתמים. אתמול פשוט היה כאן המון, אי-אפשר היה לשמור על הסדר. לא הרבצנו. הרביצו לנו. כמעט ש' נפלנו מהרגלים.

★ ★ ★
קונסטרוקציה של בנין מט דנפוד
ביתן "מולדיבונה"
קול אשה (קולה של רבקה משולח, חברת קיבוץ משגביעם לשעבר ומי שעתידיה להיות סטודנטית לתיאטרון בפולקסטה בה מרצה יורם מסמור): "זה ציור כמעט אבס' טרקטי של ראובר ברמן. אני חושבת שהוא רצה להראות כאן קונסטרוקציה של בנין ההולך ומקום. אני לא חושבת שזה נראה כמו בנין מט ליפול. ואם בכל זאת זה נראה ככה, אני לא חושבת שהתכחנו לזה."

★ ★ ★
צ'ארצ'אי!
עריהציאה של התערוכה.
קול גבר (בוקע מתוך הרמקולים בשטח התערוכה): "צ'ארצ'או צ'ארצ'או במבניה."

★ ★ ★
מרים (קולה של מרים, סטודנטית באוניברסיטה המסבירה את מוצני חברת התחבורה דן, המעידים על התפתחות החברה, שכלול שרותיה. היא ניצבת על רקע אחת התמונות שהוצגו בתערוכה.

סטודנטית לרפואה בירושלים, שנה שניה, בת 22. היא מסבירה בביתן משרדי הפיתוח. משכורת הדיילות היא 250 ל"י לחודש והנחה בארוחות.

סטודנטית באוניברסיטה המסבירה את מוצני חברת התחבורה דן, המעידים על התפתחות החברה, שכלול שרותיה. היא ניצבת על רקע אחת התמונות שהוצגו בתערוכה.

המשמשתו במארוחת לקבוצות אותן בשטח התערוכה, ליד פה המפואר של תצוגת תל-אביב.

וצריה של אחת מחברות ההפעה. את צורת החימוס. היא נהנית לטה לחלחיב את מבקרי ביתנה.

אכתקוים אלותי

נה אשכנזי: יש לי שני אחים גדולים ואלימים. תפסיק להטריד אותי, או ש...

רק עוד פעם!

מה, לדעתכם, היו הכדוריסטים עושים לחברם שכתב מכתב זה, אילו ציינתי את שמו?
בתאריך 27, נסע אוטובוס מסויים לרמלה. על אחד הספסלים, באותו אוטובוס, ישבתי אני, ולידי, חילת המודה. חילת זו, שימשה לי כקמע לבחינות שהייתי צריך לעבור באותו יום במקוה-ישראל.
השיחה שהתנהלה בינינו הייתה מוזרה למדי, וכנראה שתיוכר אצל שנינו לעד. אולם גם עתה, לאחר הבחינות, עיניה רודפות אותי ללא הרף. לכן אני מוכרח להתקשר אהר, לפחות כדי לראות את אותן העיניים היפות, ולו רק עוד פעם אחת.
החילת משרתת בסביבות רמלה. הדרגה שלה: סמלת, נדמה לי, הדרגה שלי: קצת יותר גבוהה (אתה בטוח?). המצב הוא ביש. כדוריסט בדימוס. (1143/82).

מי עשתה זאת?

איוה כתב יד קטן מדי ומסודר מדי ונעדר אופי, יש לזו שכתבה בשם שתיהן (1143/83). הריחה זו, בעלת שיער בלונדי ארוך המשלים עיניים ירוקות וצבע עור שחום? או שמא, שערה השחור הקצר והמתולתל הולך בד בבד עם זוג עיניים תכולות ועמוקות, ומשלים את התמונה עור בהיר וחלק? הן כל כך בנות 16 וכל כך רוצות, נחמדים מבני המין השני!

לא היתה בעזה

(1143/84) סבורה, שהיא חיברה משהו מקורי מאוד. מיכרז:

"מוזמנות בזה הצעות של גברים בני 30 בערך, למטרת התכתבות. בתנאים כדלקמן:
התכתבות על בסיס זה, פשוטו כמשמעו גרידא. המכריזה אינה מבטיחה כי היא מעניינת באופן יוצא מן הכלל, וכי אין נושאים בהם אינה מתמצאת. אך תעשה כמיטב יכולתה לשביעות רצון הכותב. המכריזה מותקנת לפי הפסנט "החה", והיא תוצרת הארץ מודל 1940. דגמים מאיתה מתכונת אפשר לראות בכל מקום.
"אזהבת: כל מה ומי שראויים לך.
"שונאת: כנ"ל.
"תוארית החיים: טוב לחיות. אפילו בירושלים המשעי"

"וכך אלמונית למרות גילי הצעיר פונה אליך... כן אליך, את הובילי אותי לנקודה שבגלגל, לאשר טרם מצאתי, לדרך המובילה לשיכחת העבר ואיתך יחד אולי...! "ובכן, התסירי מעלי את האלמוניות?"

האשה העליונה

כל כמה שנים, משתיה אופנת האשה הטיפוסית. בשנות העשרים הסוערות, היתה זו החאמפ בעלת האיפור המוגז, הפה הקטן המצוייר, כלב, השמלה הקצרה, הסיגרין הארוך, הראש המסולסל עם סרט המשי הבלתי-ימנע, שישב ממש על המצח. בשנים האחרונות, הודות או בגלל ב.ב., שלטה אופנת האשה-הילדה: חטובת גוף, גדולת חזה, בעלת פה כעוס, שיער ארוך פרוץ או קשור בזנב סוס, והמון סקס-אפיל.

פארזי מודיעה על אופנה חדשה. אופנת האשה-העליונה, קוראים לה, על משקל האדם העליון.

היא מבוגרת. היא בת 20, או 30, או 40, לא משנה — אבל מבוגרת. היא עובדת. היא חיה חיים פעילים, היא ריאליסטית, לובשת בגדים נוחים. היא אלגנטית, אך ללא הפרזה. היא מכירה את עצמה, משתמשת באופנה, במקום שהאופנה תשתמש בה.

אשה זו, קובע מי שקובע, נישאת ישר לעניין, משום שהיא עסוקה מאוד. היא מעדיפה להיראות לא בלבוש מפואר מדי. היא אוהבת את גיורת הלבוש הקפדנית, הקלא"סית, ואת האריגים ה"מעניינים". כלומר, סחידים כבדים, משבצות, המדגישים את פניה שכמעט אינם מאופרים.

האשה העליונה משתמשת באיפור, כדי להדגיש את תדיר פניה, לא כדי להתייפות או להיראות צעירה יותר. היא מתעניינת בחדשות, קוראה או אומרת שהיא קוראה יותר עתונים מאשר שבועונים, יותר מסות מאשר רומנים... היא פראקטית... היא אוהבת מאד את הצבע של העונה הבאה: שוקולד מריר. היא עונדת מעט מאד תכשיטים. היא מאמינה בדברים דקוראטיביים: טבעת גדולה, המדגישה את דקיות האצבע, צמיד כבד המדגיש את דקיות פרקי-היד.

להמשיך? ובכן: היא ספורטאית, יותר שיטתית מאשר נלהבת. היא שוחה למען הגיורה שלה, יוצאת לצייד בשביל הרפלקסים שלה ובשביל ההליכה שהיא מאד בריאה, וכולי. היא מתעבת חולשה ובריאות לקויה. היא בעלת תיאבון בריא, מרבה לאכול, אך בתבונה. לעולם לא תראה לועסת משהו המכיל עמילנים; לא תפוחי אדמה ולא עוגות. כי אם סטייק עבה, קערת סלט, גבינה, וכל זה מלווה, כמובן, ביין אדום. אין היא מתעבת להכין, מדי פעם, ארוחה מעניינת. אולם כל אלה הם רק אבזורים לגביה.

אופייה משתקף בתסרוקתה. שערה ארוך למדי, כדי שאפשר יהיה לסרקו לאחור, בסגנון פשוט. האשה העליונה, אתם מבינים — מכירה היטב את עצמה, היא יכולה שלא לשאת חץ, אולם היא חייבת להיות מעניינת. היא תאהב, השנה, גרביים שוקפות אך כחות ועם תפר. בשבילה — רק שחור בערב. אדום, ירוק, כחול, צהוב — הם מלהזכיר. המון חום ובז' כהה, כל כך הרבה יותר מעניין. אולי רוצה מישהי לקנות כמה חודרים בצבעי פסטל?

ממת. ואין אנשים רעים בעולם. לא היתה אף פעם בעזה. לא כתבה ספר. ואף לא בת אלף. רק סתם אטורה ורגילה.
"את ההצעות יש לשלוח בתוך מעטפה מבוילת בבול בעל ערך נקוב של 120 פרוטה, ולציין (1143/84).
"המכריזה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה המפתה ביותר, או כל הצעה שהיא — אך מבטיחה בזה, כי תתן הסבר מניח את הדעת לכותב אשר, מסיבות שהן, הצעתו לא תתקבל.

"זכות השתתפות לכל המעוניינים."
הכל טוב ויפה, מותק. נתת כל כך הרבה פרטים. שכחת להוסיף רק פרט אחד: כתובתך. ובכן?

מוסיקת חיים יפה

הוא מהרציניים, את מבינה (1143/85). כזה בן 27. ואינך צריכה להיות יפה כדי לכתב אליו. רק בעלת חן עם אופקים רחבים וברי דעות קדומות.
יש לו תחביבים (כך הוא מכנה אותם): "החן והכנות, השלמות והיסודיות בכל אתר ואתר". רגע, "אמנם", אומר הוא, "ערכים כנות ושלמות אינם מטבע עובר לסוחר בימינו אלה, אך אני משוכנע כי דווקא הם מרכיבים את הצלילים החמודים של מוסיקת-החיים היפה והבלתי-מוזיפת. נ.ב.: הוא ירושלמי.

לא בנרמזים

הם אומרים (1143/86) שהם אמנם בוגרי שמינית, אך דבר זה עדיין אינו עושה אותם לבני-טובים. הם שלושה סמלים, ורוצים, פשוט, להתחזק אל שלוש נערות בנות 17-19, חיפאיות. לא קשה לתאר שהם אודבים ריקודים, פיקניקים וסרטים. אני יודעת שזה גורא לא משנה לכן, כי אתן מעוניינות רק באדם ובנשמה וכו' וכו': לאחד מהם יש מכניות.

מחזרים לא חסרים

בכלל לא חסרים (1143/87) מחזרים או משהו כזה. סתם היא אוהבת להתכתב כי זה גורא מעניין. היא גורא אוהבת לקבל מכתבים. או היא רוצה מכתב מבן שיהיה למעלה מגיל 16. נחמד עם כתיב נחמד גם כן. אבל שלא יחשוב שזה סתם כך. הוא מוכרח גם לסבול. הוא יקבל מעט מכתבים, אבל יהיה מוכרח לשלוח הרבה, כן, והיא רוצה גם תמונה, כי פשוט רוצים לדעת עם מי מתכתבים.

הנקודה שבגגל

כמעט בכיתי כשקראתי את זה: (1143/88).
"בין כך וכך נמצא אני בציפייה לבאות וברצון לשיכחה של העבר. ובכדור זה שבו אני מסתובב ומתגלגל, רוצה כך... את לידי שבי, אותך אבין ואולי אותי תביני ושנינו נשכ... נשוחח...! ואולי נמצא את המשותף שבשנינו אנו."

סיגריות אטלס

עם פית ששם עגולות • שטוחות

• פית ששם מגדילה הנאת העשון.
• מונעת מגע השפתים עם נייר השיגית.
• טבק מזרחי מובחר מלא ארומה.

20 סיגריות 420 פרי

אחים כזרנו בעים הדיאביב

איך להראות יפה?

ע"י תזונה נכונה הכוללת לשמור על סנים רעניים ונאים. לשם כך עליך לבחור מזון מן המובחר. למשל — שמן "עץ הזית" אקסטרא הוא היחיד, המזוקק בשיטת C.D. ולכן הנו מזוקק יותר, טעים יותר, בריא יותר. שמן זה אידיאלי לסלט, סגון ואפית.

תה
הטסט
תקבל פרס

מצביע בעדו - ואם גם בצורה של מתן אשתי-על-תנאי, או כדי לבטא מחאה בלבד. אין זה מוגזם להניח כי חזית בלתי-מפלגתית משותפת בזאת, המקיפה את שני העמים ואת כל השכבות והעדות, היתה יכולה לזכות בעשרה ואף בתריסר מקר מות בכנסת הרביעית.

אנשי הגויסה אוסטרוב, אנשי-אמונם של שמעון פרס ומושה דיין, האמינו בזאת - ועל כן הכתירו את מאמרם בכותרת, "מניי המפלגות לוחמים נגד הפוזיאונים". פודאד, כוכור, הקים רשימה שעלתה בתנאי פה מאפס, לסיעה אדירה בפרלמנט הצרפתי.

דוגמה של פוזיאד, היא, כמובן, החרב פיפיות - כי שיעתו בהפרקה בפרלמנט, אחרי נצחונה המזהיר בבחירות. מתנגדי הרעיון הגדול טענו כי אפילו הייתה נבחרת סיעה גדולה של 10 או 12 איש מטעם החזית הבלתי-מפלגתית המאוחדת, היתה מתפצלת במהרה לשתים-שלוש סיעות. לא היה בכך כל רע. גם במקרה זה היה הכפיון השוב ונדאי. הוא היה מושך אל הקלפי לפחות מאה אלף בוחרים, שיימנעו אחרת מהצבעה. הוא היה מחזיר לכנסת את רוח הפרצים של דעות חדשות. הוא היה שובר את הקפאון המבחיל, ההופך את החיים המדיניים ברוח, מאז קום המדינה, למועקה. הוא היה פותח פתח לשניונים גדולים בעתיד. הוא היה מוכיח שכדאי לחיות ליד הקלפי - תחת לחלום על אמצעים אחרים. ובסופו של דבר היה מתגבר הכוח העקבי השקול והנאמן ביותר. וזה - במקרה הרע ביותר. אולם במקרה הטוב ביותר יכול היה להיחצק מצב אחר: סיעה גדולה של תריסר איש, שנויים זה מזה אך מאוחדים בקשרים של מאבק משותף, שהיו מבטיחים בהדרגה גישה חיובית משך תפח לרוב העניינים.

אין זה מן הנמנע כי סיעה כזאת היתה הופכת ללשון-המאזניים. גיוס רכבות בוחרים חדשים היה מעלה את המודר, ותוך כדי כך מוריד את הייצוג של השמאל הישרן של 58 או 57 איש. הימין הישרן היה זוכה, יחד עם הרתיים, למספר דומה. במקרה זה אולי יכלה סיעת החזית המשותפת לחולל פלאים - לחסל את הממשל הצביאי, לחסל באופן דראמטי את נוהלי ההסליחה העדתית, להעביר רפורמי מות חשובות בשטחים רבים. זה היה הרעיון הגדול.

דא מת. מדוע? הסיבות רבות, לפחות כמספר הגופים שהדבר נגע להם. אולם ביסודו של דבר, הסיבה היתה אחת: נוכח רעיון מדיני בעל תנופה ומעוף, לא התרומם איש מכל האי נשים החדשים מעל לחשבונותיו האישיים והכיתתיים. אף לא אחד מהם הוכיח את עצמו כמדינאי. ליד העסקנים הישנים, קמו חרשים. גורם אחד שיש לסלוח לו הוא האגף הלאומי של החזית הערבית. הוא ידע שהוא מבטא את רגשות רוב רובם של ערביי ישראל. אולם הוא ידע גם כי 160 אלף ערביי ישראל חיים באזורי הממשל הצבאי, מנותקים מכל מצע פוליטי יעיל עם חבריהם, כסופים לטרור יומיומי ולשיחוד נכבדיהם. מספר הערבים החופשיים להצביע הוא זעיר. אנשי האגף הלאומי חששו לטכן את הרעיון ההיסטורי של הלאומיות הערבית (תוך הכרה בקיום ישראל ורצון לשלבה במרחב ולהשתלב בה) בבחירות כוזבות, בהן אין ערביי ישראל חופשיים להביע את דעתם. הם חששו כי במקרה הגרוע ביותר יבחרו מנהיגי הערבים בקולות עבריים - ויקפחו בצורה זו את זכותם לדבר בשם 200 אלף הערבים החופשיים כמותם.

אני חושב שזה חשבון מוטעה, כי הוא מפקיר גם את קולות הערבים החופשיים למפא"י ולמ"ק"י, שהיא אויבת הלאומיות הערבית, כשם שהיא אויבת הלאומיות העברית. הוא יטול מערביי ישראל נציגות עצמאית של ממש - הוא ירומם לכך כי הממיי של הצבאית יתקיים עוד ארבע שנים. מעניין להוכיח כי השבוע דיברה תחנת דמשק בערבית לערביי ישראל על החזית ה משותפת. שיבחה ותמכה בקרוש בעקרונותיה.

אי אפשר גם לכעוס על דויד בן-הרוש וארגון ליכוד עולי צפון-אפריקה. מוכים, מנונים ומדוכאים, לא יכלו להחליט החלטה נבונה בקטט. בן-הרוש עצמו מנותק במעצר, כמעט ללא מגע עם העולם החיצוני, כשהוא לחוץ בין המשטרה לבין פרקליטו, המשחק בעצמו מישחק פוליטי מסביב לפרשה. במצב זה, היה זה אולי טבעי מצד בן-הרוש להחליט כי ילך לכנסת לבדו, או בכלל לא. כך נמנעה האפשרות שאיש זה יתפתח וישתלב בתוך מתנה גדול יותר.

פחות אפשר לסלוח לגופים האחרים. מה אפשר להגיד לזכות האיחוד הלאומי, קבוצה של עסקנים ספרדים מסוירים, המשתדלת לנצל קונוונקטורה חולפת, בעזרת סיסמות שאולות מן הזולת, ולהיציג את עצמם כנציגי השכבות המקופחות? מה אפשר להגיד לזכות כמה מן הגופים הערתיים האחרים, שכנות עסקניהם החדשים מוטלת כספק? פחות מכולן אפשר להצדיק - ואפילו להבין - את הקבוצה המורה הקוראת לעצמה "המשטר החדש". כי בשום מקום אחר לא היה פער כה עצום בין גודל היומרות וקטנות המושגים, בין רוחב הסיסמות וצרות האופק.

בגלל נסיבות פוליטיות חולפות, נועדה לקבוצה זו עמדת-מפתח דוקא בפרשה זו, כי לא היה ספק שהתחברות הפעולה היתה והמשטר החדש בחזית המשותפת היתה גוררת אחריה גם את הצטרפות שאר הגופים, ואולי מאות אישים בלתי-תלויים המסרבים להצטרף לכל קבוצה מוגדרת. מדוע סירבה קבוצה זו לקבל הצעה שהיתה באופן כה בולט למובתה שלה? שום הסבר פוליטי הגיוני אינו יכול לענות על שאלה זו. ההסבר הוא, מן הסתם, פסיכולוגי. הסלודמהפכנים המפונקים, המכוונים דרכי קבוצה זו, רצו להישאר בכל מחיר מוכבדים וחי גונים בעיני החברה הטובה של המשטר הישן. הם לא רצו לשרוף את הגשרים חזרה, לחיק אמה.

במלים אחרות: כאן לא פעלו שיקולים של משטר חדש, אלא דחק שיקולים של משטר ישן. מי שמתגעגע בלבדו למקום אי שם בין הציונים הכלליים לבין חרות, אינו יכול להשתלב במערכת אחת עם כוחות העומדים בשתי רגליהם מחוץ למתנה. לכן סירבה קבוצה זו לקבל את הרעיון הגדול - אף שכל ששת העקרונות של תוכנית-המינומם שהוצעה עלי-ידי היוזמים מופיעים כלשונם גם במצע הרשמי שלה. לא ניכנס הפעם לניתוח תופעה המהוגנת זו, ששמה המשטר החדש. נציין רק זאת: התנגדותה לרעיון הגדול היתה מעשה של התאבדות פוליטית מעשית. ושוב לא חשוב עוד אם קבוצה זו תישאר מחוץ למערכת הבחירות, כפי שהחליטה השבוע, או אם תקפוף ברגע האחרון על עגלת הבחירות. כי רק אדם נאיבי יכול להאמין כי הציבור הגדול יראה באופף מקרי ומסוכסך זה של עסקנים ואנשים, שהוכיחו כמנות כיתתית, תהליף לחזית מאוחדת של כל הכוחות הבלתי-מפלגתיים. כמה אנשים יכולים למצוא ענין בלקט זה של רעיונות וסיסמות, שוקנו במשיכה מכל הבא ליד, ללא שיטה וללא מחשבה רצינית. אולם רבבות הבוחרים, שהיו יכר לים להצביע בעד החזית רבת-התנופה ומ' עוררת האמון, לא יתנו את קולם לגוף קטן, שיראה עתה כפלג בדלני שכל כוחו להפי' ריע לתנועת-חרות.

ברגע המבחן, רשמה יד על הקיר: "מנא מנא תקל ופרסין".

ד מת הרעיון הגדול. השבוע הוא נקבר, ועסקני המפלגות נאנחו בהקלה. במקום החזית הגדולה, תבוא האדישות של הרבבות, שלא יהיה להם בעד מי להצביע. ביום הבחירות הם יישארו בבית, או ישלשלו את הפתק שלהם לכיסה של המפי' לגה הרחוקה ביותר ממפא"י.

מריצ'ס

הכא בארץ ... תסס אורלינס

חשוב לכל אשה

בצורת ובארצות-הברית מבצע אחוז גדול של נשים בעצמן את התקונים והשנויים הדרושים במלבושיהן. קודם כל מהחך דבר זה חסכון גדול, ונוסף לזה ניתנת האפשרות לנשים שברצונן להתלבש לפי האופנה האחרונה ולפי טעמן הן, לתקן ולהשלים את מלבושיהן. מובן מאליו שדרושות לאשה, תהיה היא אפילו בעלת כשרון מיוחד מלי' דה, ידיעות-יסוד מסוימות לבצוע שנויים כאלה. קיימים בתי-ספר מיוחדים לגנירה, מודליוציה, ציור מודלים ולתפירה. בית-ספר מסוג זה מנתלת הגב' ולינגר בשם "לאונורה". בבית-ספר זה, הנמצא ברחוב שלמה ה' מלך 72, בתל-אביב, תלמידות שונות מחוץ גים שונים, המבקרות בבית-הספר למטרותיהן האישיות כדי לספל בבגדיהן וגם כאלה שברצונן להשתלם וללמוד את המקצוע כדי להיות לאחר מכן גזורות. ציירות מודלים, תופרות או תופרות-קונפציה עצמאיות וש' ברצונן להשליט ולהדגיש את ידעיותיהן בארץ. כולן מביעות את הערכתן והתפעלותן לת' כונות הפדגוגיות של הגב' לאונורה. הן לא תארו לעצמן שיהיה אפשרי תוך זמן כה קצר לרכוש ידיעות תאורטיות ומעשיות ב' מקצוע כה חשוב בחיי האשה. התכניות כה טובות וקלות שלא קיים שום מודל הגורם לקשיים.

הגב' לאונורה היא בוגרת האקדמיה היג'ית אית לאופנה, היא מבקרת לעתים קרובות בפרזי כדי לרכוש מושגים חדשים בלמוד ובתפירה, היא מבקרת בקביעות בכל בתי מסחר לאופנה החשובים ביותר כגון בלמין, ולציאני ואחרים, כדי להתחלק לאחר מכן בידיעותיה שרכשה עם תלמידותיה.

א ת צודקת רינה...
רינה: "שלום ניצה, מה שלומך? את נראית מקסימה."
ניצה: "באמת? זה נעים לשמוע."
רינה: "אני רואה שעור הפנים שלך חלק ורענן. ודאי עשית מה שאמרתי לך!"
ניצה: "נכון, רינה. כל החברות שלי אומרות שמאו שאני משתמשת בקרם הפנים רינאלי פני אני נראית צעירה ב-10 שנים."
קרם רינאלי, לפי ד"ר לברון פאריס, מכיל גילה רינאל, מזון מלכות הדבורים.
מחירו בישראל: 4.250 ₪

שולחן כתיבה לילד

לשנת הלימודים החדשה קנה לילדך שולחן כתיבה עם עגלת תלמידים, שולחן המצופה פורטרי-קח או פלסטק, תא ל' תיק ומגירות למכשיריו ולספריו.

ONEG **עונג**

ביתנו מרוב עסקות לך ה' עניינים מתחלק צינ' ים

שינוי כתובת

המינוי המשנה את כתבתו, מתבקש לה' ריע על כך למחלקת המינויים שבועיים מראש, כדי למוע עיכובים במשלוח.

325

שייט סוכות עומי

16 ימים

מ-16 עד 31 לאוקטובר

בחברת מלכת המים ושתי סגנויותיה

בא/ק "ארצה"

ל ל א דרכון והיתר-יציאה כולל בקורים מאורגנים כי

רודוס (יון) - דוברוניק (יוגוסלביה) - ונציה (איטליה) - קטניה (סי-ציליה) - פיראוס - אתונה (יון).

פנה אל כל משרדי הנסיעות בארץ, או אל מארגני השייט:

גלוב - תל-אביב, ירושלים, חיפה, רחובות, פתח-תקה, ראשון-לציון.

דפנה - תל-אביב, ירושלים, חיפה, רחובות, רמת-גן.

קופמוטורם - תל-אביב, ירושלים.

(ראה עמוד 20)

ארצות הברית הכי...

180,000,000 נוסעים ונוסעות הובילו מכוניות "אגד" בשנה האחרונה. מספר זה, העולה על מספר תושבי ארצות-הברית, הוא רק אחת הדוגמאות להיקף עבודתה של "אגד", במסגרת מאמציו המתמידים להגיש לך את מיטב השרות.

ספרים

מקור

קליעה למטרה

קשת (רבעון לספרות, עיון ובקורת, בעריכת אהרון אמיר, הוצאת עם הספר, 185 עמודים). שלחה את חיצה האחרון - הקובץ הרביעי והמסיים את השנה הראשונה להופעת הרבעון - ישר אל הבול: ליבם ומוחם של אלה, המחפשים לשוא בישימון התרבותי בישראל, בטאון ספרותי אינטלקטואלי בעל רמה.

כי אהרון אמיר, יוזמה ועורכה של קשת, הצליח משך השנה הראשונה לקיים בטר אינה לרכו סביבו חבורה רב-גונית של יוצרים והוגים, צעירים ברוחם, שבניגוד למקובל מוכנים לומר את האמת, גם אם היא אינה משתלמת. ברבעון זה אומרים אפילו אחדים מהם אמיתות מסוכנות.

כך למשל מרחיב אליעז - שם המשמש מסכרונים לאחד מוהתיקי משרד החוץ הישראלי - את הדיבור על הפער שבין משרד החוץ ומשרד הבטחון בישראל, מר קיע בגלוי את נסיונות ההשתלטות של שמעון פרס(מת) על התכנון והביצוע של המדיניות הישראלית בחוץ בכלל, בצרפת בפרט.

כותב אחר, המביע דעה בלתי פופולארית: ד"ר חיים שירמן (55), בעל פרס ישראל, המחלק את התעניינותו בין שירת ספרד והמוסיקה, וששימש עד לפני כשנה אחד מנגיני תזמורת האוניברסיטה העברית בירושלים. שירמן מרחיב את הדיבור על האיסור הבלתי כתוב על המוסיקה של האגדה, מוקיע את הצביעות שבהחרמת יצירותיו של אדם שטען, תוך אנטישמיות נאיבית, את אותן הטענות בעזרתן ניסתה הציונות של תחילת המאה לדרבן את יהודי אירופה לעלות לישראל.

מורד כבית ההורים. אולם השינוי המהותי של קשת מתבטא בחוברת זו בתחום הספרות והשירה. בעוד שהקורא היפה חייב לחרוש היטב את בטונו המפוי לגות הקיימים, כדי לגלות כי לא ניתן למצוא שם אפילו סיפור אחד בעל ערך, הרי שלפחות שניים משלושת הסיפורים, המתפרסמים בקשת האחרונה, הם סיפורים בעלי רמה. אחד מהם, המגדל, ספורו של צעיר (22), בן המושב כפר יהושע, יצחק בן-נר, מעלה נושא מעין, מוקיע ברקע את האחידות ממניכת-ערך-האדם, שכופה הצבא על חייליו.

פנים חדשות יש גם בתחום השירה. נוסף על שירו של רטוש, חזונה, הפותח את הרבעון, מופיעים בו שיריהם של שישה משוררים ומשוררות אחרים, שתיים מהן בשירת ככורה, בד בבד עם שניים משיריו הבשלים של אחד ממשורריה הוותיקים של שודיה, אריק לינגרן.

אולם הפריט המעניין ביותר בתוכן הרבעון: אחי המורד, חלקה הרביעי של דור הלבנטינים, סידרת זכרונות מאת ז'קלין כהנוב, בת מצרים, שסיכמה במאמריה את דרכו של דור חדש במרחב. חלק זה של הסידרה הוא המעניין ביותר: שרטוט חריף של אחד ממנהיגי המרד האלגיראי, בן בלה, שהתאכסן תחת מסחה בבית הוריה של הדיחברת, התגלה כמהפכן בעל פנים חדשות ומקוריות במרחב.

חדש וקריא

טיול בנפש

מבחר הסיפור הפולני (בעריכת מרדכי גפן, עברית - בנימין סנא ושולמית הראבן, הוצאת הדר, 300 עמודים) - 23 סיפורים, קטעי רומנים ורשימות מאגדת-עם פולנית בת המאה התשיעית ועד למאחורי הגדר, סיפור ריאליסטי וחריף של הסופר הפולני הועם מארק חלאסקו.

אישיותו של הילד (מורה דרך להורים מאת מרגרט ריבל, עברית משה הורביץ, הוצאת ספריית פועלים, 297 עמודים). מה מתרחש בנפשו של הפעוט וילדון הגן עד הגיעו לגיל שש, כפי שנרשם בעקבות הסתכלותה היומיומית של החוקרת היגנית.

ליאונורה (רומן מאת ויטנסה בלסקו אבניז, עברית יוסף רובין, הוצאת הדר, 220 עמודים). סיפורה של כוכבת ארץ פרה הנקלעת לעירי-שדה ספרדית ולזרועותיו של ציר הפרלמנט הצעיר, בן המקום. מיטב הסמנים הרומנטיים על אהבה ואכזבה.

הווי

מוח של גוי

חיפה, התקשו חברי מועצת העיר לי אשר את הפעלת הרכבל בשבת, העלו הצעה למכרה מדי שבת ללא-יתרודי.

"קול העם" בקור שדי

תל-אביב, זכה כתב קול העם באחד המקומות הראשונים בחידון-תנ"ך נסי יוני שנערך בין עתונאים.

גן נעוה, אחותי כזה

רמלה, פרצו אלמונים לגינה של משה פחת סחיסה, אנסו את בת המשפחה, שישנה בגינה מפאת החום הרב.

פטאקאטו

נתניה, העמים אברהם אלקיים (43) פסנתר על גבו, הוריד אותו שלוש קו"מ, פרקו על עגלה רתומה לסוס, שבר את העגלה.

מותר הבהמה מן האדם

תל-אביב, ביקש שלום אלקושי אי שור להולכת נוסעים במשאית שלו, הסביר כי אישור זה דרוש לו להובלת בקר מכפרי המשולש.

מזחמת מעמדות

ירושלים, ניפצו אלמונים שלט של בית-מסחר לחומרי-שמל הנושא את שם בעליו - קרל מרכס.

על הסעף, הך!

חיפה, נרשמו לנישואין יצחק סלע ורחל פטיש.

לא מדובשך ולא מעוקצך!

אשקלון, שמח חנווני-מכולת משה שכטר לקבל את עזרת שכנתו, דבורה רוטמן, בשעות הבוערות בחנותו, חיתר על עזרתה כשנוכח כי היא טומנת מצרכים בכליה, הותקף עליידי בנה ובעלה, הועבר חסרי-הכרה לבית-חולים.

ממעמקים קראתך, יערי

ירושלים, פסל אליהו כרמל, רכז חיי דון התנ"ך של קול ישראל, את השא"ל: "באינו מילה בתנ"ך יש חמש אותיות מ"מ?" מחשש תעמולת בחירות למפ"ם.

ביקורת מן היציע

ירושלים, גילה מגיה דברי הכנסת שורה שהוספה עליידי הסדר: "געזאלד! מה אתם רוצים מן הבחור-הועצער?"

ומלכה שדיח אדלה

ירושלים, נשבעו אורחים ערביים מ"אברגוש בבית-המשפט על הקוראן, גיי לו מאוחר יותר כי נשבעו על תורת המשפט האנגלי בערבית מאת אדמונד ס. מלכה.

הנידון

תל-אביב, קראה שולמית ביברמן את מדור הווי בתענוט חזת, פרצה בצחוק רם, נאחזה בצירי-לידה, ילדה בבית-החולים בן זכר במשקל 4.300 קילוגרם.

ב ביקר יום שלישי השבוע נעל שער מחנה האסירים מעשיהו ברמלה מאחורי גבו של אסיר משוחרר בשם דוד יעקובוביץ. הוא עזב את שער בית הסוהר אחרי שריצה תקופה של 10 שנות מאסר, בתוספת יומיים של עונש עבור נסיון להבריח סרי גריות אל תוך בית הסוהר. כמעט למחצית תושבי המדינה, שעלו או התבגרו אחרי הקמתה, אין שמו של יעקובוביץ, האיש שמד עד לפני שבע שנים במרכז של אחת מן פרשות הפשע והמשפט המסעירות ביותר בתולדות המדינה — אומר ולא כלום.

דוד יעקובוביץ נשפט ונדון בעתון רצח ואונס בגן מאיר שבתל-אביב, בין ה-21 ל-22 באוגוסט 1949. הוא נידון על-ידי בית המשפט המחוזי למות, בתקופה בה טרם בוטל עונש המוות בישראל. הוא היה אז האסיר היחיד שלבש את המדים האדומים של הנידונים למות. תליין בריטי אף הביע את נכונותו לבוא לישראל כדי לבצע את גזר הדין. אולם בית המשפט העליון, יוק, בפניו הובא ערעורו של יעקובוביץ, החליף את עונשו ל-15 שנות מאסר, מהן הופחתו שלוש בעבור התנהגות טובה, עשר שנים הן תקופה ארוכה, ארוכה מאוד. על יעקובוביץ עצמו הן לא השפיעו באופן קיצוני. אמנם שיבה זרקה בשער האיש שהוא כיום בן 44. קומתו שחה כי מקצת, ואותות-הכלא ניכרים היטב בעיניו ובתורפניו. אולם רוחו של יעקובוביץ לא נשברה. הוא נשאר אותו אדם מטופח ובעל הופעה נעימה ומלבבת. אין ניכרים בו אריות של דיכאון נפשי.

למרות שבית המשפט על כל שלביו קבע בצורה שאינה ניתנת לערעור את אשמתו של האיש, המשיכה פרשתו הסוערת להכות גלים בכל מקום שהתעוררה. בכל מקום נח לקו המתחכים לשני מחנות קיצוניים — אלה שהאמינו בכל ליבם באשמתו, ואלה

לפני תשע שנים כיסה דוד יעקובוביץ את פניו בידיו כאשר נידון למוות בתליה יעקובוביץ יוצא

מגן די, אלא ששומר בית החלוצות שהיה עמו, יעץ לו להזעיק משטרה. הוא עשה זאת בלי-היסוס, חזר אל הבחורה, נשאר שם עד שהגיעה המשטרה.

אולם האליבי של יעקובוביץ, שהיה אז נשוי, אב לילדה בת חמש, לא עזר לו. הוא הועמד לדין כנאשם בפשע הכפול. התביעה הביאה נגדו שורה ארוכה של הוכחות:

- עדותה של נעמי שטיין היתה העדות המכרעת נגד יעקובוביץ. נעמי זיהתה אותו במסדר-זיהוי שנערך בבית-החולים. הצביעה עליו בבית-המשפט ללא צל של ספק כאיש שהיכה אותה ואת דניאל במוט ואנס אותה אחר-כך.
- על בגדיה של נעמי נמצאו חתי ורע עקרי. בדיקה רפואית הוכיחה כי באותה תקופה היה גם ורעו של יעקובוביץ עקר.
- המשטרה הצליחה להרוס את האליבי של יעקובוביץ, הביאה עדויות של אנשים שטענו כי ראו אותו באותו יום בקפה רענן

בתל-אביב עד שעה 11 בלילה. יעקובוביץ לא הצליח להביא כל הוכחה לאימות האליבי שלו.

- התביעה הביאה טענת מודוס אופרנדי — טענה משפטית שפירושה שיטת ביצוע, המבוססת על ההנחה שרוב הפושעים נוהגים לבצע את פשעיהם באותה צורה. התביעה הביאה עדות של סרן בצה"ל, שהותקף גם הוא כמה חודשים קודם לכן בגן מאיר, וזיהה את יעקובוביץ כאיש הדומה לזה שתקף אותו ואת נערתו.
- בביתו של יעקובוביץ נמצאה חבילה שהכילה כ-40 תמונות של נערות. התביעה הצליחה לאתר כמה מנערות אלה, שטענו כי התמונות נגנבו יחד עם ארנקיהן בגן מאיר. הן סיפרו כי מאוחר יותר קיבלו את ארנקיהן בדואר, ללא התמונות.

טרה אדם החשוד במעשה האונס והרצח גם יחד. היה זה דוד יעקובוביץ. הוא לא היה זר למשטרה. הוא היה האיש אשר בחצות אותו לילה הוזעק את המשטרה באמצעות טלפון בבית-החלוצות הקרוב, נשאר במקום עד שהגיעה מכונית המשטרה, מסר עדות כי עבר במקרה דרך גן מאיר, ומצא בחורה גור נחת שביקשה ממנו להזעיק את מגן-דין אדום. הוא מסר אז אף את כתובתו.

עתה, אחרי שנעמי זיהתה את מועיק העורה כאיש שביצע את הפשע, הוטל הד חשד העיקרי עליו. ליעקובוביץ היה אליבי משלו: באותה תקופה הוא היה במצב של ערב שיחרורו מהצבא. הוא בילה במשך היום במחנה צבאי בבית-לחיים, תפס טרמפ לילה, במכונית של קצין צבא שהסיע אותו עד לרחוב דיזנגוף בתל-אביב. שם ירד ב שעה אחת וחצי בלילה. בדרכו לביתו שב רחוב תחכמוני 14. עבר דרך גן מאיר ומצא את הבחורה הפצועה. הוא מיהר להזעיק את

שכברו כי הוא נפל קרבן לצירוף מאורעות טראגים. כמעט לא היתה עוד פרשה משפטית בישראל שפילגה בצורה כזאת את הציבור. הפרשה כולה החלה שעה שאל בית-החולים העירוני הדסה בתל-אביב הובא בליל ה-22 לאוגוסט 1949 צעיר פצוע שסבל מן שטף-דם במוח. כל המאמצים להוציא מפיו דבר על נסיבות פציעתו עלו בתוהו. היה זה דניאל פקטורי (25), חבר קיבוץ גן-שמאל ומדריך בקן השומר הצעיר בתל-אביב, נשוי ואב לבת, שהיה ידוע בתור קומפוזיטור, לו נשקף עתיד גדול. בעוד הרופאים מטפלים בו, הובאה אל בית-החולים צעירה בת 20, בהירת-שיער ודקת-גיורה, פצועה אף היא בראשה ומגולגלת בדם. לפני שעה הביא הגנה בחור נורא דומה לך, הפלטי אחד ה אחים שנשא את אלונקתה. למרות שלא היה דמיון רב בין העצמי הפצוע לצעירה, היה קשר ביניהם. נעמי שטיין היתה אחות-למחצה של דניאל פקטורי, בת לאותו אב, עורך-הדין מרכזי שטיין. קשר נוסף בין השניים — שניהם נפצעו באותן נסיבות.

נעמי ודניאל לא הכירו זה את זה, למרות קירבתם, עד שלושה שבועות לפני המקרה. באותו לילה יצאו שניהם לטייל בגן-מאיר. לפי סיפורה של נעמי, שנבגה מפיה בליל המקרה, הם ישבו על הדשא לא רחוק מן במת-האבן של אותו גן. השעה היתה קרוב ל-12 כאשר הופיעו אלמונים מבין השיחים והלמו במוט-עץ על ראשו של דניאל ועל ראשה. שניהם ניסו לברוח. דניאל הצליח להגיע עד לדירת אמו ברחוב בוגרשוב 62. נעמי, לדבריה, הותקפה שנית על-ידי אל-מוני, נאבקה עמו במשך שעה וחצי, שב סופה הצליח האיש להתגבר עליה ולאנסה.

★★★
עדות בתנועות ידיים

מ וד הוכחות אלה ניסתה הסניגוריה להוכיח את אי-אשמתו של יעקובוביץ בעזרת שורה של הנמקות. תחילה היה זה עורך-הדין יעקב בנימיני, מגדולי פרקליטי הפלילים במדינה, שניהל את ההגנה בחרי-פות. אולם בנימיני נפטר בשלבי המשפט ובשלב הערעור בפני בית-המשפט העליון, מילא את מקומו עורך-הדין אשר לויצקי. ההגנה הסתמכה בעיקר על נקודות אלה:

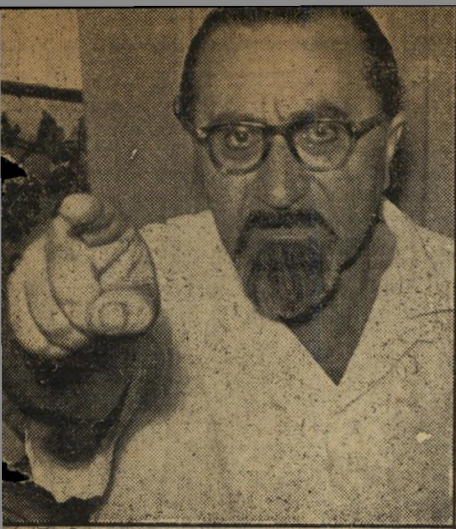
- נסיון לערער את סיפורה של נעמי שטיין בטענה שהיא זיהתה במסדר-זיהוי את יעקובוביץ משום שהכירה אותו כאשר חש במקרה לעזרתה. הנסיון לערער סיפורה הסתמך בעיקר על עדותה במשטרה, ממנה נמחקו פרטים רבים, בה סיפרה תחילה כי הותקפה על-ידי שלושה אנשים ולא אחד.
- עדויותיה הראשונות של אמו של דניאל פקטורי, שהצליחה להוציא מבנה, לפני מותו, בעזרת תנועות ידיים, כי אשתו שושנה נכחה במקום בשעת המקרה.
- נסיון לבטל את העדות הרפואית שמצאה זהות בין תאי הורע על גבי בגדי הנאנסת לבין אלה של יעקובוביץ. ההגנה הביאה בדיקה רפואית מאוחרת יותר שהי כוחה כי ורעו של יעקובוביץ אינו עקר עקרי העקרות בבדיקה המשטרית נבעה כתוצאה מהתרגשות יתר עקב מעצרו.
- הוכחת טיפול רשלני ובלתי מסודר מצד המשטרה בטיפול בתיק חקירות זה.

מקום הפשע
זוהי המדשאה בגן-מאיר בה נמצאו נעמי שטיין ודניאל פקטורי ברגע בו הותקפו במהלומות מקל, שכתוצאה מהן מת דניאל פקטורי. החץ מצביע על המקום בו בוצע הרצח, ואחרי אונס הנערה.

★★★
תמונות מארנקים גנובים

ד ברירה חזר אליה המתקין כעבור מספר דקות והביא לה חלוק להתכסות בו. היא ביקשה ממנו להזעיק את מגן-דין אדום והאיש עזב אותה שוב. כעבור זמן-מה חזרו אליה שני אנשים, ובעקבותיהם באה המשטרה אשר העבירה אותה לבית-החולים. דניאל פקטורי נפח את נשמתו למחרת היום. נעמי שטיין החלימה, הפכה לגיבורתו של משפט סנסציוני, היתה בו את חוטי השדרה לתביעה. כעבור יומיים עצרה המש-

מאת אליעזר בר-לב

עובדה שדויד יעקובוביץ' עוב השבוע את בית הסוהר ועומד להתחיל בחיים חדשים, יוצרת בלב רבים את הרושם כי זהו סופה של פרשה. אולם עובדי זוהי התחלת הפרשה — מחדש וביתר עמקות. לגבי דידי הרי דויד יעקובוביץ' היה, והינו וישראל חף מפשע. לכאורה נפתחו לפניו עתה כל האפשרויות והוא חופשי לפעול בעצמו, לאחוז בכל האמצעים החוקיים כדי להוכיח שהוא נידון על לא עוול בכפו.

אולם מנסיוני העשיר עם אנשים אחרים שגזרו על עבירות חמורות, וטענו כי הם חפים מפשע, למדתי לדעת עובדה מרה ותמוהה: כל עוד הם שהים מאחורי הסוהר, רגים, אנשים אלה מלאים רצון, מרץ ודריכות לפעולה מלחמתית על צדקתם, ומצפים כצפור, שנכלאה בכלוב שנים על שנים, וציפתה רק לרגע בו יהיה חפשיים. אולם כאשר נפתחים השערים בפניהם, מתברר להם כי הם נמצאים במצבה של אותה צפור, שנכלאה בכלוב שנים על שנים, וציפתה רק לרגע בו תוכל לפרוש כנפיה ולהמריא לשחקים. והנה ברגע בו נפתחים שערי כלובה מתברר לה שאברי כנפיה משותקים ואין היא יכולה לטוס עוד.

כך לדעתי עלול לקרות גם בפרשת יעקובוביץ'. יתכן שיתגלה בו הסימנים הטרגיים של חולשת הרצון ותיומת בקרבו רק התשוקה לחזור לחיים, ולחיות בשקט והרבה ככל האפשר, מתוך נסיון לשכוח את כל הפרשה. לעומת מצב זה, הרגשתי אני חובה לקחת את עניניו בידו.

עניניו של יעקובוביץ' אינו ענין פרטי, הוא ענינו של כל אחד ואחד. זהו ענין של צדק החוק והמשפט, ענין של נצחון האמת, ומשום כך ענין קדוש. מהיום והלילה יעקובוביץ' האיש אינו העיקר עוד. העיקר הוא העתל שנעשה לו. ואם הוא אינו רוצה להמשיך להיאבק, הרי בפרשה זו מעתה ואילך אני הוא יעקובוביץ'.

★ ★ ★

פגישה בבית הכנסת

פרשת יעקובוביץ' היתה ידועה לי לכלולם מאותם הימים בהם עמד כל אחד מאיתנו על הפרטים יוצאי הדופן, התמוהים והמזוירים, שהגיעו אלינו מכת לי בית המשפט בשנים בהן התנהל המשפט. בשנת 1953 התחלתי לערוך ביקורים תכופים בבית הסוהר בתל-מונד, לרגל פעולתי לטובתו של ויקטור מיוזאן, שבמשפטו של עזרן רצח ואונס ילדה, ראיתי מקרה של האשמת-שוא של אדם חף מפשע. ביקשתי אז לראות גם את יעקובוביץ' ומבוקשי ניתן לי. הוא הוצג בפני. ראיתי דמות של גבר חסון ומוצק, בעל פנים כהים וארוכים שבא לקראתי בענה, כשעל פניו חיוך קל ועיון. התרשמותי הראשונה איתה, מהדקה הראשונה, התרשמות של אדם עדין נפש ואצילי אופי. עברה עלי התרגשות עמוקה, שהרי אם אודה על האמת, הייתי מוכן לראות דמות שונה והפוכה מזו.

התחלתי נרגשת נרגשת אליו ולחצתי את ידו. הוא הביע לי תודה על התעניינותי בו, ואמר לי ששמע עלי שאני עוזר לחברו בכלא ויקטור מיוזאן, מתוך אמונה שהוא חף מפשע. נגעה במיוחד ללבו העובדה שנמצא אדם המאמין לטענות אלה של מיוזאן. הוא אמר לי שבדואי ידוע לי שגם הוא עומד על עצמו שהוא חף מפשע, ואם אני מוכן להאמין בכך הוא מבקש ממני להשיט עזרה גם לו, במידה שאהיה פגוע מעבודתי עבור מיוזאן.

מאז ראיתי אותו לעתים קרובות, למעשה פגשתי בו בכל ביקורי בענין מיוזאן.

הוא השבוע לכתב העולם הזה: «אם הייתי חוטא הייתי מבקש סליחה והנינה. אולם מצפוני לא הירשה לי לכתוב בקשת חנינה על מעשה שלא היה לי מושג עליו».

הוא לא היה היחיד שהשמיע טענה זו. במשך שנות מאסרו התייצב לצדו «משוגע» לרעיון אחד, סטטיסטיקאי במשרד ראשי הממשלה, שהחליט להקדיש את חייו להוכיח את צדקתו של יעקובוביץ' (ראה מסגרת). אלא שבינתיים חל שינוי ניכר במעמדו של הדמויות המרכזיות שבפרשה. שני עורכי הדין שטיפלו בתיקי של יעקובוביץ', נפטרו. הקרבן, נעמי שטיין, הפכה בינתיים לעורכת דין, גישה ונמצאת עתה בחדשי הריונה. שושנה, אשתו של הקרבן דניאל פקטורי, גישה אף היא, הפכה לאם משפחה וליקוסמטיקאית של נשי החברה התל-אביבית. לגביהן היתה יציאתו של יעקובוביץ' ותביעתו לחידוש המשפט מעין קריאת-תגר, העלולה להחזיר אותן אל הוך המערבלת שמלפני עשר שנים.

★ ★ ★

יד הגורל

המאמינים בגורל יכולים למצוא משמעות סמלית בשני מאורעות שארעו סביב שחרורו של יעקובוביץ'. יום לפני השחרור נפטר פרקליטו האחרון — עורך-הדין אשר לויצקי. ולא עברה אלא שעה וחצי מאז עוב יעקובוביץ' את מחנה מעי שיהו וכבר הפגיש אותו הגורל עם נעמי שטיין.

יעקובוביץ' שוחרר בשעה שבע ורבע בבוקר. בחוף, ליד גדר-התיל של מחנה-האסירים, המתינה לו אשתו לשעבר, שבאה למקום מלחה על ידי רופא הילדים, ד"ר ליאו זיו, בביתו היא עובדת כאמבית. אסתר יעקובוביץ' עמדה מהצה, התחבאה מעיני הצלמים, חיכתה במכונית לרגע בו יצא בעלה לשעבר. כל סיפור השחרור היה שיגרתו ואפורה. יעקובוביץ' ישן בשקט את הלילה האחרון בכלא. התעורר מוקדם בבוקר, אולם לא יכול היה לאכול מרבית הריגוש. נראה היה שהוא קצת מבולבל. הוא יצא את שערי מחנה מעשיהו לבוש חקי, כשחיוך רחב על פניו, בידו האחת חבילת בגדים שקיבל מהנהלת המחנה, ובידו השנייה זר פרחי דליה ורודים, שקיבל מאסיריים העובדים בנייתהגיו של המחנה. מנהל ה"מחנה", אליעזר סגל, החביב על כל פיקודיו ואסיריו, לחץ את ידו בחמימות אנושית וליהו עזר למכונית שהסיעתהו לתל-אביב.

מלחה שירת מכוניות עתונאים וצלמים שעקבו אחריו. הגיע יעקובוביץ' לתל-אביב, נפרד ממקבלי פניו ויצא לבדו לסדר כמה ענינים פרטיים. אשתו לשעבר לא יכלה להיגרע, ניגבה בממחטה לבנה את הדמעות שעמדו בעיניה. אמרה היא: «אף אדם לא בא לקראתי במשך 10 שנים. ד"ר זיו אמנם החזיק אותי יפה מאוד, אבל גם לו ניסו להפריע בכך. הבטיחו לדויד שקיבל רשיון עבודה וכסף לסידור, אבל לא נתנו דבר». אותה שעה נסע דויד ברחובות תל-אביב, מלחה עלידי כתב העולם הזה. לפתע, בה גיע המכונית לקרן הרחובות ב"יהודה — שדרות-הקרן-הקיימת, חלפה על פניה אשה זריזת מחלפות, לבושה במכנסים קצרים וחולצה חומה דהוייה, כשהיא רוכבת על אפניים מוטוריים. היתה זו נעמי שטיין. יעקובוביץ' הביט בה כשם שהביט בשאר העובדים ושבים ברחוב. עיניו לא נעו. הוא לא הכיר אותה.

אמר יעקובוביץ' לכתב העולם הזה: «עכ"פ אני כמו עולה חדש שבא רק עכשיו ארצה. עוד לא עשיתי שום תכנית קודם רוצה לראות מה המצב, ללכת לקולנוע, לטייל קצת. אני רוצה לראות את הארץ. את כל הארץ. רוצה לבקר באלת, בצפון ובמרכז, בכל מקום. תל-אביב לא השתנתה בכלל. אין שנוי גדול רק תיקונים קטנים. אבל קודם כל אני רוצה לנוח קצת כמה ימים, להתרגל לחיים החדשים. אולי אסע לנוח קצת בטבריה».

המערכה שלי לא נגמרה. אני רוצה שיחדשו את המשפט שלי כדי להוכיח כי אני חף מפשע. אם הייתי יושב בעד דבר שעשיתי ותפשו אותי — מילא אבל ישבתי על דבר שלא היה לי מושג ממנו. בתוך הלב שלי כמו אבן כבדה. לפני העריע עור בבית המשפט העליון כמעט ולא חשבתי כלל על מצבי. הייתי בטוח שבערעור אני יוצא. רק אחרי הערעור התחלתי לחשוב וראיתי לא זה מצב גורא הכניסו אוי-הי. אני רוצה לדרוש רביונה של המשפט שלי. עוד בבית-הכלא פנה אלי עורך-הדין לוי מירושלים וביקש לדרוש בשמי רביונה. דחיתי אותו ומנית משום שולדבר כזה דרושה הכנה רצינית. קודם צריך להכין את דעת-הקהל ורק אחר-כך לגשת למערכה משפטית חדשה כדי להבטיח הצלחה בה. לא הייתה לי שקט עד שאוכיח כי אני חף מפשע!»

השער לחופש עם שחרורו, יוצא דוד יעקובוביץ' מסער מחנה-האסירים מעשיהו, כשבידו חבילת בגדי. יעקובוביץ' שהוא חסר מקצוע, רוצה למצוא עבודה בתור נהג. כך חושב הוא להתחיל את פרשת חייו החדשה.

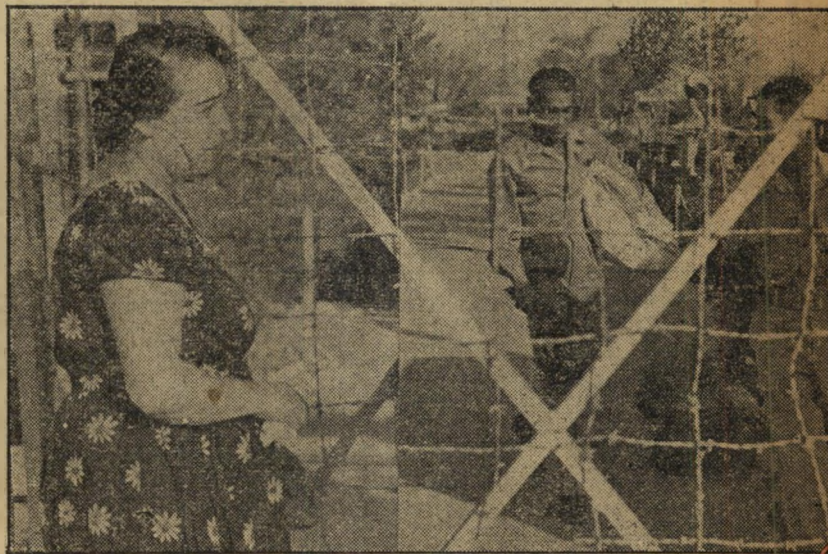
טימיי עם דניאל פקטורי. אחרי פסילת עדות זו קבע בית-המשפט כי הוכח שהיה אונס וממילא היה גם רצח. אולם בית-המשפט העליון החליף במפתיע את סעיף האשמה מרצח להריגה. יעקובוביץ' ביקש נידון ל-15 שנות מאסר בתוספת של לירה אחת קנס כפיצוי לשושנה, אשתו של דניאל פקטורי, על שוורד-דינו, אשר לויצקי, «גיסה תללות קופה של שרצים», כלשון פסק-הדין, בה ובאנשי קיבוצה. הביע דא אחר מעורכי-הדין הצעירים שנוכחו במשפט את דעתו על החלפת האשמה מרצח להריגה: «נוצר בי הרושם כי השופטים פתחו שישלחו את יעקובוביץ' לעולם הבא ויום אחד יתפס מישהו שיוודה באשמה».

★ ★ ★

„אני חף מפשע!“

אני חף מפשע! אלוהים ינקום אר-תני! מצפונכם לא יהיה נקי עד סוף חייכם. אני לא עשיתי כלום... ועק יעקובוביץ' כלפי שופטי בית-המשפט המחורזי. «אני חף מפשע ולא עשיתי לשום אדם רע, תקנו את העתל שנגרם לוי» חזר יעקובוביץ' על טענתו בפני בית-המשפט העליון. «אני חף מפשע! ישבתי בכלא על פשע שעשו אחרים!» המשיך יעקובוביץ' לטעון גם השבוע, אחרי שעזב את שערי מחנה מעשיהו.

במשך כל שנות ישיבתו לא הסכים יעקובוביץ' אפילו פעם אחת לבקש חנינה. אמר

האשה המצפה אסתר יעקובוביץ', שהתגרשה מבעלה לאחר מתן פסק-הדין, צופה מבעד לטורגי גדר התיל של מחנה מעשיהו בבעלה לשעבר, חצונד לקראת שיחרורו. היא סרבה לגלות אם בדעתה להנשא לו שוב.

„מהיום - יעקובוביץ' זה אני!"

התכחצו והיא מטה לפול. בתה העבירה אותה לחדר שני וביקשה ממני באדיבות ובתוקף לעזוב את הבית ולא לחזור עוד, כי רצונה שאמה תאריך עוד ימים.

★ ★ ★ מהג'ים צעקו: „זאב! זאב!"

ביקורים אלה ניסיתי לעמוד על

טיבן של הנפשות הפועלות במשפט זה. לצורך השלמת התמונה נותרה עוד הפגישה עם שושנה, אם ילדתו של דניאל פקטורי. הפעם נכנסה לפעולה רעייתו תיאה, שיום אחד יצאה לערוך ביקור אישי בסלון הקוסי מטיקה של הגברת שושנה עינב, בהופיעה שם כלקוחה רגילה. וזה מה שסיפרה לי: „קרה לי דבר מיוחד במינו. באה לקראתי בחורה בלונדית, שצעדה אלי בפנים ערות, והושיטה ידיה לעברי באמרה: שלום תיאה, מה שלומך? הסתכלתי עליה בתמהון. חשבתי כי אולי היא טועה בי. ואז היא אמרה לי: את לא גרת ברחוב יונה 7, בירושלים? אני שושנה קמניצקי. זיהיתי אותך בהם של שנים, עמם גרתי שנתיים באותו בית. ניסיתי להסתיר את רגשותי עליי שיהיה ענייני ונפרדנו. אמרתי שאיני יכולה ללכת אליה עוד פעם מאחר והיא יודעת מי אני אולם במשך היום הרהרתי, והחלטתי שדוקא העובדה שאנו מכירות, נותנת לי הזדמנות לדבר עמה שוב. חזרתי אליה למחרת. פתחתי דברי אליה במלים אלה: זה לא היה מקרה שבאתי אתמול, רציתי למצוא את שושנה המפורסמת ממשפט יעקובוביץ' ולפתעתי מצאתי מכירה שהכרתי אותה כי ילדה. אמרתי לה שאני שייכת לחוג, המי שוכנע מזה עשר שנים שיעקובוביץ' חף מפשע. אמרתי לה מה אני חושבת על זה והיא לא הייתה שם, יש לי 400 עדים. זאת יודעת מי אני ומאויזה בית אני. על טענה זו לא יכולתי שלא לגלות לה שאביה ניסה בזמנו להתידד עמי, ומאחר שסיכלתי את נסיונו, התפרץ אחרי ימים מספר לדירתי והיכני מכות רצח. אני מספרת דברים אלה כדי שיוכח איוזה רגשותי הת' עוררו בקרבי כשאמרה לי: את יודעת מי איוזה בית אני? על כך השיבה לי שושנה: או, את טוענת שאני גם אונסתי את נעמי? אמרתי לה שאת האונס מיחסיים לבחור בשם זאב. באותו רגע ראיתי על פניה הבעה של נסיון להוכיח, אמרתי לה שאנחנו יודעים על זאב מתוך עדות של אדם בשם רוניק, שגר בשכונת ג'נרמאיר, ובליל ה' פשע יצא כמה פעמים למרפסת דירתו בגלל צעקות של אנשים בניפי, אותם תיאר כי קיבוצניקים שצעקו כל הזמן: זאב! זאב! על כך השיב לי: או, הרי הרבה גיפיים, כמו שהיום כי הרבה דופינים. ניסיתי לטעון כי אני רוצה בטובתה, כדי למנוע התלקחות הפרשה מחדש עם צאתו של יעקובוביץ'. היא אמרה: איך אני יכולה להודות אם לא הייתי שם? איך יכולה אני לדעת שהוא לא עשה זאת אם לא הייתי שם? באותו רגע נכנסה ילדתו בת ה-11 של פקטורי, והיינו נאלצות להפסיק את השיחה. נפרדנו בדידות.

כשבאתי ליועץ המשפטי לפני שבוע הייתי מצויד ברשמים אלה. רעיית, שנלחתה אלי לירושלים, סיפרה למר חיים כהן על פגישתה עם שושנה. אמרתי למר כהן: „אנו מכירים זה את זה שנים. אתה יכול לתת בי אמון אישי. עמדתו מבוססת על חקירה ונתוח רציני, ועל מסקנה שארעפה עזל משפטי. אני רוצה להכניס בלבך רק מעט ספק.

הוא גילה נכונות לשחרר את יעקובוביץ' לפני שבת, אבל דחיתי נדבה זו, אלא אם כן תהיה מלחה הכרה של מעט ספק בצד קתו המחולטת של פסק הדין. אולם כל הדברים לא הועילו. היועץ המשפטי אמר לי שהוא ישתדל לדאוג לשיקומו של יעקובוביץ', ואם לא ימצא לנחון לעורר את משפטו מחדש וינחה, ייטב לי.

יתכן שיעקובוביץ' חושב לעשות זאת. אני לא דחקא עם צאתו של האיש אגיס את כל האפשרויות ואמשיך בפעולתי עד תום, כדי לגלות את האמת כולה ולהביאה בין בפני הציבור ובין בפני השלטונות, בדלתים סגורות, עד שדוד יעקובוביץ' יוכר רשמית כאדם שנעשה לו עול כזה, בהכרה ציבורית לפחות, אם לא בהכרה משפטית.

האפשר את תקופת שהותו בבית-הסוהר. שליחות של רצון טוב

★ ★ ★

ערב חג העשור נתנו לי יסוד ל

האמין, שלפחות לרגל חג זה, ישוה רר יעקובוביץ' מוקדם יותר. פניתי ליועץ המשפטי חיים כהן וחרתי על בקשת. הרי כרתי לו שהיו כבר משפטים, בהם שיכנעתי אותו כי נידונים מווימים הם חפים מפשע, וביקשתי שיתן בי אמון אישי גם במקרה זה. לא קיבלתי תשובה.

עם התקרב הימים האחרונים של מאסרו, החלטתי לדבר פעם נוספת על ליבוי של היועץ המשפטי, ולשכנעו לחזור בו מקץ שנותיו. ביקשתי להעניק לאיש איזו הקלה נפשית, לפחות בכך שישחרר אותו כמה ימים לפני תום המועד כהפגנה סמלית.

הייתי במגע עם חיים כהן בקשר לנושא אחר בו טיפלתי, והוא קבע לי ראיון ב-20 לחודש זה. חששתי שמר כהן לא ירצה לדבר על נושא אחר מאשר הנושא שנקבע. אלא שהמאורעות באו לעזרתי. כאשר הייתי בחדר ההמתנה של לשכתו, נפתחה הדלת ומתוכה יצאה הגברת נעמי שטיין. כאשר נכנסתי למשרדו של חיים כהן, ראיתי על שולחנו גיליון של ידיעות אחרונות, בו נמסר על הצעתי למעצפה המשפטית העליונה לשלול את רשיון העורך-דין של נעמי שטיין, עד שתבורר סופית מהימנות עדותה באותו משפט. משום כך היה זה חיים כהן עצמו שפתח מיד בנושא הרצוי.

כשבאתי אליו היתה מאחורי שורה ארוכה של פגישות עם נפשות שפעלו לא רק בתוך חיקו של יעקובוביץ', אלא בחיים ממש. עם נעמי שטיין נפגשתי לפני כשבועיים. פגשתי אותה על שפת ימה של תל-אביב. הודעתי לה שאני מספל בתיקו של יעקובוביץ' ושאני מאמין שאינו אשם, וכי יש לי השגות מסוימות לגבי עדותה. אמרתי לה שבאתי בשליחות של רצון-טוב, ושהנבתי את הנסיבות המיוחדות בהן נגר צאה בשעתו בג'נרמאיר, בהן לא יכלה למסור עדות אחרת מכפי שמסרה. אמרתי לה שלדעתי עליה לעשות משהו כדי להפסיק את סבלו של קרובן חף-משפט.

היא השיבה לי: „מה זאת אומרת שיעקובוביץ' לא אשם? אם הוא אינו אשם, אני אשמתי" אחר-כך הסבירה לי שלא חשוב אם אני מאמין לעדותה או לא, כי השופטים האמינו לה.

פגישה אחרת היתה לי עם הגברת איטה פקטורי, אמו של דניאל. חשבתי שעמה אמצא שפה משותפת. תמרה, בתו של יעקובוביץ', היתה צריכה להופיע בקונצרט תל-מידים לנגינה בפסנתר. רציתי לבקש מהגברת פקטורי שתכבד את המאורע בנוכחותה ותרעשה צעד של התקרבות למשפחת יעקובוביץ'. אולם מיד אחרי שהצגתי את עצמי בפניה, והיא שמעה מפי את השם יעקובוביץ', גשתתה צורתה כליל. פניה

גורלי בשעה 3.00 בלילה, לשוטרים שבאו לפגשה בבית-החולים הדסה:

„אמש קרוב לחצות ישבתי על כסא מר-גוע בחזרי, כשפתאום שמעתי שקוראים לי אמא. אני חשבתי שבני בא הביתה, ולא רוצה להעיר את השכנים ולכן אינו מוליק אור. ניגשתי לדלת וראיתי כתמי דם על חולצתו. הכנסתי לחדרו וניסיתי להשקיף תו, אך הוא התחיל להקיא דם. הערתי את השכנים וביקשתי להביא רופא. כשראיתי שבני פצוע ואינו יכול לדבר, שאלתי אותו: „שושנה? והוא ענה בראשו הן. וכאשר שאלתי: „אחדים? הוא גם כן ענה בחיוב.

רמות אצילה כמרתך אפל

★ ★ ★

בר למחרת בערב חיפשנו ומצאנו

את הגברת אסתר יעקובוביץ' ובהתמר, בזירת מרתך שברחוב ויס בתל-אביב. מצאנו שם אשה גוצה, כבדת גוף, שפגשה אותנו בהבעת פנים רצינית וחש-דנית. היא ביקשה מיד לתהות על קקקנו. חקרה איתנו קפירה נוקבת, מי אנחנו ומה מניע אותנו לבוא להתעניין במצבה. למשמחתנו נטה ליבה של הגברת יעקובוביץ' אלינו והיא אמרה שהיא מרגישה שבאו אליה ידידים. היא ביקשה אותנו לשבת, אחר-כך הציגה לנו את בתה, שהייתה אז בת 11. ילדה זו עוררה בנו, כבר עם כניסתנו לחדר, התענינות מידית. הופיענו למצוא בתוך המרתך האפל, על רקע איום, ילדה יפת-תואר ודמות אצילה, נוגה ונוגעת ללב.

ישבנו עד שעה מאוחרת בלילה ואסי תר תינתה בפנינו את כל צרותיה. מיד לאחר מכן זנקנו לפעולה למען תמרה, ולמשפחתנו מצאנו עד מהרה ידיים ולבבות נכונים לעזרה. פנינו בראשונה אל הרקדנית רות הייס לאפשר לתמר ללמוד באלט. היא קישרה אותנו עם מיא ארביטבא, שמיד נענתה להצעה לקחת את תמר תחת חסותה.

לא הסתפקנו בפעולות אנושיות ולא הפעולה המשפחתית היתה העיקר. עיקרו של דבר היה בשבילי להציג אנשים אומללים אלה ממעמדם. במידת יכולתי המצומצמת, שגורתי במסגרת פרשת מיזאן, התמסרתי ללמוד הבעיה ולמצוא דרך לפתרונה. לבי קשתי הביא לי העורך דין אשר לויצקי את כל החומר המשפטי ממשרדו בירושלים. מאז התחלתי להתעמק וללמוד את הפרשה מצידה המשפטי, ובמידה הולכת וגוברת עם ילמודים אלה הלכה והתגברה השי-הכנעותי. היה זה תיק משפטי מזור ונדיר, שבו מתלה האמת יחד עם הסילוף. עם גמר העיון בכל החומר התבססה אמונתו ביעקובוביץ' על מידה רבה של ידיעה.

כבר לא אמרתי, שאני חושב שלא עשה את המיזיס לוי. אמרתי בפשטות: כמוני כיעקובוביץ' עצמו, אני יודע שהוא לא עשה את המעשה.

★ ★ ★

הגירסה השנישית

סיבות לכך היו ראשית כל הכנות

והפשטות בהן הציג האיש את דבריו בפני. בכל דבריו לא ניסה אף פעם לגייס תוכחות ועדים והצטוקיות והמלצות. הוא הסתפק בהשמעת הדברים להיותם. כל סיפורו הצטמצם לסיפור הקטן, שהשמיע ב-בית המשפט.

לעומת סיפורו הפשוט והצנוע צצו הטענות החמורות והמחרירות שניבצו כסיוט נגד אותו אדם. הבחורה הפצועה לא פצתה פיה בשעה שהעלו אותה על גבי נידת המשטרה, ולא הצביעה בו במקום על יעקובוביץ' בזעקה: „אסרו אותו, הוא הושעתי" בבית המשפט טענה שהבחורה, שהציג את עצמו כמצילה, אינו אלא אנס ורוצח.

זה מול זה ניצבים שני הסיפורים. בנקודה זו יש להתעכב ולהציג את אחת השאלות הנוקבות, המבקשות פתרון ואינו: כיצד יועיק אדם, אחרי ביצוע פשע, כשקרבונו חי, את המשטרה, ימסור את קרבנו לידה בלי צל של חשש שקרבנו יסגיר אותו לידי המשטרה, ואף ייאיר במשטרה את כתובתו האמיתית.

שני סיפורים אלה, של יעקובוביץ' של נעמי שטיין, אינם זהים. אך בשני סיפורים אלה לא סגי. בעלילה הטרטגית הזאת כמעט וגשכה הקרבן דניאל פקטורי. ברי שמפי המתים לא נדע דבר. אבל המת לא הלך לעולמו מבלי להשאיר ידיעה כלשהי על מה שהתרחש. זהו סיפורו של דניאל פקטורי, כפי שסופר על ידי אמו באותו לילה

כך נראה הנאשם דוד יעקובוביץ' לפני 9 שנים, בעת ברוך משפטו בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב. הכותמת שעל ראשו היתה כוסתת צה-ל, שאת מדיו עדיין לבש כאשר נעצר על ידי המשטרה.

בית המשפט

שעל ראשו היתה כוסתת צה-ל, שאת מדיו עדיין לבש כאשר נעצר על ידי המשטרה.

שלישית, "תלאכיב הקטנה": בנאי, עטרי וחזקיהו
טיטינה אוי טיטינה

אמנות

אופרה

מוסיקה ומילים גבוהות

אלכסנדרה (האופרה הישראלית) היא הצגת הבכורה של אופרה ישראלית מקורית, המבוססת על קורותיה של הבת האחרונה למשפחת החשמונאים, שנקטלה בידי הרודוס לאחר שאירגנה מרדנות נגדו, הפכה באמת למאורע החורג בהגיגותו משיגרת החיים האמנותיים בישראל. היה זה, קודם כל, הישגו של הקומפוזיטור מנחם אבידום, שהצליח במידה בלתי-רגילה בהליכה החלקה לקת על חוד התער, שבין כתיבת מוסיקה חדישה לבין חיבור יצירה נעימתית, מור בת לכל, מבלי לעשות חיתורים אף ל אחד משני הצדדים.

"מחבר מוסיקה סימפוניית" — כך כתב אבידום בן ה-51 לפני 12 שנה, כהסבר ליצירתו הנודעת הראשונה, סימפוניה עונתית — "ייטיב לעשות אם יתחשב ברישיות מאזיני הקונצרטים ויעצב מנגינות בעלות אופי פשוט, קצבי מחולות עממיים והסדר זמורתי שקוף ובהיר." את הרעיון הזה לא זנח אבידום, לילד גאליציה, חניך פאריז ובמשך שנים אחדות מורה ומבקר מוסיקלי במצרים, גם בחיבור יצירתו האופראית הי ראשונה. גם קהל שחונן על ברכי קומפוזיטור מוסיקליות לא יתוש זרות מוחלטת, כי האזינו למחולות ולקטעי זמרה מסויימים באלכסנדריה, אף כי אבידום נמנע מכל שמץ זולות בחיבור קטעים אלה. לא פחות מזה בולטים במוסיקה אחירה מורחית וישראלית, אך גם רושם זה הישג ללא כל שימוש בגיגונים החיצוניים המקובלים לתכלית זאת.

שתי מיתות והוצאה להורג. למרבה הצער, לא הדביקו יתר אביזרי אלכסנדרה — הליברטו, הבימה והתפאורה — את הרמה שאליה הגיעה המוסיקה. אם אבידום נטל על עצמו בהצלחה את התפקיד לעצב את דמויותיו וגורלן בכלים חדישים, הנהלים מים את רוח הזמן, הרי מחבר הליברטו אהרון אשמן נשאר דבק בכל במסורת הי אופראית המיושנת. את סיפורו התמים, הי כולל שתי מיתות כחבר והוצאה אחת להורג על גבי הבמה, הליביש בלמים גבוהות, שהיו יכולות להתקבל על הדעת בתקופת הזוהר של האופרה, במאה ה-19. כיום, לא חר שתי מלחמות עולם ולאחר נסיונותיהם האופראיים החזשנים של גרשנין, בריטן ומנטזי, הריגות נראות לא-בלתי-מגובחות. הבימוי של אריס דה-פיליפ נגרה, למרבה הרעה, אחרי דרכו של מחבר הליברטו ולא אחרי דרכו של מחבר המוסיקה, לא חסן לקהל את המראה המרהיב של ניפנוף מלא גבורה בחרבות-פח מבריקות. התפאורה של אנטול לופיגד — בלי ספק, בהשראתו הבר לטת של הבימוי — הקיפה את הבימה כי חומות-בד מאסיביות ובדלקי-קרסון, שרק השד יודע מאין הגיעו לגוף השומרון, שי איננו משופע כלל בדקלים, כידוע לכל מי שאיננו במאי אופרה.

הנאה בעיניים עצומות. מכלול זה יוצר מצב מוזר. כשעוצם הצופה את עיניו, מגיעה לאוזניו מוסיקה חדישה אך מלודית, מבוצעת לא רק היטב, אלא אפילו במידה מסויימת של השראה, תחת שרביטו של גיאורג יונגר, בזימרה תקינה ומדוייקת, ולפי עצמים אפילו יותר מזה, כשהיא שופעת מפי הם של נעמי פינקוס, עמונאל מנקס, רמה סמטנוב ופרדי לוי. המלים אינן מפריעות ביותר, משום שכרגיל באופרה, אין הי נקט טלסת בחלקן הגדול. אולם כשהוא נוקח את עיניו, הוא רואה את כל שיגרות הבימוי והמשחק האופראיות, שבכוחן לגרוע הרבה ממה שקולטת האוזן.

מה שיש לראות באלכסנדרה אינו הרבה, אך כדאי מאד לשמוע.

בידור

בצל הזכרונות

"שמי דרויאנוב ואהה בטח לא מכיר אוי תי," אמר איש קישש לפזמונאי חיים חפר בסיום הצגתה הראשונה של שלישיית מועץ דון תלאכיב הקטנה. "אבל אני מוכרח להי גיד לך, שכששמעתי את התוכנית, היה אצלי איזה קליק בלב." חיים חפר לא אמר דבר ורק נשדק לאיש על קרחתו.

היה זה ביטוי אופייני וקולע לאיורה הי כוללת שהצליחו מארגני מועדון תלאכיב הקטנה, שבתערוכת-היובל המפוארת, להשי רות בין כתיב-הבד הצבעוניים של מועדונם, המועדון, הנמצא בתוך שטח התערוכה, עשוי בפשטות, ללא גג, מוקף בברונזים צבעוניים מקושטים בציורים ותמונות מהיר אופראית תלאכיב. נמצאת במקום במה קטנה ולפניה

האויב מס. 1

האויב לבריאותנו עקב הוננה בלתי נכונה — הרי היא מחלת הלב והעורקים. מחקרים רפור איים העלו, שהכולסטרול אשר בדם קשור למחלות אלה. אפשר להפחית את כמותו, אם משתמשים בשמני מאכל, המכילים חומצות בלתי רויות.

בבית חולים ממשלתי בארץ געשו בדיקות, אשר הוכיחו ש שמני "סית-בית", המצטיינים ברכוז גבוה של חומצות בלתי רויות, השפיעו לטובה במתי רים מסויימים של מחלות כלי הדם והלב. סגולתם זו תאפשר לעקרת הבית הנכונה לשמור על בריאות משפחתה.

TETH-BETH LTD.
שמנים וסבון על בסיס מדעי

כדי להימנע מחיקויים רבים, הופיע עכשוו סינטבון הדטרנט הראשון בצורת סבון, באריזה חדשה עם תמונתו של החתול במגפיים, בחתיכות בודדות שהן גוחות וחסכוניות יותר בשימוש.

סינטבון

לכביסה, לכלים ולנקיון הבית
חסכוני ויעיל פי 3 מכל סבון רגיל תוצרת נקה. כשר. המחיר 325 פ"ר.

עזרי
רקוז
"דאון", פינסקר 2
"א", 5 - 8 אחה"צ

מאחורי הקלעים

"הבימה" עומדת בתור

סוד שמור הקשור בפרישתו של מאיר מרגלית מהבימה ותורתו לאהל (העולם הזה) שבועיים לפני ההכרעה, פנה מרגלית בבקשה להתקבל כחבר בקולקטיב של הבימה, בה היה לו מעמד של שכיר עם משכורת מיוחדת. הבימה השיבה, כי בבקשתי זו יוכלו לדון במועד מאוחר יותר. . . .

בייב וואלאס, הזמר הכושי, כוכב הפולי ברודו לשעבר, לומד עתה במרץ עברית באול פן — אחרי שהסכים לקחת חלק בהצגתו של תיאטרון אהל, עוד נהר אהל, המבויימת על ידי יואל זילברג. נוסף על וואלאס, ישתתפו בהצגה זו אך ורק 12 חשקנים צעירים מאד, שהקשיש בכלום הוא איתן פריבר בן ה-28. . . .

"התקרית הופנה!" — אלה הן שתי המלים היחידות המושמעות במערכון בן 10 דקות, מקורי במבנהו, פרי עטו של יהושע ("יוש") הלוי, שיוצג בתוכנית הבאה של סמבטיון. לפני אמירת מלים אלה, מפוי של קצין או"ם, מתחולל על הבמה קרב בין חיילי ישראל לחייל ירדני, המסתתרים מתחם ההדוי. . . .

"שלוש נקודות" — זה השם שנקבע להצגתה הבאה של להקת בצל ירוק, שחבריה בידי דן בן-אמוץ וחיים חפר. . . .

יופי סגל, אחיו נמוך-הקומה של שמואל סגל, שחקן הבימה, יו פיע בתוכנית החדשה של להקת הנח"ל, שי תוצג בקרוב, בתפקיד המרכזי של מנחה התוכנית, בדמותו של קצין המחלק תפקי דים לחברי הלהקה. . . .

מפוטרי "הברי כזה" החלו להקלט בתיאטרונים אחרים, שהשחקן ברוך דוד מצא את מקומו באהל ויופיע בהצגה הוטל פאראדיס, ואילו נפי תלי בינשטוק ישתתף כנראה בתוכנית הי באהל של סמבטיון, יחד עם שניים ממסיימי בית-הספר הדרומי של הבימה, זמירה ולי אור ייני. . . .

סכסוך פרץ בין המחזאי יורם מסמור לבין תיאטרון סמבטיון. במאי התיאטרון, גדעון שמר, ביקש מיורם לפני שבועות מספר לחבר עבודה מערכון אקטור אלי, אותו יציגו, לפי דבריו, עוד בהצגת ה-75 של השד יודע. יורם התישב, ועל רקע מאורעות וקרה חובר מערכון. המעי רכון עוסק במארוקאי הנחקר במשטרה על התפרעויות. אולם החקירה מופרעת כל כמה דקות עלידי לצלול טלפון מהכנסת, בו מבקשים מקציני החוקר לזרו את החקירה כי החומר דרוש להרצאת שרה-המשטרה, הי מתחבא עד להופעתו בבית-השימוש של הכנסת. בלחץ השר מוציא הקצין החוקר, תמורת הבטחת שיוכח של שני התפרע, הודאה מפי המארוקאי כי הוא התפרע, בהסתת חרות. זקק אחרי שהוא יוצא מה חדר הוא מציע שוב ואומר: "אבל בעד שלושה חדרים אני אגיד שזה אחדות-הע בודה." למרות כל ההבטחות לא הוצג המעי רכון, והודיעו למסמור כי לא יוצג גם בתוכנית הבאה. יורם הצהיר כי לא יכתוב עוד עבור סמבטיון.

חביות יין המשמשות כשולחנות, כשמסביבן כסאות-קש קטנים. הבר — שולחן אריך וחלק נוסח בתי-המרזח של המערכונים ההוליבורדיים, מקושט בכמה עשיות נפט (שבתוכן נורות השמל), ואפנים של עגלות ישנות ומיכר גדול של בקבוקים ריקים, נוסף לאלה המלאים הנמצאים במוחה. את האוירה האמיתית משרות דחקא מור דעות נוסח הימים ההם, שולקחו ממוזיאון תלאכיב והתלויות על גבי הכתלים. אפשר לראות שם מודעה המכריזה על נוסף כי לבנון בצד מודעה אחרת המכריזה על סדר השמירה באחוזת-בית.

כל אלה הם רק אבזורים, תפאורות-רקע לתוכנית הבידור המוגשת במועדון, פרי עטם של חיים חפר ודן בן-אמוץ, אשר יחד עם אברהם ("פאשאול") דשא, הם גם בעי לוי.

ביארוק — אז תקרע לי! "תיכף כשמישהו פותח מפעל חלוצי חדש, מיד מתחילים להתלהש ומפיצים שמועות על הסי בה האמיתית לפתיחת הבר." אמר דן בן-אמוץ בדבריו הקדמתו לתוכנית. "הסיבה הי אמיתית שפתחה את המועדון הזה היא שי רצינו. . . להרויח קצת כסף."

תהיה הסיבה אשר תהיה, אין ספק שה מאמץ המיוחד של השניים הוליד אולי את הטובה שבתוכניות שכתבו יחד, כפי ש מעידים הם. התוכנית מורכבת משילוב של תמונות מימיה הראשונים של תלאכיב, עם פזמונים ומערכונים קצרים מהחי אותה תקר פה, המוגשים בידי יונה עטרי, יוסף בנאי ואלברט חזקיהו.

בה אחר זה מועלים בשטף על הבמה פרקי-החיי כרכיבה בדיליגיאנס מאחוזת-בית ליפו, הנחת אבן-הפינה לגמנסיה הרצליה ("וככה סתמנו סוף-סוף את רחוב הרצלי"), רומנטיקה ליד הקיסק הראשון ("ביאליק — שירים תקרא לי! כותונת אל תקרע לי!") או הקמת המחתרת נגד התורכים. והכל מוגש ברענונת ובחן, בהומור ציני במקצת אך לא פוגע, בידיקה מושלמת מתוך לימוד של סיפוקי התקופה, מאורעותיה ורוחה.

סו דן וחיים את תוכניתם לחבר מוסיקול על נושא תלאכיב הישנה. את כל התומר השקיעו ברביי הזכרונות, שעם היותו מבר סס על זכרונות בעיקר, אין הוא מתחמק ממשמעויות אקטואליות כמו מערכון בו מתמרמרים שני ספרדים על העליה האש כנוית, מוכנים לקלטה ובלבד שלא להשיא את בנותיהם לאשכנזים.

הצלחת התוכנית נובעת בעיקר מהשליי שיה המגישה אותה. התוכנית נכתבה במ יותד למענם, מתוך ידיעה על נתוניו של כל אחד מהם. יונה עטרי התגלתה כקומי קאית ממדרגה ראשונה, כשרון אותו לא הצליחה להבלגה במסגרת תפקידיה המוג בלים בהבימה ובבצל-ירוק. בעזרת צירוף של מימיקה וקול ערב מפלוא הופכת יונה ללא ספק לכוכב הערב. מפתיעים גם יוסף בנאי ואלברט חזקיהו, המוכרים יותר כי שחקני דרמה, והכובשים את לב הקהל כי בדגנים מבטן ומלידה.

גם חלקה השני של התוכנית, בו מגישה השלישייה שירים שהיו שלאגרים ב-20 שני

סרטים

צנחנית ושמה ז'אבו

בריסניה) הוא סיפור תולדותיה של אשת המודיעין הבריטי וצנחנית, ויאולט ז'אבו, שהוצאה להורג על ידי הנאצים, אחרי שנת פסה בפעולות ריגול וחבלה בצרפת. זהו סיפור של גבורה אנושית מעוררת כבוד, אך לא יוצאת דופן, בתקופה בה היו כמעט לכל מדינה שנלחמה בנאצים, כמה חנות שנס משלה.

אולם בביומו המקצועי המלוטש של לור איס (מרקיע הסחוקים) זילברס, ובמשחק האנושי החם הנוגע ללב של וירגיניה מקי קנה, הופך סיפור גבורה נשית זה למשהו יוצא-דופן.

ויאולט היתה זכנית ונודנית רגילה, שעה שהתאהבה בראשית מלחמת העולם השנייה בקצין צרפתי צעיר מלגיון הזרים. היא

שחקנית מקינה כ"שאו שמח" האהוב לא היה בוגד

נישאה לו, בילתה עמו שלושה ימים בדיוק ונפרדה ממנו. היא לא ראתה אותו שנתיים עד שנהרג באפריקה. למוכרת נותרה לה ילדה קטנה. אולם ויאולט לא סיימה את תרומתה למאמץ המלחמתי. עקב שליטתה בשפה הצרפתית, ביקש ממנה המודיעין הבריטי להתנדב לתפקידי ריגול וחבלה. ויאולט לא היתה גיבורה שנענתה מיד לקריאה. היא היססה, שקלה את המצב ולבסוף הכריעה והתנדבה לתפקיד.

כדי אפקטיבי, אחרי אימוני צניחה וקר מגדוד שיגרתיים לגבי גברים, אך התובעים מאמץ מיוחד מנשים, השתתפה ויאולט בשתי פעולות באחת, אחרונה רשת מחתרת צרפתי תחת ברואן לפיצוץ מסילת ברזל בשנייה נת' פסו; כשתמקלע סטן כידה, בעת שנסתה לחפות על בריחתו של איש מחתרת צרפתי (מוריס רוגה). היא עונתה במרתפי הגסטפו, לא נשברה, הוצאה לבסוף להורג יחד עם עוד שתיים מחברותיה.

הסרט מתעבב יותר על הצד האנושי שבסיפור, מאשר על צידו הקרבי ההירואי. הוא עשוי בפשטות מדהימה, ללא אפקטים מיותרים, ויצר משום כך את ההרגשה שעל הבר נחשף סיפור חיים אמיתי וכנה.

פולחן האלופים

אלופי היער (תל'אביב, תל'אביב; בלגי (יה) משלים את הסדרה של הציתוריסטר סרטיים העותניים, על חית'הארץ ודגת'הים מכל רחבי העולם, שהוצגו לאחרונה על מסכי ישראל, והיכולים להפוך את צופה הסרט הישראלי למומחה בחייהמין של סוסי

זה הוא זה :

היאור, באותה מידה של מומחיות כמו כאלה של בריג'ס בארדו.

הסרט, שצולם במשך שנתיים בערכות ובגיוגלי קונגו הבלגית, על ידי משלחת של מדענים ואנשי הסרטה מעולים, הוא אולי העשיר והמרהיב שבסרטיהסבוע האחר רונים. בחסותו האדיבה של המלך ליאופולד השלישי, הרשו לעצמם מפיקי-הסרט להוציא לשם יצירתו תקציב של מיליונים, במטרה לעקוב תקופה ארוכה אחרי החיות, להגיש סרט אוטנטי ככל האפשר, ללא ביום או משחק של יצוריהיעיר.

אולם, כפי שיצירני הסרט עצמם מודים, הצלחתו של הסרט נובעת בעיקר הודות לילדיהיעיר הפרמיטיביים עצמם, של קונגו הבלגית, שביימו למעשה את הסרט, מבלי להבין דבר בהסרטה. כדי להגיע אל חיות, צפרים וטקסי-פולחן של אנשי היער, שעין אדם לבן לא הצליחה להתקרב אליהם, נאל-צו המסרטים להיעזר בהדרכתם הטבעית של ילדיהיעיר. וכך נוצר הפרדוקס, שסרט צבעוני משוכלל בסינמסקופ, נוצר בכוחם של בני שבטים פרימיטיביים, שאולי לא יראו סרט זה לעולם.

לא כתוב בספר

אשדיתו של גבר (מוג'רב, תל'אביב; בריסניה) הוא סרט המנסה להוכיח כי גם בתקופה המודרנית נשארו ארצות דרום אר-צות-הברית, מדינות השונות במנטליות של-הן ובהלכי רוחן ממדינות הצפון, וכי בעצם כל הקשר החברתי שביניהן הוא רופף ביותר.

אולם כדי להגיע אל רעיון מאלף מעין זה, נאלץ הצופה להיות עד לסדרה של התלבטויות מצפוניות ומוסריות של עורך-דין צעיר. עורך-הדין (ריצ'ארד איגן), יוצא מגניורוק לעיירת מולדתו פומפיהה, כדי לבדוק אם תביעות של סופר מודוק ועיזר לתשלום חוב שידידו גול ממנו, היא באמת מוצדקת. אולם כשהוא מגיע לעיירה הדרר-מית הקטנה, הוא פוגש באהבתו הראשונה (דיאנה רינטר), שנישאה בינתיים לסלף-מייד-מאן שהפך מסבל לאיש-חרושת עשיר. למרות ששניהם נשואים והוא גם אב לבנים, מתלקחת אהבתם מחדש, והם מתכננים עתיד משותף.

כשעורך-הדין נזכר גם בתפקידו, הוא מגלה כי הסופר המודוק, המתבודד על אי קטן, אינו תובע כלל את הכסף שכאילו נגזל ממנו, וכי למעשה עשתה זאת אשתו הדרומית, שלא ידעה כי בעלה הוא בן כר-שית, שהוציא את הכסף כדי לסלק את אמו הכושית מהשטח. גם אשת הסופר הקנאית מגלה עובדה זו, מחתרת על תביעתה, אולם ממשיכה להאמין כי בעלה לבן. אותה שעה מבכרת אהובת-הנעורים להשאר בחברת בע-לה השנוא, ובלבד שלא להפרד מסביבת נער-ריה הדרומית החשובה לה מאהבתה.

הסרט מבוסס על ספר רבי-מכר. אולם כדי לעשותו רגשני, תלל, ומשעמם, במידה שהוא הינו, אפשר היה לעשות זאת גם ללא קשר לספר שכונה.

חדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **בית-האהבה** (הוד, תל'אביב) — סיפורו של אמיל זולא על מסחר הסקסטי-לים והבשרים בפאריז. ג'ראר פיליפ.

● **הגוף בו כה חשקתי** (גת, תל'אביב) — מוריס רוגה ודניאל גילין מתחרים על אהבתה של יצאנית, בסרט כבד אך מעניין. בלינדה לי.

● **הגשר על נהר קוואי** (שדרות, תל'אביב) — הודמנות נוספת לראות את סרט השנה אודות האפוס של רוז'האדם, כפי שהוא מתבטא במאבקה של יחידת שבויים בריטיים במחנה שבויים יפאני. אלק גיינס.

● **מאזני צדק** (פאריז, תל'אביב) — סרטי-מופת לפי הסרטי של פדי ("מרטי") שייבסקי, על הנעשה בחוככי ליבם של מושבעים העומדים לחרוף את דינו של נער הנאשם ברצח אביו. משחק מצויין. הנרי פונדה.

● **החוק** (תל'אור, ירושלים) — מש-חק השולטים והנשלטים בעיירה דרום-איטלקית. ג'ינה לולובריגיידה. פידר ברסאר.

● **גגות רומא** (אמפיית'ארדון, חיפה) — יצירתו הגיאוריאליסטית של ויטוריו דה-סיקה על מצוקת הדיוור ברומא.

תשבץ העולם הזה 1143

	7	6	5	4	3	2	1	
12		11		10			9	8
		15			14			13
			17		16			
22	21			20		19		18
		26	25		24	23		
	31	30		29			28	27
			34		33			32
			36				35	
	41		40			39		38
		44	43					42
						45		

מאוזן : 2. לה מכר התע"ש נשק. לאחרונה; 8. ספר ידוע; 10. חולה לילי; 13. מארה; 14. מזון פלא; 15. אגוז בגימט-ריא; 16. כדי ש-לא; 17. חבורה על העין; 18. אסון; 20. מערב; 21. מקום לימוד במחתרת ובראשי תיבות; 23. שם פרטי, נקבה; 25. אחת התפילות ה-יומיות; 27. מל-חין ישראלי; 29. תעודת חופשה; 30. "קול... הנה הוא בא!"; 32. נישאות; 34. שר דתות לשעבר; 35. יופי; 36. שם פרטי, נקבה; 37. סימן הרבות; 39. של זהב, באף חזיר; 40. קריאת התפעלות; 41. אבי העגל; 42. מכנים מטבע קשה; 43. נקי; 44. כלי מים; 45. בניים.

מאונך : 1. מסנן לסיגריה; 2. זר שהתייחד; 3. ארץ בלקנית; 4. חומר ניקוי; 5. רע דויד; 6. לעתים הוא

זה פלא?

לא! זה סמך!

סידרת מועמדות עשירית

עתיקות ומיבנים חדשים מרהיבים. התחנה הבאה תהיה דוברובניק (יוגוסלביה), הידועה כפנינת הכלקנים. משם, יפליגו לונציה שבאיטליה, עיר הגונדולות והתעלות. ומשם — לסציליה, האי המפיעיר שבקצה איטליה. הנקודה האחרונה בחוץ-לארץ: אתונה, בירת יוון, בה יערכו ביקור באקרופוליס, החר הקדוש של אתונה העתיקה. אחרי סיור זה בארבע ארצות ישובו לחיפה. נותר רק לאחל לשלוש הנבחרות: הפלגה נעימה.

בעוד שבוע יוכל הקהל לבחור את הצעירה הישראלית הנראית לו כמתאימה ביותר לכתר "מלכת המים 1959". לבחורה המאושרת צפוי מסע מרהיב בעולם. אך עוד במרם תצא המלכה למסע הגדול, מובטחת לה ולשתי סגניותיה חוויה נעימה ראשונה: טיול של 16 יום כאניה, "ארצה", כאורחות-לכבוד של "מארגני השיט בישראל", בשיט סוכות שהם עורכים. בסיוון יבקרו המלכה וסגניותיה בירושלים, ארזהשונים הידוע לתהילה, המלא

במשך עשרת השבועות האחרונים פורסמו בעמוד זה של "העולם הזה" תמונותיהן של 38 המועמדות לכתר "מלכת המים 1959". היו אלה המועמדות מירית המובחרת, מבין קרוב למאה מועמדות ששלחו את תמונותיהן למערכת, או שצילמו מי התחרות צילמו אותן על החופים השונים בארץ.

כוי נוה

תהיה המלכה?

זאת תוכל לקבוע אתה, אם תשתתף בנשף בחירת מלכת המים 1959 אשר ייערך בשבוע הבא, כיום ה' 3.9.59, בשעה 9:30 בערב ב"אמפיתיאטרון" רמת-גן (גן אברהם).

בנשף זה ישמור "העולם הזה" על החידוש שהכניס בבחירות אלה. המלכה לא תיבחר על-ידי חבר שופטים מטעם המערכת, אלא בבחירות כלליות דמוקרטיות סודיות, על-ידי הקהל עצמו. כל משתתף בנשף יקבל פתק-בוחר, ה- מצורף לכרטיס הכניסה, יסמן על פתק זה את מס-פר המועמדת הנראית לו, ויטיל אותו לקלפי סגורה, אשר ועדת קלפי שתיב-חר מבין הקהל תשמור עליה. ועדה בדתי-משו-חדת זו גם תבצע את מנין הקולות, ותודיע מי המלכה המאושרת ומי סגניתיה.

מארגני הערב מבטיחים תוכנית תוספת ורבתי-עניין. מלבד מיצעד המועמדות הובטחה גם השתתפותה של "רביעיית המר עדין" בתוכנית מיוחדת. הסרדי גרעון זינגר, ראובן שפר, שמי עון בר ועקב בקסירה יוכלו איפא ליהנות הנאה כפולה.

הכרטיסים יוצאו למכירה החל מהיום, ואפשר להשיגם אצל:

- "במה" — בקיהודה 50, טל. 28358
- "רוקוקו" — דיונגוף 93, טל. 23663
- "יוקי" — ככר דיונגוף 14, טל. 22445
- "מסך" — המלך ג'ורג' 2, טל. 61826
- "שרותרון" — עליה 3, טל. 63971
- "שעשועון" — אבן גבירול 50, טל. 23847
- ברמת-גן: "הכרטיס" — רחוב ביאליק 49, טל. 74577

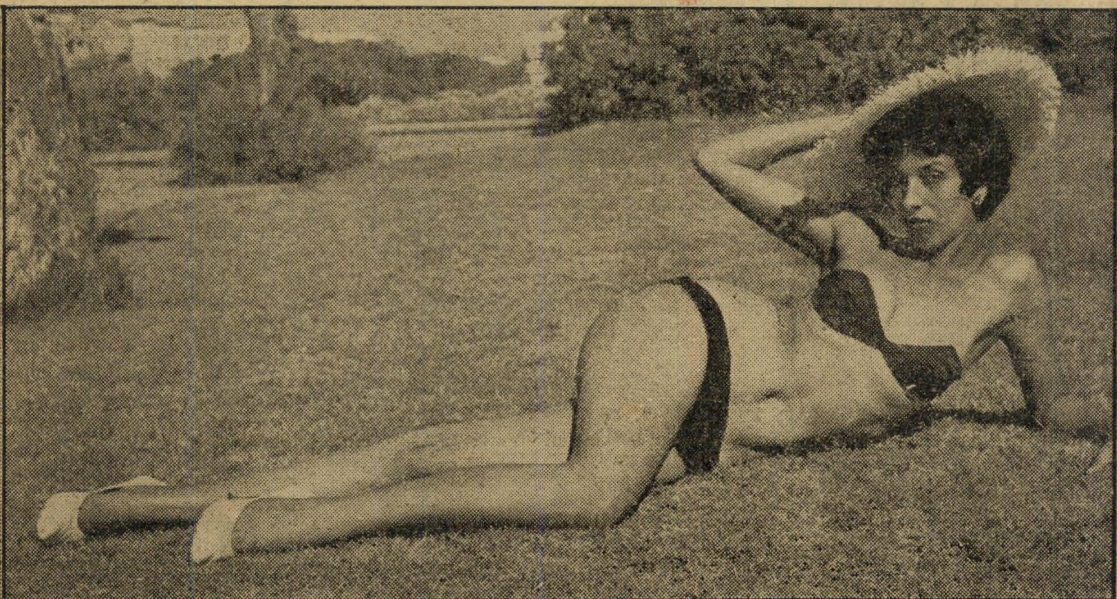
תחבורה: מהתחנה המרכזית קיים 54, 55, 60.

מצפון תל-אביב: קיום 61, 62. ארגון וביצוע: "יואל" חברה לאירועים, ארגון פרסום וחסר ציבור. תל-אביב, רחוב הירקון 106, טל. 22141.

תמר אנגל בלונדית בעלת עיניים ירוקות, שנוג-דה בתל-אביב לפני 17 שנה. זה עדיין משאיר אותה בגדר תלמידת תיכון (שביעית) בעלת ידיעת שפות מגונת-למדי. הספורט האהוב עליה: שחיה + כדורסל.

עליזה גרוס היא חיפאית הלומדת בבית-הספר הגבוה למשפט וכלכלה, והעורקת בחובביות שונות, כציור-אפנה ובאלט. הספורט החביב עליה: שחיה. היא בת 19, בעלת שיער חום ועיניים חומות.

בריבוד לא הסתפקה בפירות תרבות המערב, אלא התמחתה גם בפרי האופייני של תרבות המרחב: ריקוד-בטן. כיום הינה עקרת בית, אך היא מתכוננת לחזור בקרוב למקצוע הדוגמנות ולריקוד.

לולה כהן החליטה עוד מילדות שתהיה רקדנית. הוריה אמנם התנגדו לכך, אך הצב-רית שנולה בתל-אביב לפני 22 שנה התעקשה — וזכתה.